

ПОЛИТИКИНИ

БРОЈ
1214

ЗАБАВНИК

4
динара

4.4.1975. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVI

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ФАНТОМ

КАПЕТАН ПИТЕР МЕТИЈЕСОН

(1871-1954)
РОЂЕН
НА ЈЕДНОМ БРОДУ
КОЈИ ЈЕ ПЛОВИО
КРАЈ ОБАЛЕ ЕНГЛЕСКЕ
У БЛИЗИНИ ГРЕЈВСЕНДА
ОДРЕДИО ЈЕ
ТЕСТАМЕНТОМ
ДА МУ СЕ ПОСЛЕ
СМРТИ ТЕЛО СПАЛИ А
ПЕПЕО
РАЗВЕЈЕ ПО МОРУ.

50 ОСТРВАЦА

У ЛАГУНИ ТАЕ
НА МАЛИ,
ЈЕДНОМ ОД
СОЛОМОНСКИХ
ОСТРВА, ДЕЛО СУ
ЈУДСКИХ
РУКУ:
НАЧИНИЛИ СУ ИХ
ДОМОРОЦИ ОД
БЛОКОВА
КОРАЛА.

14 ДЕЦЕ ЗА 2 ГОДИНЕ

БРИГИТА
ШТИНГХАРМ
(1365-1410)
ИЗ ХОЕНВАРТА
(НЕМАЧКА)
РОДИЛА
ЈЕ
У ДВЕ УЗАСТОПНЕ
ГОДИНЕ
ПО
СЕДМОРКЕ
(1390-1391).

ЈЕДАН СТАРИ ПАЊ

У БЛИЗИНИ
КОНДРЕЈА
(ФРАНЦУСКА)
КОЈИ
ПОДСЕКА
НА ПРОФИЛ
СТАРЦА

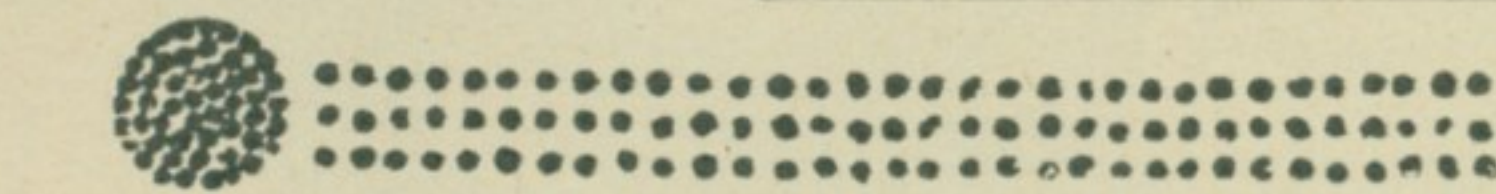
ВАЈАРСКО ЈЕ ДЕЛО ПРИРОДЕ.

ЌУКА КОЈА ЈЕ КОВАЛА
СОПСТВЕНИ НОВАЦ

ПАЛАТА АДРАЊА

У ТРАПАНИЈУ, НА СИЦИЛИЈИ,
ДОБИЛА ЈЕ 1409. ГОДИНЕ
КРАЉЕВСКУ ДОЗВОЛУ ДА МОЖЕ
СВАКОГ ДАНА ДА
ИСКУЖЕ 15 КИЛОГРАМА
СРЕБРНОГ НОВЦА.
СОПСТВЕНИЦИ ПАЛАТЕ КОРИСТИЛИ СУ
ТУ ПРИВИЛЕГИЈУ 147 ГОДИНА.

СИТНИИ У ГОМИЛИ НОВЦА
ИСКОПАНОГ У ЛИДНЕЈУ
(ЕНГЛЕСКА) КОЈИ ПОТИЧЕ ИЗ 5. ВЕКА
БИЛО ЈЕ ТОЛИКО
СИТНИХ НОВЧИЋА ДА БИ
51 КОМАД МОГАО ДА СТАНЕ НА НАШ
НОВЧИЋ ОД 10 ПАРА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● мува лети брзином од 1.308 километара на час што је брже од звука.

● птица гњурац је једина птица која „лети“ под водом. Она рони веома дубоко, а при томе маше крилима као и у ваздуху.

● карибуи, и мужјаци и женке, имају рокове.

● стручњаци института Ширли из Манчестера конструисали су пре извесног времена специјалан уређај за откривање трагова корака на тепиху, топлом поду итд. На овај начин полицијске власти за време истраге много лакше могу да открију провалнике. Наиме, кад лопов продре у неку одају он је пун

статичког електрицитета и на тлу оставља „електричне трагове“. Ови трагови постају видљиви и голим оком ако се по тепиху проспу fine пластичне

перле. Привучене електрицитетом оне се окупљају и дају веран отисак ципеле, то јест ноге лопова.

● данашња медицина признаје смех као изванредну гимнастику и лек. Наиме, кад се човек наглас смеје дијафрагма се дубоко спусти а плућа прошире што знатно повећа запремину унетог кисеоника. У исто вре-

ме дијафрагма, повлачећи се, врши са стране лаку ритмичку масажу срца што појачава циркулацију крви чиме се стимулише рад јетре, желуца, панкреаса, слезине и жучног мехура. Једном речју, смех је здрав за цело тело. Поборници смеха кажу да је још Аристотел, пре више од две хиљаде година, рекао: „Смех је изванредан добротвор за здравље“.

● у САД одавно постоје уређаји који бележе добре и лоше телевизијске емисије. Ови

уређаји уграђени су експериментално у око хиљаду телевизора чији власници после сваке емисије треба да у уређај издиктирају своје мишљење. На крају сваке недеље стручњаци великих тв-станица долазе у кућу ових гледалаца, који тако представљају у неку руку јавно мишљење, скидају траке и на основу тога планирају.

● последња битка једрењака у историји одиграла се 1853. године под Синопом за време кримског рата.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ОБЕЋ'О СИ
ДА ЋЕШ
ДАНАС
СА МНОМ
У КУПОВИНУ!

АЛ' ДАНАС
ЈЕ ПРЕНОС
ВАЖНЕ
УТАКМИЦЕ!

БЕЗ БРИГЕ...
ВРАТИЋЕМО
СЕ НА
ВРЕМЕ!

'АЈДЕ, ПАТО, ПОЖУРИ!
УТАКМИЦА ЈЕ ВЕЋ
ПОЧЕЛА!

НЕ-
МОЈ
МЕ ПО-
ЖУРИВА-
ТИ!

ТИ, ЧАСНА РЕЧ,
МИСЛИШ
САМО НА
ФУДБАЛ!

ПА КАД
ПРОПУШТАМ
ИГРУ!

ВЕЋ ЈЕ ПРИ КРАЈУ!
БАР ДА УХВАТИМ
ПОСЛЕДЊЕ МИНУТЕ!

КЛИК

... ПРИ КРАЈУ
ДРУГОГ ПОЛУВРЕМЕ-
НА РЕЗУЛТАТ ЈЕ
НУЛА НУЛА!

ЕТО ВИДИШ...
НИШТА НИСИ
ПРОПУСТИО!

У ПОТРАЗИ ЗА ПРАДЕДОМ

Читаоци Политикиног забавника одазва-
ли су се позиву објављеном у броју 1201
нашег листа и доказали да познају своје
претке. Све доносимо неколико награђе-
них радова. Читајте их пажљиво: можда
ћете наћи неког познаника или чак рођа-
ка. Ако и ви случајно знате нешто заним-
љиво из прошлости своје породице, опи-
шите догађај и пошаљите. Најбоље при-
логе ћемо објавити и наградити. Не забо-
равите и старе фотографије тих својих
предака. Пишите на адресу: Политикин
забавник, 11001 Београд, поштански факс
124, са назнаком „Родослов“.

Баошићи — чувено приморско насеље. Дужином читаве обале
поређане су лепо грађене рибарске куће и палаче помораца који
су пловили и плове по свим морима света.

НА ТРИ КОНТИНЕНТА

ГЛИГОРИЈЕ ЦВЈЕТКОВИЋ,
Беоцин

Као дете слушао сам доста о својим старима који су редом били поморци и трговци.

Знам да сам име Глигор добио по деди Глигорију. Био је то неписмен човек, али и поред тога дугогодишњи кнез села кога су сви поштовали због правичности. Изгледа, међутим, да је изнад свега био строг, а кажу да сам ја као његов унук наследио ову особину, да не кажем ману. Деда Глигор је живео пуних 85 година, а да није боловао ни дана.

Јунак мог детињства био је мој стац Славо.

Као дечак од тринаест година, у ствари пенцетираним ципелама, укрцао се на брод као „мали“. Годинама је пловио, обишао је све океане и мора, до-

бро познавао многе светске луке, чак до Јапана и Кине где је стигао 1908. године. Добио је на броду звање „ностром“ што није било мало. Говорио је четири језика.

О оним старијим прецима сазнао сам више из родослова који и дан-данас чува моја мајка Андријана у својој кући у Баошићима, а који је сачинио године 1879. Нико Црногорчевић, потомак једне старе баошићке породице која је дала познате поморске капетане и угледне људе. Зашто је баш он то радио и којим се материјалима користио приликом израде, немогуће је објаснити. Од тада па до данас родослов је још три пута допуњаван. (Напомена редакције: цртеж родословног стабла племена Цвјетковић ко-

је обухвата тринаест генерација не можемо због величине да објавимо у Забавнику). Једино је остао непопуњен изданак Вука Цвјетковића из Канаде.

На корену родословног стабла записана је година 1396. када се Баша, или како то у књигама стоји Баоша Цвјетковић, доселио из Зете у Приморје. По предању село Баошић је и добило име по Баши или како рекосмо Баоши Цвјетковићу. Колико је то тачно, тешко је доказати.

У родословном стаблу види се да је Цвјетко, у трећем колену од Баше, имао шест синова и управо се од њих породица тако разгранала. А како је данас са потомцима на ових шест грана?

Најсрећнији родитељи на свету: шест синова Андријане и Слава Цвјетковића из Баошића отишло је у рат и сви су се вратили живи и здрави! На слици, између мајке и оца, и једина сестра Милена.

ШТА КАЖУ ДОКУМЕНТА

КАПЕТАН ДО КАПЕТАНА

У КЊИЗИ „БАОШИЋИ И БОКА КОТОРСКА“ ИЛИЈА МАТКОВИЋ ГОВОРИ О ЦВЈЕТКОВИЋИМА КАО НАЈСТАРИЈОЈ ПОРОДИЦИ У ОВОМ ПРИМОРСКОМ МЕСТУ И НАВОДИ О ЊИМА ПОДАТКЕ ИЗ СТАРИХ СПИСА И ДОКУМЕНАТА.

... Патрун брода Филип Цвјетковић (власник) добио је дозволу од млечачких власти да може својим бродом извести за Далмацију 500 квинтала сира (1 квинтал — 50 килограма).

... Јован Цвјетковић путовао је из Херцег-Новог за Далмацију са своја два друга гајетом на весла и то дана 27. IX 1719.

... Капетан Крсто Цвјетковић, власник брода „Св. Антон“, 26. V 1805. с теретом плоча (то је црвени ђурички камен) отпловио је за Венецију.

... Године 1752. браћа Цвјетковићи који су развили ко-
жарске послове и имали своје магацине у Котору, наба-

вили су 18.000 килограма ру-
јевине (рујевог лишћа).

... Капетан Саво Цвјетковић обавезао се 5. маја 1790. да ће превести 100 барела уља у Венецију.

... У ноћи између 7. и 8. јула 1871. шкунер „Бусепина“ захватило је невреме код рта Грњано у Истри. Морнара Крста Цвјетковића су сутрадан спасли истарски рибари. Држао се за јарбол потопљеног брода који је вирио из воде.

... Капетан Јован Цвјетковић, иначе председник то-
палске општине, власник га-
леоте којом је заповедао и
обављао разне трговачке по-
слове. Са Илијом Јанковићем
поседовао је мали бригантин
од 1200 тона носивости.

Грана Цвјетковог сина Ника завршава се именима Паулин, Ђованин, Димитар и Владимир. Они су се, што се види и по именима, одселили у Италију, у Трст, и нема тачних података о њиховим потомцима. Поуздано се зна да на грани Мија, другог Цвјетковог сина одавно више нема изданака. Све остале четири гране имају потомке али, да тако кажем, у границама модерног времена. Рецимо, моја мајка Андријана и отац Славо имали су седам синова: Глига, Сима, Воја, Бранка, Душана и Вида (Ђорђе је умро као дете од две године) и кћер Милену. А ми, његови синови? Данас кад смо сви негде од 45—60. године, сва шесторица укупно имамо четири сина!

Из родослова се може видети да се породица осипала и на други начин. Тако се пре двеста и више година један из племена Цвјетковић оженио римо-католиком и пошто се с једног путовања по свету није вратио, његова жена је дете крстила по католичкој вери. По старој речи „невера“ прозвали су их Наварини. И данас у Баошићима има неколико породица Наварина.

Код Вука Цвјетковића је други случај. Он се оженио из суседног села Бијеле и из непознатих разлога узео презиме Тодоровић. И двеста година после тога у Бијелој, где је данас познато бродоградилште, има неколико породица с овим презименом.

Данас у Баошићу живи само један део породице Цвјетковић. Већи део се одселио тако да Цвјетковиће можете наћи у: Београду, у Војводи Степи, Беоцину, Загребу, Ријеци, Опатији, Пули, Игалу, Теплој, Будви, затим у Канади, Аргентини и Аустралији.

(Хонорар: 300 динара).

... Капетан Игњо Цвјетковић заповедао је бродом „Валороза“, с почетком 19. века.

... Од 1858. до 1868. капетан Лазар Цвјетковић заповедао је бродом „Ослободитељ“ од 343 тоне носивости. Године 1866. постао власник и заповедник брода „Харијет“ са 348 тона носивости, 9 морнара и два топа. У истој години помиње се и капетан Владимир Цвјетковић као заповедник барка „Еугенија“ са 11 морнара и 2 топа, а од 426 тона носивости. Године 1849. положио испит за капетана дуге пловидбе. После 1869. командовао је бродом „Марија Франческа“, а био власник бродова „Ребека“ и „Цвјетковић Милица“...

★ БРКИНСКА ФАМИЛИЈА ★

ИВАН МИЛОВАНОВИЋ,
ученик из Ниша

Код нас у породици и данас има случајева да се два рођена брата презивају различито.

Најстаријем нашем претку и не зна се право име већ само надимак — звали су га Бунапарта. Рођен је 1780. године на Косову, негде у околини Баковице, а око 1800. доселио се у село Лохику код Алексинца. Разуме се не у ову садашњу која има преко 150 домова већ ону која се налазила у такозваном Старом Селу где је било свега 9 кућа. Касније се од њих разгранало девет великих фамилија.

Почев од тог мог четири пута чукундеде Бунапарте, ја сам седмо колено, како то каже мој деда Божа Миловановић, учитељ у пензији. Деда Божа ми је још објаснио да су осим Бунапарте сви остали из породице рођени у селу Лохики код Алексинца. У селу су ту фамилију звали „Бркинци“, ваљда по великим брковима које су носили ти наши најстарији дедови. Касније су по баби Јовани (жени Бунапартиног сина Јована која је била

из села Великог Дренова из некакве шагринске фамилије) целу ту породицу звали Шагринци или Шагрићи. То презиме, иако по баби, налази се записано у црквеним књигама. На пример: Илија Шагрић, Милван Шагрић. Међутим, нигде се не помиње презиме Бунапартићи иако сви од њега потичемо.

Наша фамилија поцепала се касније на Стефановиће, Јовановиће и Спасиће, а још касније на Илиће, Радвановиће, Миловановиће итд. Интересантно је да и данас има случајева да се два рођена брата различито презивају: један Илић, други Јовановић, један Јовановић, други Миловановић. Тако се, рецимо, мој деда Божа (на малкој фотографији) презива Миловановић (по прадеди Миловану), а његов рођени брат Миролуб — Јовановић (по чукундеди Јовану).

(Хонорар: 100 дина)

ЈАВИТЕ СЕ, УТОРНИЦИ

Некада давно живела су три брата која су се населила у три различита места: Баллу, Деску и Сент-Иван (данас Деска и Сент-Иван припадају Мађарској). Моја породица води порекло из Сент-Ивана. Тамо су живели и моји деда и баба са својом децом све до 1921. године кад су се преселили у Нову Кањижу (данас Нови Кнежевац) где је 1922. рођен мој отац са сестром близнакињом и још једна његова млађа сестра као и брат. За оно што знам о историји породице највише је заслужан прадедин брат Стеван Уторник. Кажу да је био дугогодишњи члан Матице српске у Новом Саду и да је био изузетно паметан и племенит човек.

Имам пет татака и пет

стричева. Сви они имају своју децу, живимо далеко једни од других и немогуће је да се сви од једном састанемо, али се зато ипак познајемо и живимо као једна велика сложна породица. На жалост, ниској стопи natalитета у Војводини „допринели“ смо и ми Уторниксви. Гранчице на врху нашег родословног стабла су веома ретке. Ја бих лично била много срећнија да имам још три брата и исто толико сестара, макар и по цену свега што су ми родитељи до данас пружили.

Волела бих да ми се јаве сви Уторници из Југославије. Можда имамо заједничку бабу, прадеду или чукундедину сестру од стрица?

(Хонорар 150 дина)

ЈЕЛКА
УТОРНИК
из Турије,
Бачка

СПОРТСКА КВИЗИЈАДА

НИКАД У ФИНАЛУ

1. Знате ли да ли је славни британски атлетичар Дејвид Хемери у трци с препонама свађао златне медаље и обарао рекорде на: 110 м или на 400 м?

3. Наведите атлетску дисциплину у којој су Американци освајали златне олимпијске медаље све до 1972. године, када је та традиција прекинута.

5. Џорџ Бест, познати фудбалер, играо је у репрезентацији...

4. Који је први југословенски атлетичар освојио олимпијску медаљу, када и у којој дисциплини?

2. Један од ових пет клубова никад није играо у финалу Фудбалског купа Југославије: Вардар, Бор, Војводина, Олимпија, Жељезничар?

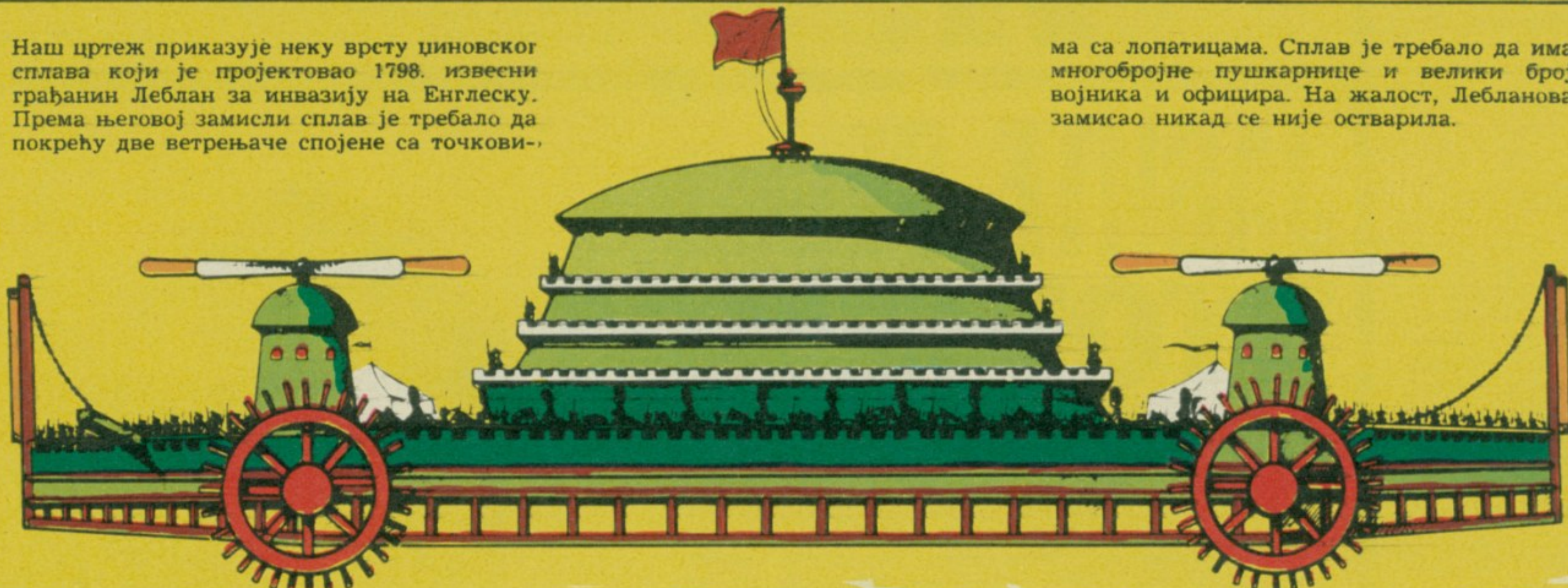
ОДГОВОРИ:
1. Дејвид Хемери је освојио златне медаље и обарао рекорде у трци с препонама на 400 метара; 2. Фудбалски клуб Жељезничар никад није играо у финалу купа Југославије; 3. У скоку с мотком (на цртежу: Боб Симпсон); 4. Иван Љубић је први југословенски атлетичар који је освојио олимпијску медаљу. На Олимпијади у Лондону 1948. године Љубић је добио сребрну медаљу у бацању кладива; 5. Џорџ Бест играо је у репрезентацији Северне Ирске.

Слобода се брани и оружјем...

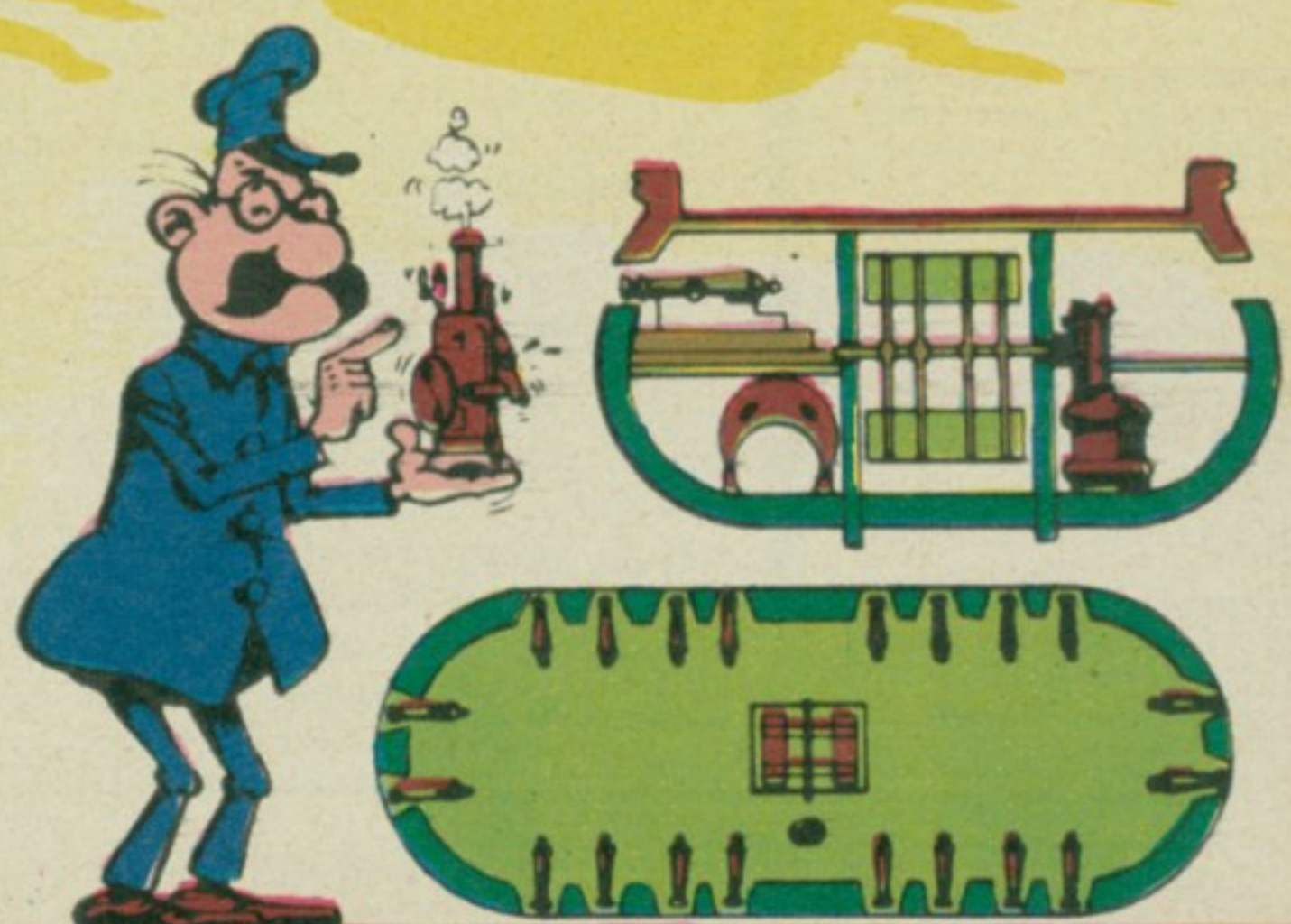
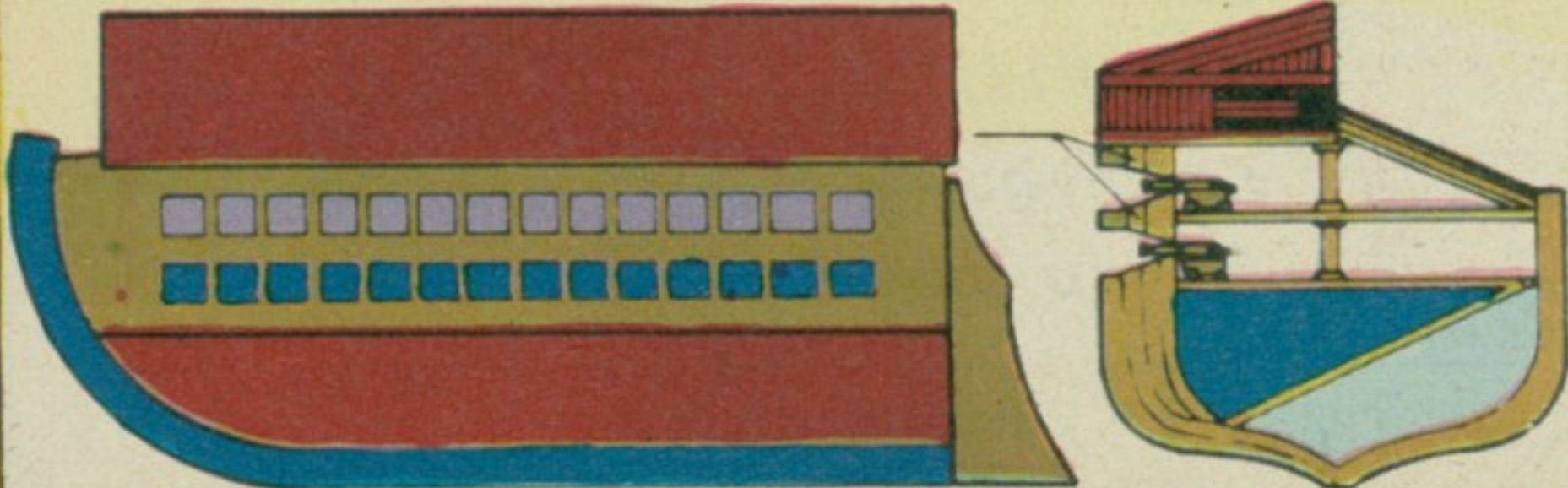
16

Наш цртеж приказује неку врсту циновског сплава који је пројектовао 1798. извесни грађанин Леблан за инвазију на Енглеску. Према његовој замисли сплав је требало да покрећу две ветрењаче спојене са точкови-

ма са лопатицама. Сплав је требало да има многобројне пушкарнице и велики број војника и официра. На жалост, Лебланова замисао никад се није остварила.

Необичан објект на нашем цртежу доле први је покушај да се сагради „оклопљен“ брод. Користио га је француски генерал Дарсон за време опсаде Гибралтара 1782. године. Брод је на једном боку био ојачан дуплим храстовим зидовима између којих је циркулисала вода као заштита од усијаних топовских ђулади. На жалост, ни вода није помогла да брод не изгори. Десно је „Демологон“, први ратни брод на пару, који је имао 44 топа. Он је 1810. требало да брани Њујорк. Његов творац је Р. Фултон. Брод је експлодирао 1829.

До завршетка радне акције остало је још неколико дана. Седам бригада, које су стигле из свих крајева Југославије, радило је тог лета 1968. у Бубањ-потоку, у близини Београда.

Последњих дана многи су били сетни. Један од њих био је и Горан Чулић из ваљевске бригаде. Данас, већ студент друге године геодезије, Горан се са осмехом сећа тих дана.

Заједнички рад, песма и шала зближили су ове младе људе. Неки су овде доживели и своју прву љубав, а далеко од кућа осетили су и први пут драж самосталности. А за неке, опет, самосталност је значила и то што су се, ето, заљубили.

Тако је шеснаестогодишњи Горан постао „самосталан“. Као сенка пратио је плавооку Бруну. Бојажљиво је увек нешто запиткивао: „Бруна, је л' ти хладно? Бруна, хоћеш ли мој џемпер? Бруна, волиш ли ове наполитанке? Она би га погледала, понекад се и насмешила, а најчешће одбијала његове ситне услуге.

Горан је нестрпљиво очекивао вече кад су се сви окупљали око логорске ватре. Тада је могао, скривен од погледа других, нетремице да гледа то мило лице.

МЕЂУ ТОНАМА ЧОКОЛАДЕ

И те вечери буктала је логорска ватра. Један младић тихо је пребегивао лице на гитери. Мало по страни седео је Горан. Опет је мислио на Бруну. Често је погледао у правцу њеног шатора, али она никако да изиђе. И остали су били забављени својим мислима. Тихо вече изненада прекину бат корака. Дотрча Ђела, сав уплахи-рен.

— Где је командир? Несрећа се догодила!

— Када? Где? — скочише сви.

— Тамо, горе, на путу — показао је Ђела руком. — Преврнуо се камион с приколицом.

Неки одмах потрчаше. Међу њима и Горан. Кад су дошли до пута, испод оштре кривине, угледали су у јарку камион. Точкови су се још окретали.

Младићи су полако прилазили. Помало су се и бојали. Али, морали су да виде је ли возач жив. Приближили су се кабини и угледали возача који је непомично лежао главе ослоњене на волан.

— Можда је мртав. Нисам смео да га дирам — прошапта Ђела.

Горан се први охрабрио. Заборачио је у кабину и... возач је подигао главу.

— Тако ме боли — промрмљао је.

Изгледа да још није схватао шта се догодило. Бригадири су му помогли да изиђе.

— Шта је са мојим теретом? — готово је заплакао.

БОМБОНЕ ЗА БРУНУ

Тек тада су младићи погледали око себе. Стотине картонских кутија било је унаоколо. Многе згњечене, а из њих се по путу расуло хиљаде и хиљаде чоколада, бомбона. Сигурно их је било неколико тона.

СТИДИ СЕ!

Горан је у том тренутку прво помислио на Бруну. Како би било дивно да седе овде, на путу, и отварају једну по једну чоколаду. Давао би јој само лешнике из чоколада и бомбоне са ликером.

Из тих „слатких“ размишљања прену га глас командира.

— Нека се један врати у логор и доведе бригаду. Треба очистити пут. И милицију треба обавестити.

За неколико минута бригада је стигла „наоружана“ лопатама и колицима. Требало је што пре то уклонити с пута. Пре кише, која се већ ссећала у ваздуху. Иначе, направиле се „блато“. А то би могло да изазове многе удесе.

Бригада је прионула на посао. Било је право задовољство радити међу слаткишима. Заборавили су и на умор и на командирову наредбу да нико не сме да отвори ни једну је-

дину чоколаду. Многи нису могли да одоле искушењу: док су уклањали чоколаду с пута, стављали би понеку у уста.

За три сата на путу није остала ниједна штангица.

У међувремену је стигла и милиција. Бригада је кренула у логор, а поред импровизованог складишта са милиционерима је остало да дежура неколико омлачинаца.

Горан је кренуо међу последњима. Осећао је болове у стомаку. Можда и од чоколаде. Али зашто га боли нога? Од чоколаде није, јер је већ недељу дана ссећао тај исти бол. И тада се спет сетио Бруне. Веровао је да ће и она доћи да га напушта. Био је уверен што није дошла да види како је он први пришао камису, како се својски залагао.

Одлучио је да јој ипак поклоним бомбонери. Полако је пришао складишту, пазићи да га не примете,

узео једну кутију. Док је трчао према логору, видео је да је на једном ћошку згњечена. Задихан, стигао је до Бруниног шатора и тихо је позвао. Одмах се појавила. Од бола у десној ноzi и узбуђења што је види, Горан се сав презнојио.

— Ево, донео сам ти ово — рекао је и пружио јој бомбонери. — Купио сам је јуче, али сам је начео. Да прсбам.

Гледала га је прво збуњено, а онда се разбеснела. Зграбила му је кутију из руку и хитнула је преко шатора.

— Мислиш да не знам да си је украо. Знам и за несрећу и за командирову наредбу да нико не сме ни кочицу да узме. Стиди се! — узбуђено је изговорила Бруна.

Једини Горанов савезник тог тренутка био је мрак. Очи су му засузиле. Окренуо се и побегао.

Те ноћи Горан ока није склопио — што од стида, што од болова. Ујутру је пребегав у болницу. Болови баш нису били безазле-

ПОНОСАН НА ОНО ШТО ЈЕ УЧИНИО ПОСЛЕ
НЕСРЕЋЕ НА ДРУМУ, ГОРАН ЈЕ ПОЖУРИО
У ЛОГОР. НИЈЕ НИ СЛУТИО ШТА ГА ЧЕКА.

ни. После два дана Горана су оперисали и извадили слепо црево.

НАЈЛЕПШЕ ОЧИ

Лежао је у болничком кревету и размишљао о свему. Био је убеђен да га је Бруна заувек презрела. Баш нема среће!

И док су га мориле тужне мисли, врата су се отворила и у собу је похрлила група његових другова. Горан није могао да поверује: испред свих угледао је најлепше плаве очи. Бруна је, смећећи се, прва пришла кревету и пружи-ла му велику бомбонери.

— И цена је на њој. Наметно је нисам скинула. Уштедела сам од џепарца и купила је — победонсно је рекла и ухватила га за руку.

Велика је срећа што се људи рађају с тим слепим превозом и што понекад морају да се изваде, мислио је Горан. Без њега не би ни доживео овакву радост — да после свега спет види Бруну.

Чоколадне бомбоне није ни пробао. На памет му није пало.

Б. Јеремић

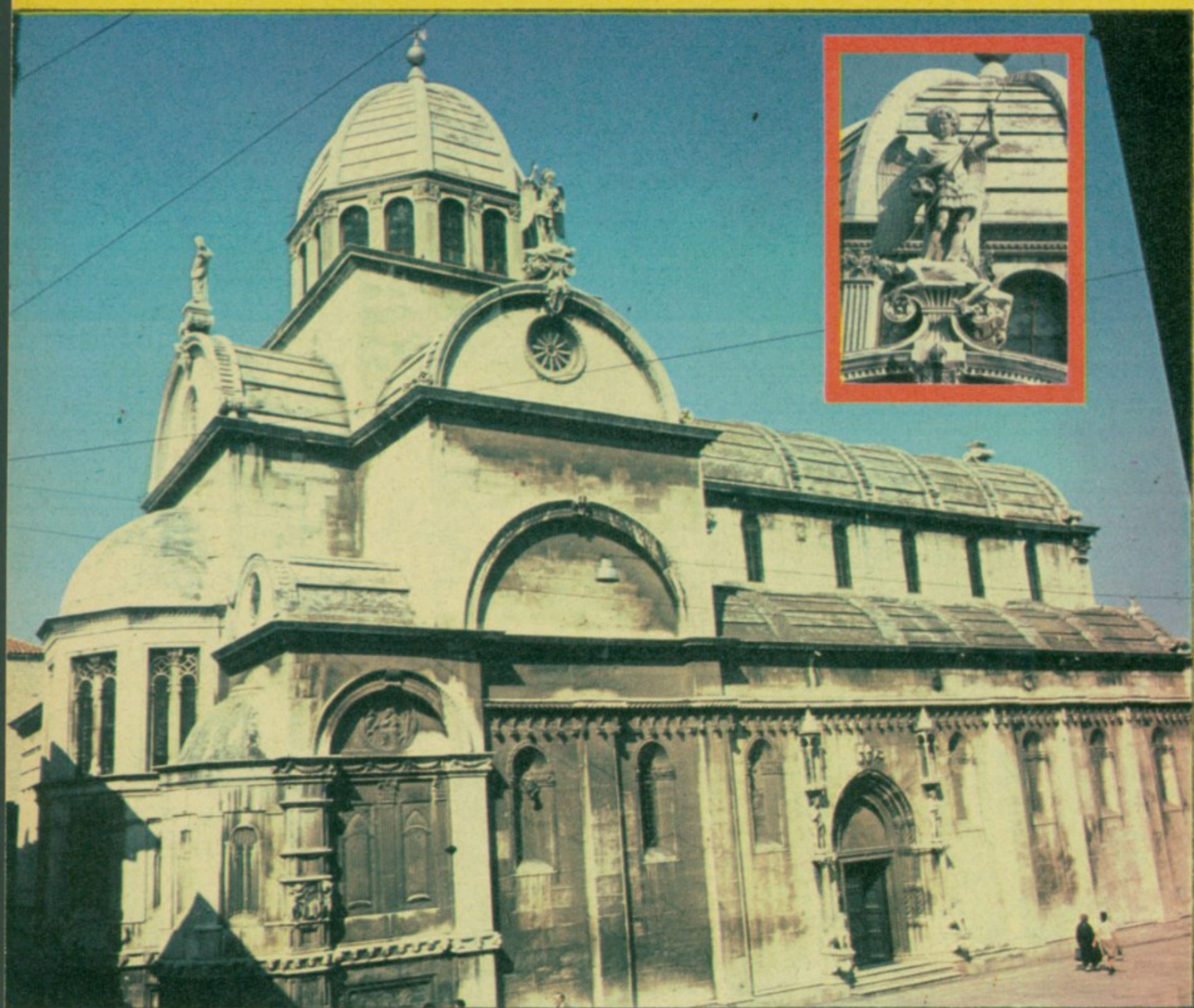
СТАРА АРХИТЕКТУРА ШИБЕНИКА

ГРАД ТВРЂАВА

Шибеник, град на ушћу Крке у Јадранској морској, први пут се помиње 1066. као привремено боравиште краља Петра Крешимира IV. Верује се да име града потиче од словенске речи „шибеник“ која означава планинске врхове и гребене али и насеља на узвишењима. Због свог положаја и војно-политичког значаја Шибеник је био у

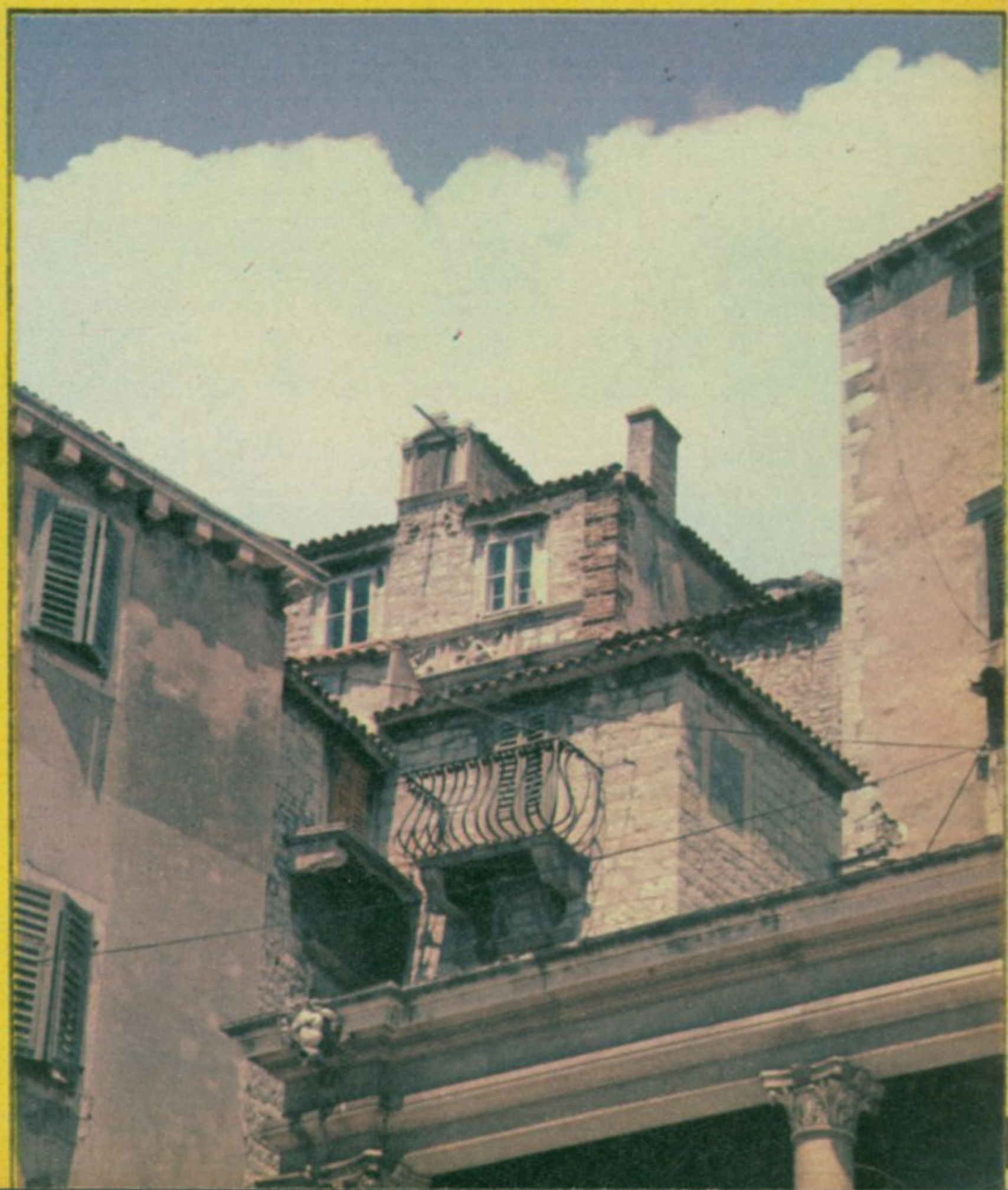
жижи интересовања хрватских и мађарских племића и краљева, Млетачке Републике и Турака. Када је 1409. године краљ Ладислав Напуљски предао Далмацију Венецији, и Шибеник је доживео судбину осталих приморских градова. Задржавши аутономију остао је под влашћу Венеције све до 1797. када

је припао Аустрији. Крај првог светског рата и аустро-угарске окупације дочекан је с одушевљењем у Шибенику. Међутим, крајем 1918. град је окупирала Италија. Две године касније Рапалским уговором између Краљевине СХС и Италије, Шибеник је коначно припао нашој земљи.

ФОСКОЛОВА ПАЛАЧА — Сматра се да су палату генерала Фоскола по нацрту Јураја Далматинца радили његови ученици средином 15. века. Фасада палате има карактеристичне готске прозоре али је украшена врло оригиналним и мистичним ренесансним рељефима. Од 1648. у палати се налази фрањевачки самостан св. Ловре.

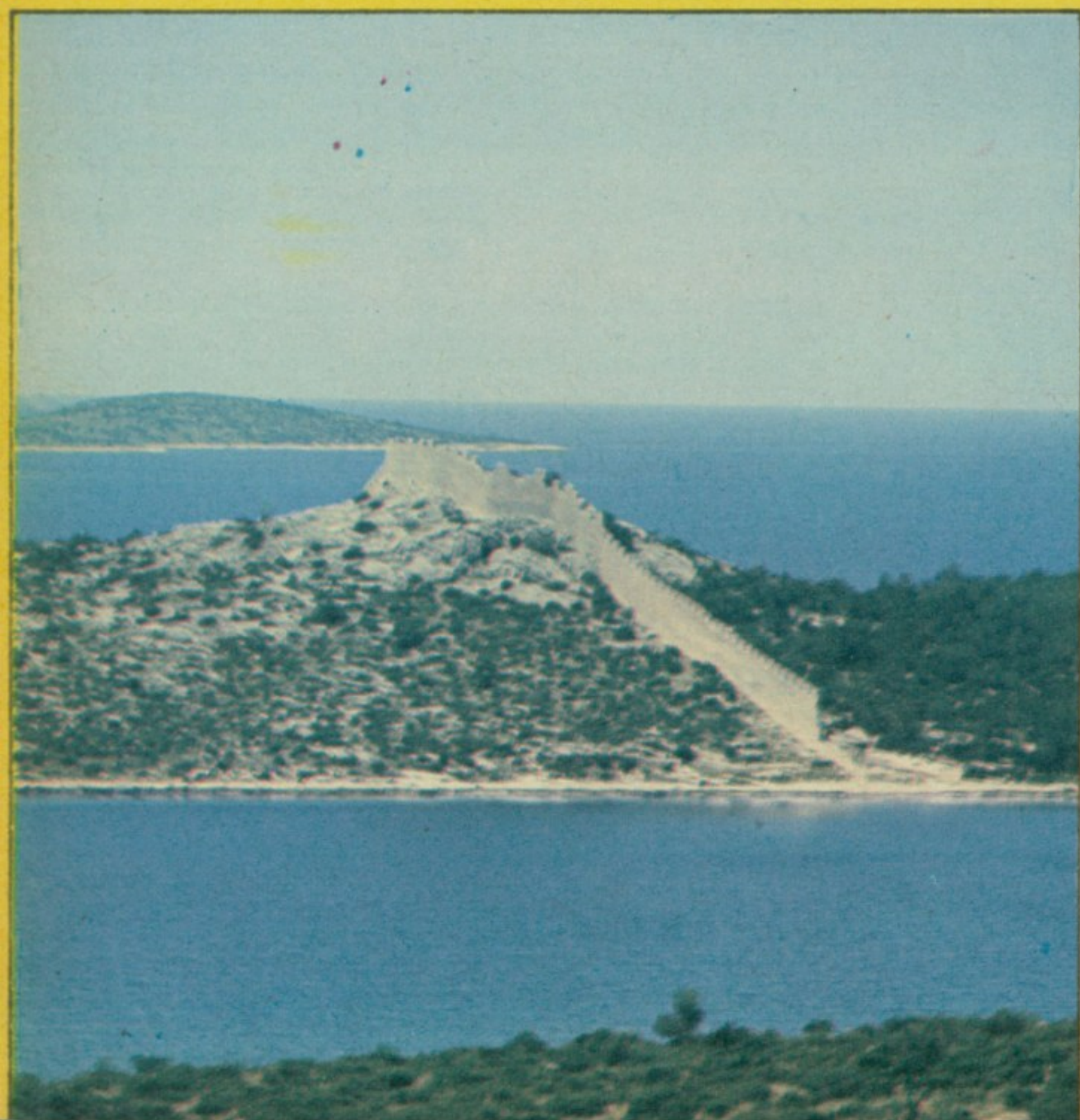
ОД КАМЕНА И МЕРМЕРА — Катедрала св. Јакова, саграђена од камена и мермера, убраја се у наше најлепше готско-ренесансне спсменике. Њена изградња започета је 1431. у време краткотрајног економског процвата Шибеника. Ова монументална грађевина јединствене лепоте и оригиналне конструкције завршена је тек након једног столећа, 1536. Од 1444. у градњи је учествовао и велики мајстор Јурај Далматинац. На апсидама пажњу привлачи низ од 74 главе у природној величини које приказују карактеристична лица тадашњег Шибеника. Детаљ на куполи је статуа св. Миховила, заштитника града, рад мајстора Николе Фирентинца.

АРХИТЕКТА И ВАЈАР — Јурај Далматинац (Georgius Mathei Dalmaticus, рођен у Задру, умро 1473. у Шибенику), архитекта и вајар освежио је уметничке форме у нашем приморју касноготским елементима, такозваним кићеним готиком. Извршио је снажан утицај на наше архитекте, вајаре и клесаре у 15. веку. Споменик Јурају Далматинцу, рад Ивана Мештровића, постављен је на оно исто место на коме је некада чувени мајстор откривао тајне клесарске вештине ученицима.

ЛОЖА ЛЕПОТИЦА — Преко пута катедрале налази се ренесансна Вијећница ложа која је грађена од 1533—1546. Дело је непознатог мајстора. Ова ложа, по неким најлепша у Далмацији, одликује се хармонијом стилова, украшена је стубовима, лављим главама и балустрадом. У приземљу се налази десет полукружних лукса који се ослањају на десет стубова. На левој страни Вијећнице налази се звоник са звоном које је позивало племиће на већање. За време млетачке владавине ту су се доносиле све важне одлуке. Детаљ на слици је богато декорисан балкон који се налази на средини Вијећнице.

У ОБЛИКУ ЗВЕЗДЕ — Штитени сопствене економске и политичке интересе, Венеција је искористила стратешки положај Шибеника да ојача своје балканске границе и пловидбу Јадраном. Тако су настале најистакнутије грађевине у Шибенику — тврђаве. Најстарије утврђење је Каштел, који се диже 70 метара изнад мора. Првобитна тврђава је готско потпуно разорена у 17. и 18. веку експлозијама барутане. Данашњи Каштел, саграђен од белог мермера, потиче из 18. века. Појавом Турака у далматинском залеђу, Шибеник је угрожен с копнене стране па је средином 17. века настала тврђава св. Иван. Саграђена је у облику звезде. Нешто ниже, готско у исто време подигнута је тврђава коју Шибенчани данас називају Видиковац-Шубићевац. Ипак, најинтересантнија је тврђава св. Никсела из прве половине 16. века, која се налази на улазу у канал. Изградњом је руководио војни инжењер Максвил Санмикеле. Тако је дошао до изражаја спој рустика и војничке крутости. Тврђава је подигнута у облику троугла. На слици је детаљ са градских зидина: кип св. Миховила.

Снимио: Љ. ПАТРОНИЋ

ПРВИ СВЕТСКИ РАТ

ХРАБРИ СВЕДОК СА ГУЧЕВА

УЗАЛУД СУ АМЕРИЧКОГ РЕПОРТЕРА ЏОНА РИДА НАГОВАРАЛИ ДА НАПУС- ТИ СРБИЈУ И ВРАТИ СЕ У ДОМОВИНУ

Рат који је 28. јула 1914. Аустро-Угарска, уз пуну сагласност Немаца, објавила Србији претворио се у сукоб европских размера; Балкан је и даље средиште раздора међу многим земљама. Четири дана касније, 1. августа, Немачка објављује рат Русији, затим 3. августа Француској а већ следећег дана и Белгији. Велика Британија ставља се на страну Француске, и сила Антанте...

Аустроугарске офанзиве против Србије и Црне Горе почела је 12. августа 1914. а сјда и друга, после кратког затишја, 6. септембра. Те прве ратне године Аустро-Угарска је изгубила 7.592 официра и 266.212 подофицира и војника; у Србији 132.000 људи је по-

фором и са цеповима пуним куглица нафталина, возом из Грчке стигао у Србију.

УЖАСНЕ СТВАРИ

„Видео сам прве српске војнике“, пише Рид, „измучене и обучене у рите. За три године ратовања, у балканским ратовима и сада у овом, већина од њих није мењала своје изношене униформе.

Свуда се осећа да је рат. На пустим пољима, одавно неораним, само ту и тамо штрчи покоја стабљика кукуруза. Нигде стоке. Једном сам видео два вола како вуку рало издељано

де, град је непрекидно бомбардовала аустројска артиљерија. Трећег дана кренули су на фронт — према Гучеву, где се пуних четрдесет и седам дана, од 8. септембра до 24. октобра 1914, водила борба између српске и аустроугарске војске, и то на подручју не дужем од десетак километара.

„У пратњи младог српског капетана — записао је Рид — попели смо се на врх Гучева. На висоравни која се одатле добро видела налазили су се с једне стране српски, а с друге аустроугарско ровови. Раздвојена између њих на многим местима није већа од десетак метара. Површина земље међу јамама покривена је разбацаним грудвама глине. Кад сам се ма-

два пса како чупају нешто што је било закопано у земљи. Тада је капетан, не проговоривши ни речи, извукао револвер и опалио. Један пас је пао грчећи се, а други је, уз страхан урлик, побегао у шуму“.

Рид је писао сурово, са

мучених, мршавих српских војника, погнутих фигура аустројских заробљеника, заплашених жена и деце, разрушених кућа, спаљеног дрвећа. Кад би завршио цртеж, Робинсон би га приносио Риду и питао: — Личи ли?

Чувени амерички новинар Џон Рид, рођен у Оклахоми 1887, један је од првих организатора Комунистичке партије САД. За време првог светског рата Рид се, као ратни дописник неколико вели-

ких америчких листова, налазио у најистуренијим рововима на фронту у источној Европи и на местима најтрагичнијих збивања одакле је писао потресне извештаје о страховотама рата и патњама народа. У више наврата боравио је у Русији где је присуствовао једном од најкрупнијих догађаја нашег столећа — октобарској револуцији којој је посветио књигу „Десет дана који су потресли свет“. Умро је од тифуса 1920. у тридесет трећој години живота и сахрањен уз највеће почасти на Црвеном тргу у Москви.

гинуло, рањено или заробљено!

Крајем године Србију захвата велика епидемија тифуса која ће одонети око 500.000 становника, од којих 100.000 војника!

„Од тифуса свакодневно умире по хиљаду људи“ — писао је Џон Рид када је са својим колегом Робинсоном, добро истрљан кам-

само од једног комада дрвета. Волове је терала жена у шареној, руком тканој сукњи а рало је држао војник са пушком која се вукла по земљи“.

Ускоро су Рид и Робинсон стигли у Београд, пун рушевина и спаљених кућа, изнад којих се још виорио дим. Током два дана, колико су се задржали ов-

ло боље загледао, приметио сам ужасне ствари: из тих малих узвишења вирили су комади униформи, лобање са косом која је улепљена земљом, окрвављене ноге у поцепаним војничким чизмама. Осећао се неподносљив смрад а чопер полудивљих паса мувао се по ивици оближњег шумарка. Видео сам

мржњом према свим видљивим и невидљивим организацијама покоља и патњи народа.

„Мртваци су били свуда око нас“, настаља он потресну причу о Гучеву, „да смо морали да газимо по њима. Ноге су нам понекад упадале у јаме и под њима крцкале кости. Мала удубљења неочекивано су се претварала у дубоке јаме пуне црва.

ЕПИДЕМИЈА НЕ ПРЕСТАЈЕ

Већина лешева покривена је само танким слојем земље коју је на неким местима киша спрала, а многи уопште нису ни сахрањени. Читаве гомиле мртвих Аустројанаца леже на земљи у положају у којем их је, у тренутку јуриша, смрт затекла. Међу њима се ту и тамо назиру и Срби. На једном месту преплела се два полуиструлела скелета, једног Аустројанца и једног Србина. Рукама и ногама стезали су један другог и чак и сад било је немогуће одвојити их...“

Следеће године епидемија тифуса се стишала, али свакодневно од њега још умиру стотине људи. Рид је и даље сведок ратних збивања у Србији. Од јутра до мрака он, вративши се са фронта у Београд, куца своје извештаје на машини док Робинсон прекрива листове хамер-папира десетинама цртежа: из-

— Личи — одговарао би Рид препознајући на Робинсоновим цртежима сцене са фронта, из напуштених насеља...

ОТПИСАНИ СТЕ!

Уместо уобичајеног одговора Робинсон је једном зачуо отегнуто, тешко стењање. Окренуо се и угледао Рида како се, сав блед, грчи по поду. Његово лице било је искривљено о бола.

Преплашен, Робинсон је појурио по лекара. Дијагноза је показала да Рид има озбиљно обољење бубрега. Болест која се пријатила пуних десет година изненада се поново појавила. Напад је полако почео да слаби, болови су се смирили.

— Џоне, Џоне, шта је то са тобом? — питао је Робинсон узбуђено.

Рид се тешко осмехнуо. — Као да је све прошло... Помози ми да устанем.

Дошао је још један лекар, универзитетски професор, прегледао болестника и, мрштећи се, прогунђао:

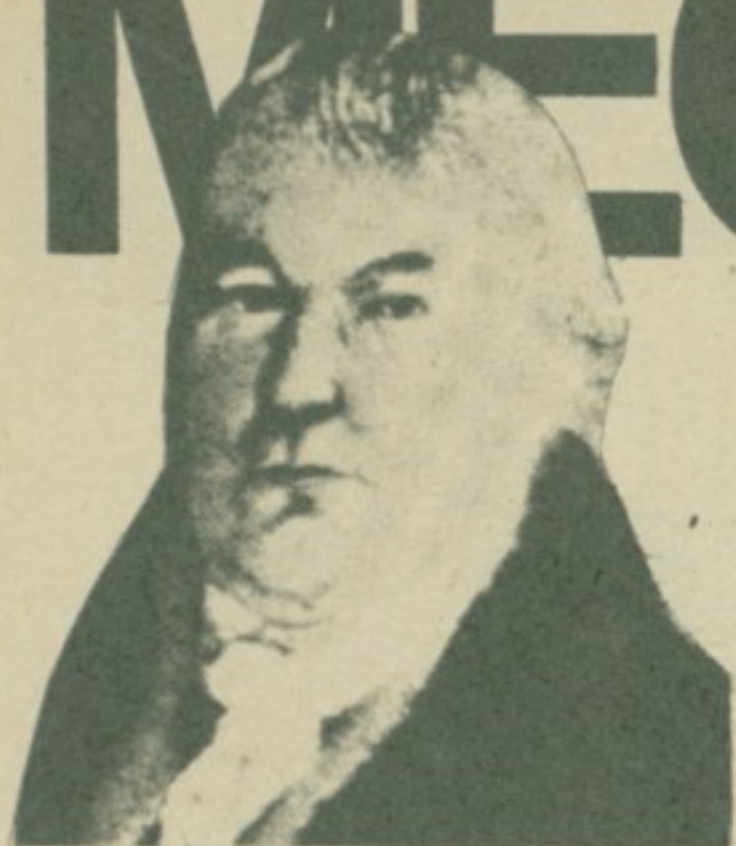
— Лоше стоје ствари, јуноша! Враћајте се што пре кући. Леви бубрег мршавете да извадите, иначе сте отписани!

Напади се више нису понављали и Рид је, уверавајући себе да је здрав, успео да наговори Робинсона да крену у Русију.

М. Ч.

МЕСМЕР-ОТАЦ ХИ

АУСТРИЈСКИ ЛЕКАР, КОЈИ ЈЕ СРЕДИНОМ 18. ВЕКА С ВЕЛИКИМ УСПЕХОМ ЛЕЧИО НЕРВНЕ БОЛЕСТИ САМО ПОГЛЕДОМ И ДОДИРОМ РУКЕ, БИО ЈЕ ДАЛЕКО ОД ПОМИСЛИ ДА УПРАВО ПОСТАВЉА ТЕМЕЉЕ МОДЕРНОЈ ПСИХИЈАТРИЈИ.

У замраченом павиљону раскошног сеновитог парка у бечкој Ландштра се број 261 тихо је свирала музика. Око велике „каде“ испуњене опилцима стакла и намагнетисаног гвозђа седеле су даме и господа држећи се за крајичке који су извиривали. Није се чуо разговор, свако је, склопљених очију или блудећи празна погледа, био усредсређен на сопствене мисли.

А онда би, изненада, некад готово одмах, а понекад и након више часова, наступила „криза“. Неко из ћутљиве друштине пао би у занос праћен снажним грчевима читавог тела, хистеријним врискањем и сузама. Транс се преноси и на остале, а за време трајања „колективне кризе“ крупан, замишљен човек прилазио је час овом, час оном благом додирујући слепоочнице.

Многобројни пацијенти доктора Месмера, човека чији су прсти, као и само присуство, чинили чуда, тврдили су да су после свега неколико оваквих „сеанси“ потпуно оздравили!

НАМАГНЕТИСАНИ ПАЦИЈЕНТИ

Франц Антон Месмер није био неки надрелекар или варалица већ учени доктор, син чувара ловишта бискупа из Констанца у Немачкој. Дипломирао је медицину у 32. години, али ни пре тога није губио време. Захваљујући својој интелигенцији и марљивости, као и бискуповој заштити, завршио је језуитску школу у Констанцу. Дипломирао је филозофију и геологију.

Одувек му је била жеља да проучава природу, а како се медицина у првој половини 18. века углавном базирала на примени природних терапија, Месмер је одлучио да се њој посвети. У дипломском раду писао је о „тајанственом флуиду“ распрострањеном у читавој природи и о утицају планета на природу и човека.

Убеђен у постојање таквог магнетског флуида Месмер се прво посветио такозваном „минералном магнетизму“. Лечење помоћу магнета доспело је у Европу из Кине много векова раније и

Месмер је само то древно учење продубио и обогатио. Стари Кинези сматрали су да магнет може, као што привлачи гвозђе, и да из човечјег тела „извуче“ болест.

Месмер је веровао да је човек у стању да преко своје неуромускуларне надражљивости „хвата“ универзални флуид у коме пливају планете. Магнет је, сматрао је он заједно са читавом тадашњом медицином, један од најпогоднијих елемената за стварање везе између људског тела и тог флуида.

Пошто је у својој докторској тези поставио основе теорије, Франц Антон Месмер прешао је на експерименте. Већ тада многи су га сматрали помало настраним. Не обзирајући се на те приче он је магнетисао воду, одећу, кревете, тањире, огледала, дрвеће, па чак и музичке инструменте!

Своје пацијенте стављао је доктор Месмер у директан додир са тим предметима и — многи болесници оздрављивали су уверени да су им чудотворне особине магнета дале „снагу излечења“. Као резултат ових експеримената и успеха у лечењу настала је „када оздрављења“ са опилцима стакла и намагнетисаног гвозђа.

Пацијената излечених на тај начин било је све више и слава месмеризма, како је терапија убрзо названа, прешла је границе Аустрије. Године 1775. Баварска академија примила је Месмера за редовног члана, а захвалност излечених представљала је опипљиво сведочанство успеха магнетотерапије.

БЕСПЛАТНО ЛЕЧЕЊЕ

У то време нико још није био ни близу помисли да су фантастична оздрављења плод сугестије и воље, а не дејства магнета. То није слутио ни сам Месмер. Претпоставка да се радило о поверењу болесника у начин лечења и о снажној жељи за оздрављењем није му могла пасти на памет.

Како Месмер, предан истраживањима, ни најмање није тежио за славом, а будући веома имућан, јер му је жена донела богат мираз,

он није правио разлику међу пацијентима. Били су му подједнако добродошли и принчеви и обични грађани, и сиротиња и богаташи. На сеансама у његовој рас-

Глук, Пучини, и Ригини никада нису објављивали своје композиције док их прво не одсвирају пред њим и чују његово мишљење.

МОЦАРТОВА ПРЕМИЈЕРА

Када му је Моцартов отац поверио да директор Дворског позоришта бојкотира његовог четрнаестогодишњег сина, музичко чудо од детета, Месмер је малом отворио позориште у једном од павиљона свога парка и

Лечећи хиљаде болесника Месмер је са запрепаштењем установио да исте резултате постиже и без магнета, да до „кризе оздрављења“ долази и када само додирне пацијента руком. Откриће га ужасно збунило и претворило у прах и pepeo теорију о „минералном магнетизму“.

Каква се то моћ налази у његовим рукама? На који начин су се „силе“ преносиле са човека на човека доносећи оздрављење душе и тела? Све су то била питања без правог одговора.

Месмер је дошао до зак-

кошној палати окупљало се веома разнолико друштво.

Током експеримената Месмер је приметио да терапија делује само на неке од болесника у смислу изазивања праве „кризе“ па се са њих преноси и на остале. Одатле је закључио да су неки људи преносиоци воље док су други само примаоци. Затим, да колективна сугестија подстиче психичке силе које убрзавају „кризу“ без које није могло да дође до оздрављења.

Своје слободно време Месмер је посвећивао музици. У његовој кући, гостољубивој и богатој, приређиване су чувене музичке вечери. Сам Месмер свирао је на стакленој хармоници, ретком инструменту, а његови славни пријатељи Хајдн,

тако „кумовао“ првој музичкој оперети будућег великана Волфганга Амадеуса Моцарта.

У Месмерову кућу долазили су најпознатији научници тог доба, физичари, математичари, хемичари, филозофи, теолози. У његовом салону водили су се веома занимљиви разговори и прављало се о сваком новом открићу, експерименту.

Наравно да је Месмер имао доста пријатеља и међу колегама лекара који су му, чим се указала погодна прилика, окренули леђа нападајући га из чисте зависти на најподмуклији начин. То се догодило у другом периоду његове лекарске и научничке активности, када га је наука одвела другим, за оно време сасвим новим и необичним путем.

ључка да од свих тела у природи човек има највећи утицај на човека, да сила која лечи излази из човека када он до крајњих граница „набије“ батерију сопствене психичке воље. Но, да ли се ради о флуиду, струји или тајанственим зрацима, Месмер није знао нити је икад успео да открије.

Нову непознату силу Месмер је назвао „животињски магнетизам“ и наставио лечење без магнета. Своје запажање објавио је а то је довело до раскида са лекарском академијом. Удружење лекара није признало ново учење, а још мање је намеравало да се одрекне магнетотерапије и на тај начин покаже да је годинама живело у заблуди.

Тада је на сцену ступила и црква и на сва звона осу-

ХИПНОЗЕ

дила Месмерово мешање у „област душе“. Одједном су сви, на челу с поповима и лекарима Месмерово учење и лечење прогласили за враџину, а њега за обичног шарлатана и лекара сумњивог морала.

Дубоко огорчен он је наставио да лечи нервно оболеле који су га, упркос општој хајци, све више тражили и веровали му. Напуштен од колега, не успевајући ни самом себи да објасни суштину појава које су се збивале на његовим сеансама, Месмер је упорно, и не знајући, постављао основе

Многобројни пацијенти човека чији су прсти чинили чуда тврдили су да су оздравили после неколико оваквих „сеанси“.

модерне медицине, односно њене најтајанственије и до данас најмање објашњене области: психијатрије.

Све упорније су се преносиле гласине да се у његовој кући догађају чудне ствари, да је он вештац који у љубичастом огртачу са чаробним штапићем у руци дочекује болеснике, да су то све крајње сумњива посла која се границе са опсењом и преваром. Године 1779. Месмер је напустио Аустрију.

Француска, у коју се преселио, дочекала га је обељнице. Тамо је његов „животињски магнетизам“ био увелико познат и Париз је жудео да Месмера и лично упозна. Двор, на челу са Маријом Антоанетом, дочекао га је благонаклоно и крајње радознало. Французи су

обожавали разне чудотворце, а напици и враџине које лече и враћају младост били су у великој моди.

БОЖАНСКИ НЕМАЦ

У Паризу је Месмер постао најпопуларнија личност. Одмах му је омогућено да одржи низ јавних предавања, додељене су му дипломе и одликовања, на двору је добио надимак „божански Немац“. Али, то није било оно што је овај скромни пионир науке тражио.

Академија га није прихватила, удружење лекара окренуло му је леђа. Штавише, савет лекара изјаснио се против Месмерове терапије, тврдећи да „кризе оздрављења“ са свим драматичним пратећим појавама шкоде организму. Црква је била шокирана што терапијама присуствују заједно мушкарци и жене и одмах га је прогласила опасним по јавни морал.

Још једном Месмер је прогнан из званичне науке. У Француској је, међутим, отворио клинику и остао све до избијања буржоаске револуције бавећи се својим експериментима. Револуција му је однела све што је имао. Изгубивши и клинику и новац, напустио је Париз испраћен само захвалношћу излечених.

Мир је нашао у Швајцарској у малом месту Фрауенфелду где га нико није познавао и где је скромно могао да живи од своје лекарске праксе. Ту је, заборављен, дочекао старост.

Месмеризам, међутим, није заборављен. Много година касније научници су, нарочито у Немачкој и Шведској, наставили да га проучавају и неко се сетио да је његов творац још жив. У Швајцарску је упућена делегација да старом доктору саопшти како ће Берлинска медицинска академија бити почастована ако он пристане да дође у Немачку где жели да га упозна лично цар.

Месмер је одбио изговоривши се старошћу, али је пристао да им уступи своје белешке и студије. Међутим, радо је прихватио позив да се врати у родни Констанц где је умро 5. марта 1814. године.

Праву научну рехабилитацију добио је Месмер тек средином 19. века када су га нове генерације научника прогласиле — оцем хипнозе! Термин хипноза (на грчком хипнос значи сан) први је увео 1843. године швајцарски хирург Бред заменивши том речи термин месмеризам.

Б. Д.

Хипноза је, према дефиницији, вештачки изазвано стање суђења свести које се постиже и прекида путем сугестије од стране друге особе. А може га изазвати и сама особа без ичије помоћи — то је аутохипноза. Хипнотичко стање слично је спавању јер се кора великог мозга, као и у сну налази у инхибираном — промењеном или „блокираном“ — стању.

Али, између правог и хипнотичког сна постоје битне разлике. У хипнотичком сну особа не губи контакт са спољним светом већ га остварује преко хипнотизера. Хипнотизер, стога, настоји да хипноза не захвати центар за слух и говор. У правом сну човек не прима спољне утиске уколико дражи нису веома јаке, а у хипнотичком хипнотисани чује и најмањи шапат хипнотизера.

Према томе, хипноза није вештачки сан како се некада мислило већ представља нарочиту концентрацију свести, далеко већу него у будном стању. Што је концентрација већа, хипноза је дубља.

Мишљење да хипнотизер мора да поседује неку нарочиту обдареност или моћ сасвим је бесмислено. Снага хипнозе не лежи у њему већ у особи која се хипнотише, а хипнотизер само располаже потребним знањем да може да управља хипнозом.

Верује се да људи снажне воље не могу да буду хипнотисани, што уопште није тачно. Најпогодније особе за хипнотисање су нормални, обични људи са добром моћи концентрације, развијеном маштом и интелигенцијом. Због тога су деца и млађи људи идеални за хипнозу. С друге стране, умно заостале као и сувише повучене особе, неспремне на контактирање са околинном и неповерљиве, тешко је, па и немoguће довести у стање хипнозе.

РЕЦЕПТ НЕ ПОСТОЈИ

Медицинска хипноза, чија је сврха терапија, разликује се од опсенарске, вашарске хипнозе. Међутим, рецепт за технику хипнотисања не постоји. Често је потребно увежбавати пацијента да би постигао потребну концентрацију, а обавезно је поставити са њим однос поверења и пријатељства како би се хипноза лакше одвијала.

Затим, хипнотизер, пошто је искључио спољне шуме и све што би могло одвраћати пажњу, тихим и монотоним гласом, у сталном ритму, понавља речи које сугеришу почетак умора, опуштање мишића, почетак сна. Ово се

Уз
звук
ТАМ-
ТАМА

МИШЉЕЊЕ

ДА
ХИПНОТИЗЕР
МОРА ДА
ПОСЕДУЈЕ
НЕКУ СПЕЦИЈАЛНУ
ОБДАРЕНОСТ
ИЛИ МОЋ
САСВИМ ЈЕ
БЕСМИСЛЕНО

понавља све док се не постигне одређен степен хипнозе.

Замрачивање просторије, пуштање наизменично јаке светлости, ритмичан звук гонга или там-тама, благо њихање, понављање мелодије која успављује и слично најчешће су методи технике хипнотизера.

У току хипнозе, када свест постане суперконцентрисана на сугестије хипнотизера, долази до низа појава у области психичких збивања, моторике, сензибилитета и у домену неуровегетативног система. На пример, пацијент апсолутно прихвата све што му хипнотизер сугерише, потпуно се опушта или укочи па чак и парализује, не осећа бол, односно долази у стање анестезије.

Ове појаве су лако објашњиве с обзиром на то да је снага свести концентрисана само на оно

што хипнотизер сугерише. Због тога не остаје довољно снаге за пријем дражи. Али, мада се код већег броја људи може постићи изврстан степен неосетљивости на бол, права и потпуна неосетљивост на бол могућа је само код ограниченог броја особа и то само ако хипнотизер располаже великим знањем и искуством.

У области неуровегетативног система хипноза може изазвати промену у ритму рада срца и дисања. Неки хипнотизери успевају чак да изазову копривљачу, поремећај у раду црева, измене у метаболизму воде.

КРАЋЕ У ХИПНОЗИ

Сугестије добијене у хипнози пацијенти извештавају и по престанку хипнотичког сна. У медицини то има одређен терапијски циљ. То је, у суштини, сврха хипнотерапије.

Међутим, многе од сугестија датих у хипнози морају се с времена на време обновити и то је, у ствари, слаба тачка хипнозе — краткотрајност ефекта.

Особе под сугестијом морају да изврше оно што им је хипнотизер наредио да би смањиле унутрашњу напетост која непрекидно расте и постаје несносна — све док се сугестија не изврши!

Управо из тог разлога хипнозу треба да изводи лекар стручњак и то само као помоћну психотерапијску методу код строго одређених случајева. На пример, тикова, анестезије, муцања, главобоље, алкохолизма, наркоманије и неких врста неуроза. На лекару је да процени колико у датом случају хипноза може да помогне.

Злоупотреба хипнозе спада у домен криминала. Забележени су случајеви у којима су хипнотисани вршили крађе у корист хипнотизера, а догађала су се и убиства. Права, медицинска хипноза са тим нема никакве везе.

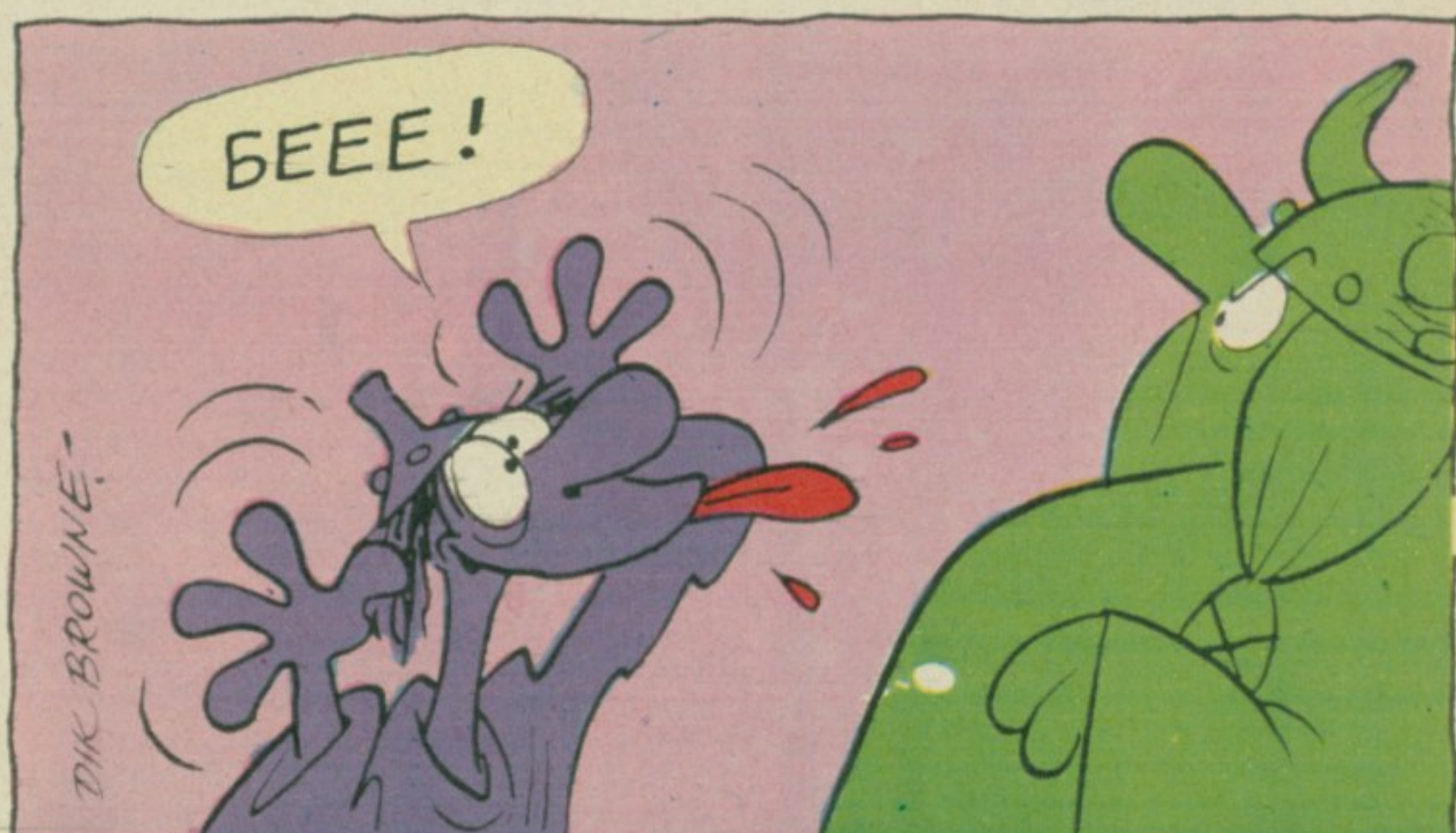
Још дуго после Месмерових радова хипноза није успевала да се пробије до званичне науке, а њени поборници били су изложени непријатностима, подсмеху и клеветам.

Поред Британца Бреда који је хипнози дао одређено физиолошко тумачење и помоћу ње успео да изведе неколико познатих безболних ампутација удова, огромна заслуга за њен развој припада француском научнику Лијебоу и Русима Бехтереву, Павлову, Платонову, Лебединском.

Хипнозом се, на почетку своје бриљантне научничке каријере, бавио и чувени Сигмунд Фројд, стац психоанализе.

DIK
BROWNE

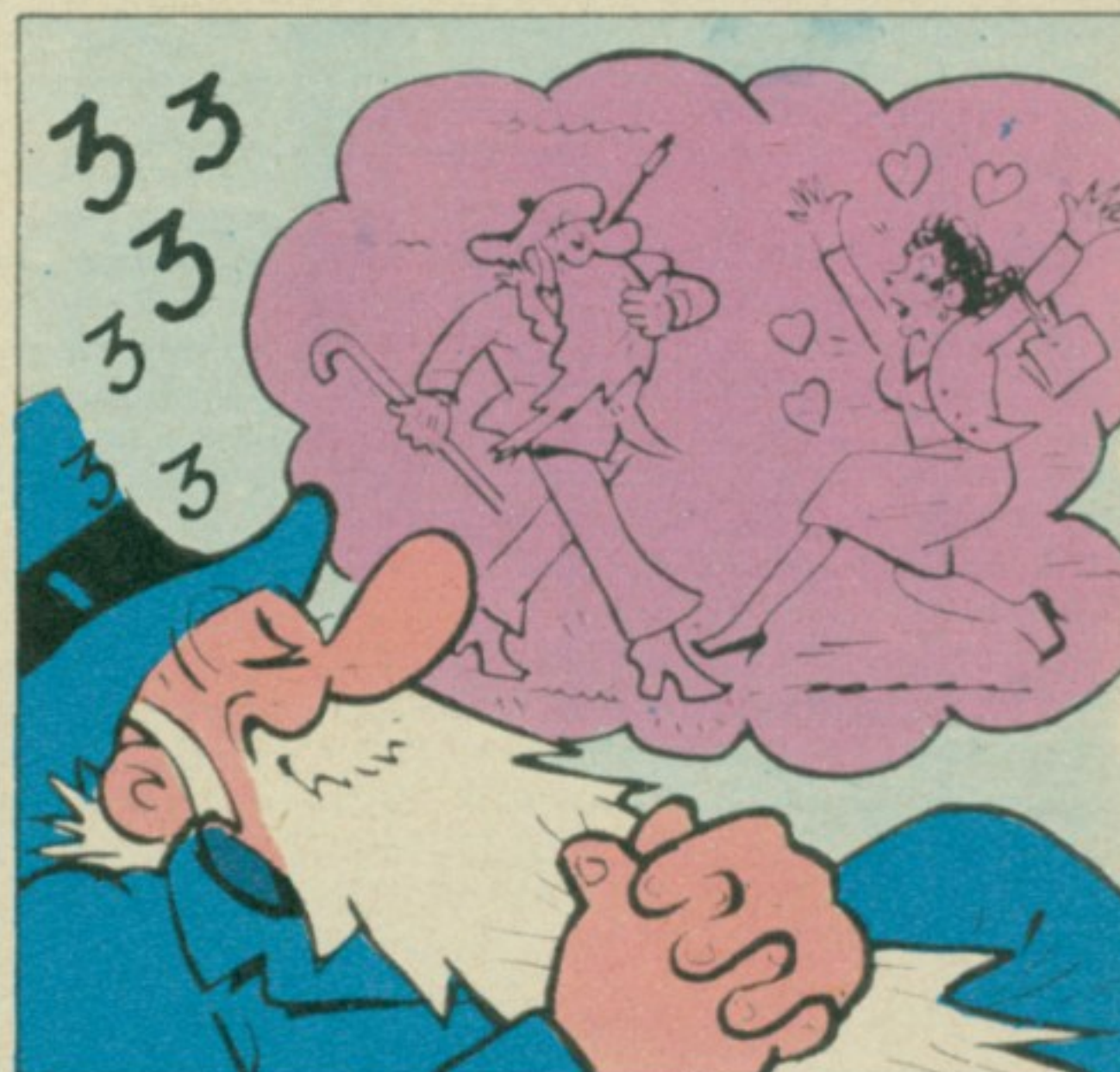
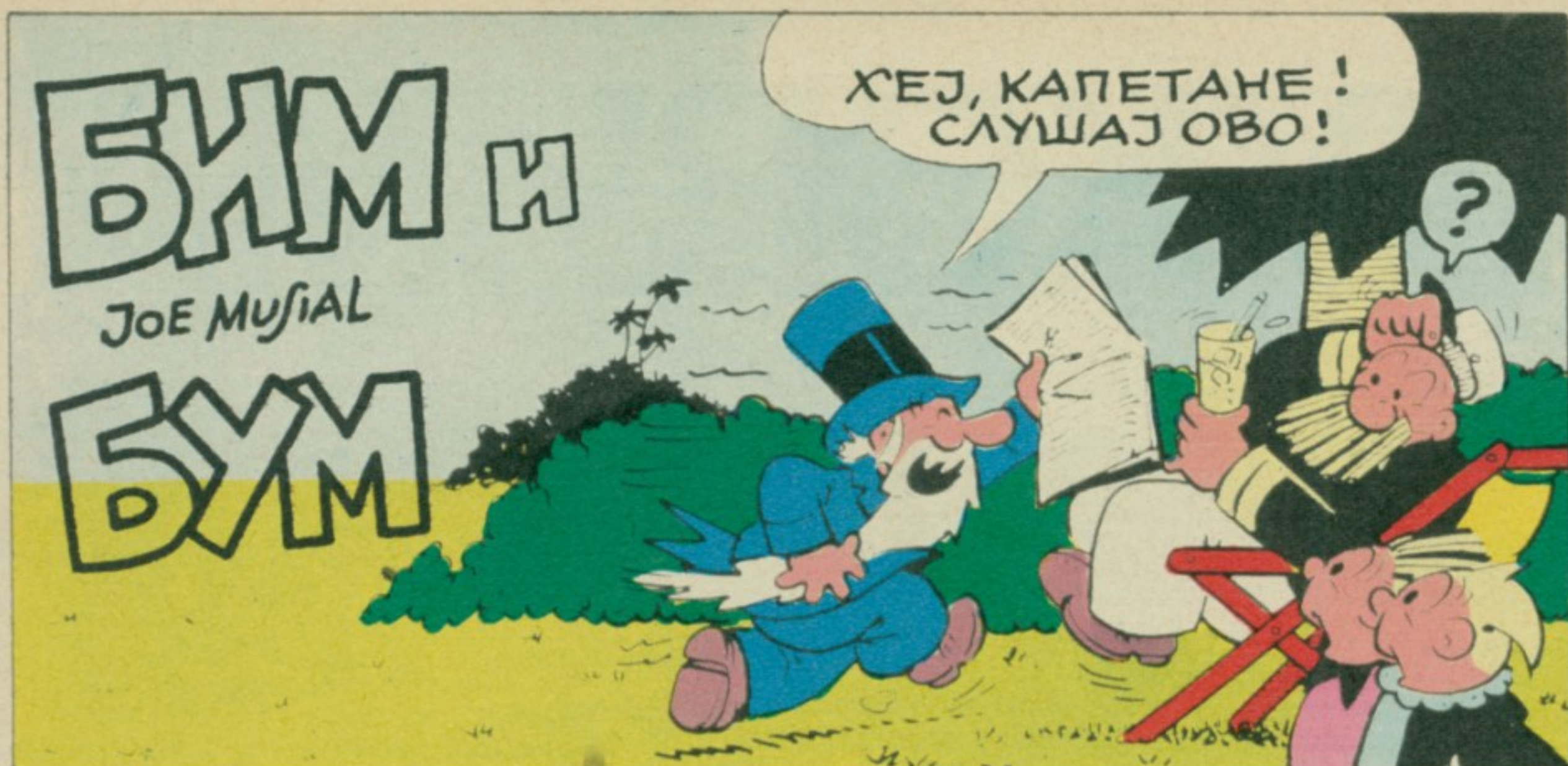
ХОТАР СТРАШНИ

Кад ми се вук сасвим при-
ближио, запаatio сам одјед-
ном десетак палидрваца.

H. H. H.

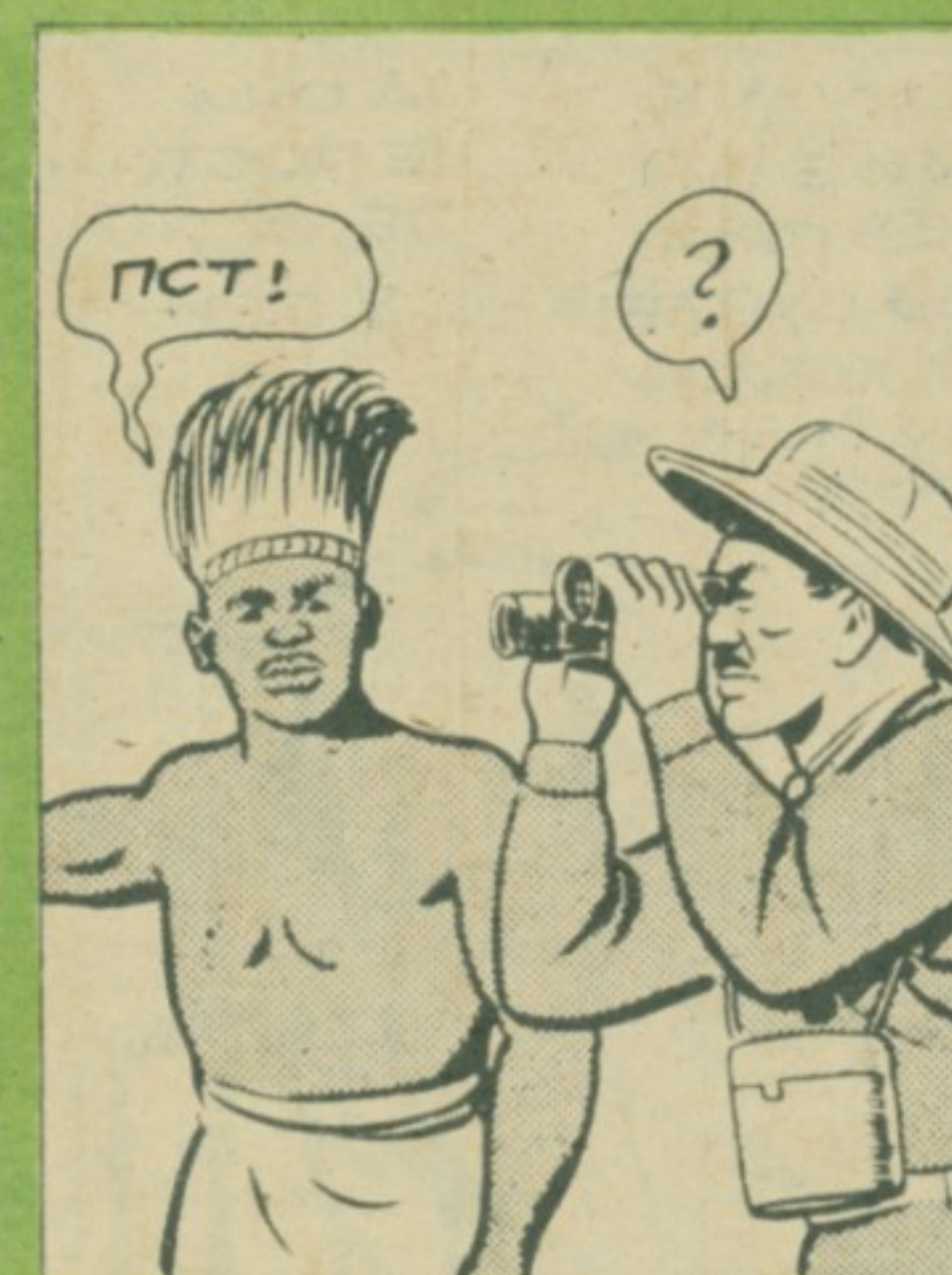
ШРАФКО

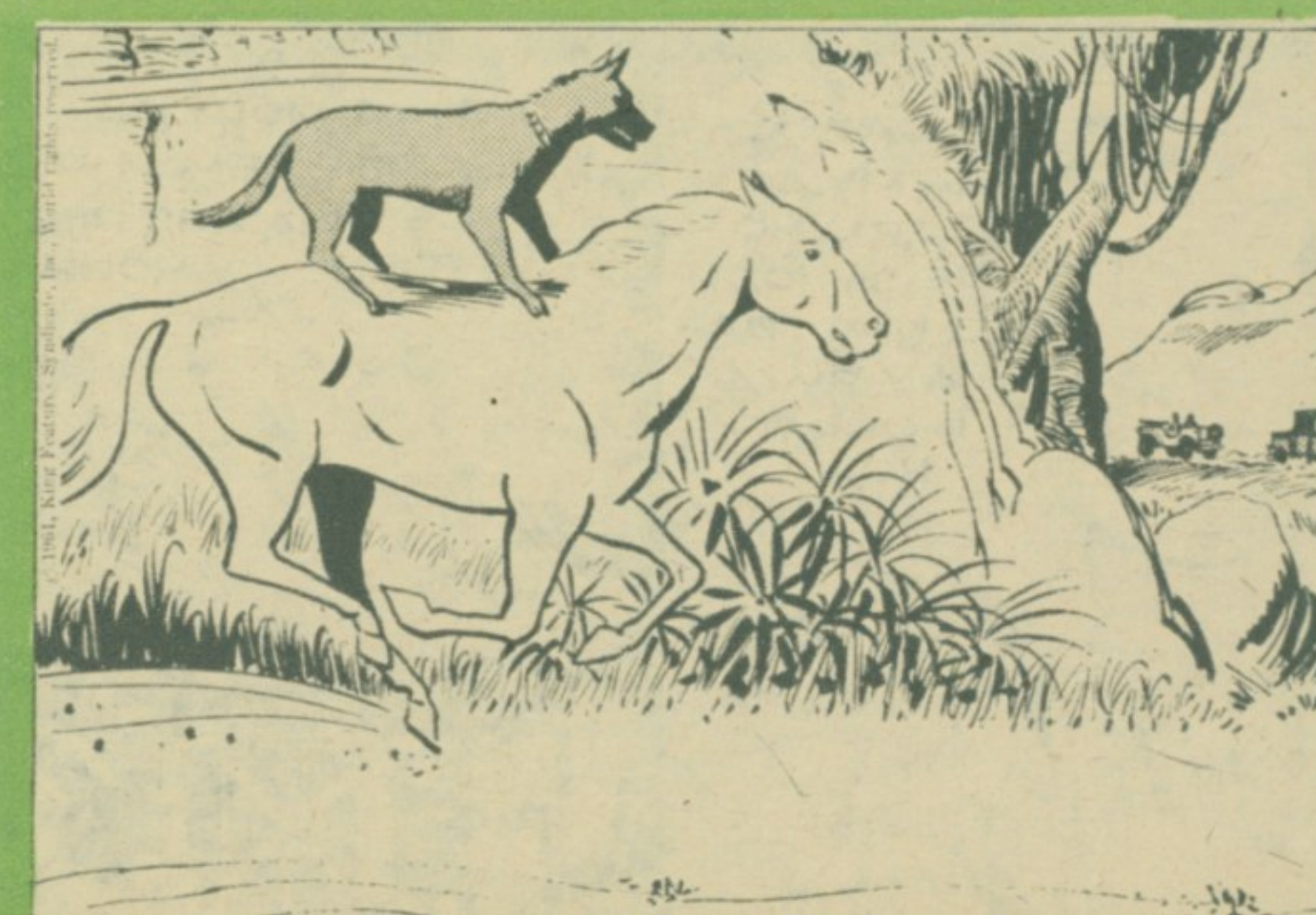
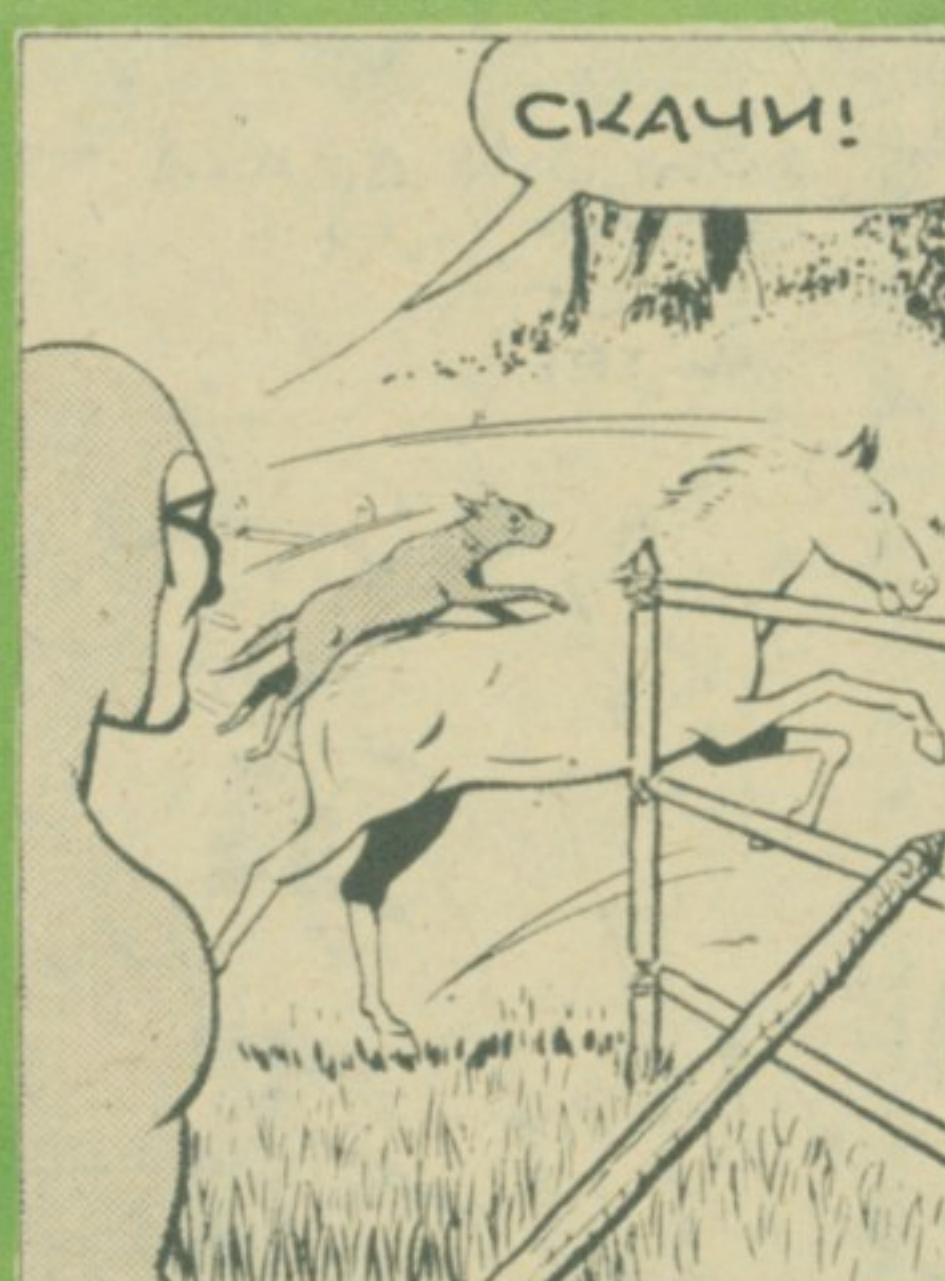

ОДЈЕДНОМ СЕ
ЗАЧУО ТОПОТ
КОПИТА...

ЕНО ВУКА НА
КОЊУ!
ЗАЊИМ!

СМЕМО ЛИ, ГОРТЕ?!
ОПОМЕНУЛИ
СУ НАС!

БРЖЕ,
УХВА-
ТИКУ
ОБО-
ЈИЦУ!

МОЖДА
ЈЕ
КОЊ
НЕЧИ-
ЈИ!

ТО ЈЕ ДИВЉИ
КОЊ! ПРИНЦУ
ЋЕ СЕ ДОПАСТИ
ДА ВИДИ КАКО
ВУК ЈАШЕ...

... И МАЋЕ ЋЕ СЕ
ЉУТИТИ КАД СЕ
ВУК НЕ ПРЕТВОРИ
У ЧОВЕКА!
БРЖЕ!

А САД
ПОЛАКО!
КАКО СЕ
САМО
ТАЈ
ВУК
ДРУЖИ?

ЗА
РАЗЛИКУ
ОД
ДИВЉИХ
ЖИВО-
ТИЊА...

... ЈУНАК СЕ НЕ БОЈИ
ЉУДИ И АУТО-
МОВИЛА.

УХВАТИО
САМ ГА!
СТАНИ!

ВУК СЕ ПРИЛЕПИО
КАО ЧИЧАК ЗА
КОЊА! ДАЈ МРЕ-
ЖУ ДА НАМ НЕ
УМАКНЕ!

АЛИ БАВО НЕ БЕЖИ
ВЕК СЕ БАЦА НА
СВОЈЕ НАПА-
ДАЧЕ!

ЧУВАЈ
СЕ
ВУКА!

СКАЧЕ ПРАВО
НА МЕНЕ!

БАВО ПАДА НА
ЗЕМЉУ УМОТАН
У МРЕЖУ...

ПА-
ЗИ!
ТАЈ ПРО-
КЛЕТИ
КОЊ ЈЕ
ПРЕКИНУО
КОНОПАЦ!

WILSON
McCOY
6-16

БАШ
ЈЕ
ЈАК!

ПУСТИ ГА! ПРВО
ДА ВЕЖЕМО ВУ-
КА, А КОЊА ЋЕ-
МО КАСНИЈЕ
ДА УХВАТИМО!

ШТО СЕ ВУК
ОГОРЧЕНИЈЕ
БОРИ, ВИШЕ
СЕ УПЛИКЕ
У МРЕ-
ЖУ...

КОЊ УЗНЕМИРЕНО
ПОСМАТРА ШТА СЕ
ДЕШАВА С ЊЕГО-
ВИМ ДРУГОМ...

ПАЗИ
НА
ЗУБЕ
И
ШАПЕ!

НЕ
БРИ-
НИ!

ГАД ЈЕДАН!
ЗАМАЛО
РУКУ
ДА МИ
ОТКИ-
НЕ!

БОРИ
СЕ
КАО
БЕСАН!

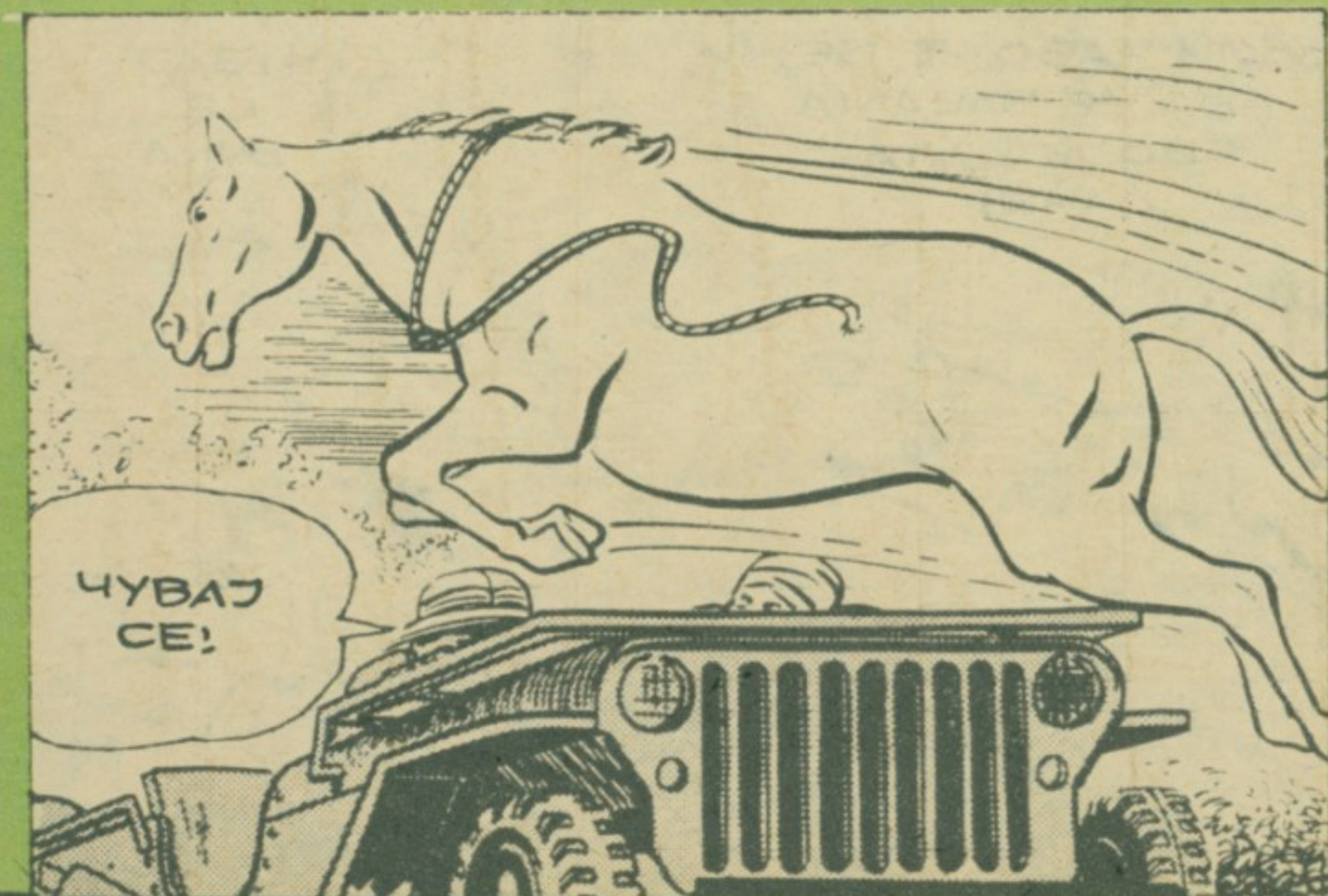

ЈУНАК НАЈЗАД
СХВАТА ДА МУ
ЈЕ ДРУГ У
НЕВОЉИ...

А САД
ДА УХВА-
ТИМО
КОЊА!

ПАЗИ!
ЗАЛЕ-
ТЕО СЕ
НА
НАС!

ЧУВАЈ
СЕ!

ТАЈ ШАШАВИ КОЊ
ПОКУШАВА ДА НАС
УБИЈЕ ЗБОГ
ВУКА!

ЕВО ГА
ПОНОВО!

КО ЈЕ
ЈОШ ВИ-
ДЕО ДА
КОЊ НА-
ПАДА
АУТОМО-
БИЛ!

ИЛИ
ВУКА
КОЈИ ЈА-
ШЕ НА
КОЊУ!
НИСУ
ТУ ЧИС-
ТА
ПОСЛА!

КИДАЈМО
ПРЕ НО
ШТО СЕ
СРУЧИ
НА НАС!

ПАЛИ
МОТОР!

ПОЖУРИ!

ДА ПОКУ-
ШАМО
ДА ГА
УХВА-
ТИМО
!

ПА ДА СКОЧИ
НА НАС!
БАШТИ
ХВАЛА!
ТЕРАЈ
ДА-
ЉЕ!

WILSON
McCOY
6-21

ТАЈ ЛУДАК ЈОШ
ЈУРИ ЗА НАМА!
ДАЈ ГАС!

АЛИ ЧАК И НЕНАД-
МАШНИ ЈУНАК НЕ
МОЖЕ ДА ПРЕСТИ-
ГНЕ КОЛА...

... КОЈА СУ ОДВЕЗ-
ЛА ЊЕГОВОГ ДРУ-
ГА...

... ДАЛЕКО.

ГЛЕ, ФАНТОМОВ
ЈУНАК БЕЗ
ВУКА!

КОЊ СЕ УПУТИО
ФАНТОМОВОМ
СКРОВИШТУ...

... И СВОМЕ ГОСПО-
ДАРУ КОЈИ УВЕК
ЗНА ШТА ТРЕБА
ДА РАДИ.

ОТКУД ТИ, И
ЈОШ СА КОНОП-
ЦЕМ? ШТА ЈЕ
С БАВОЛОМ?

ТО СЕ ГОРТ
ВРАБА ИЗ
ЏУНГЛЕ И
НОСИ НЕ-
ШТО...

НЕ СМЕМ ДА СЕ
УНАПРЕД СУВИШЕ
РАДУЈЕМ...
ГОРТЕ, ЈЕ ЛИ
ТО...

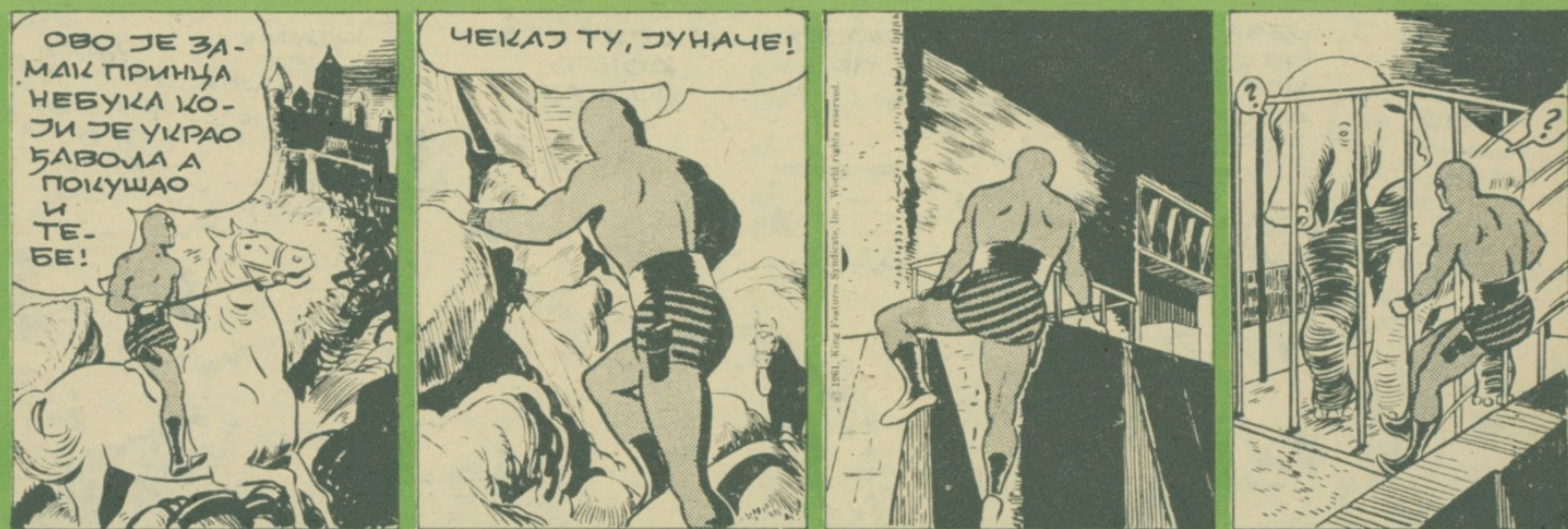
УХВАТИО
САМ ВУКО-
ДЛАКА,
ГОСПО-
ДАРУ!

НЕК' ВЕРУЈЕ
КАД БАШ ХО-
КЕ!

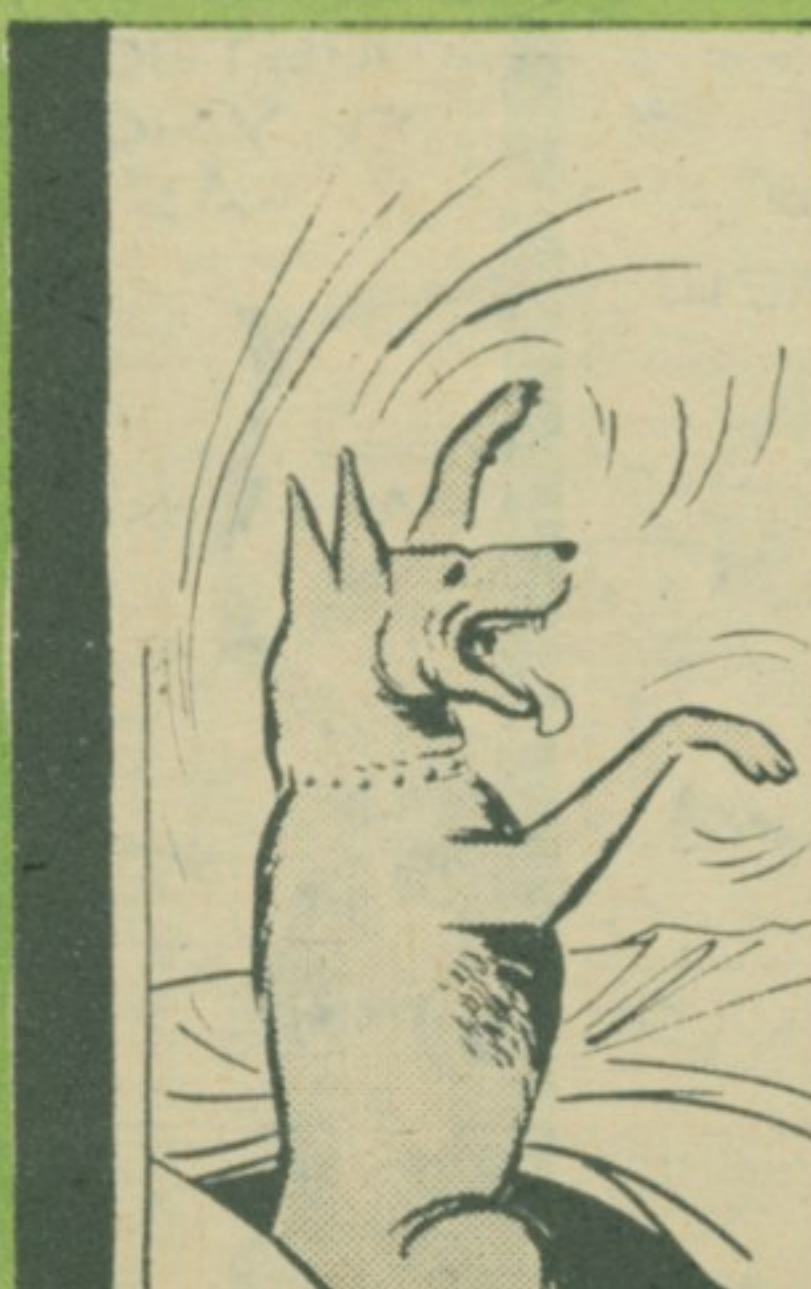
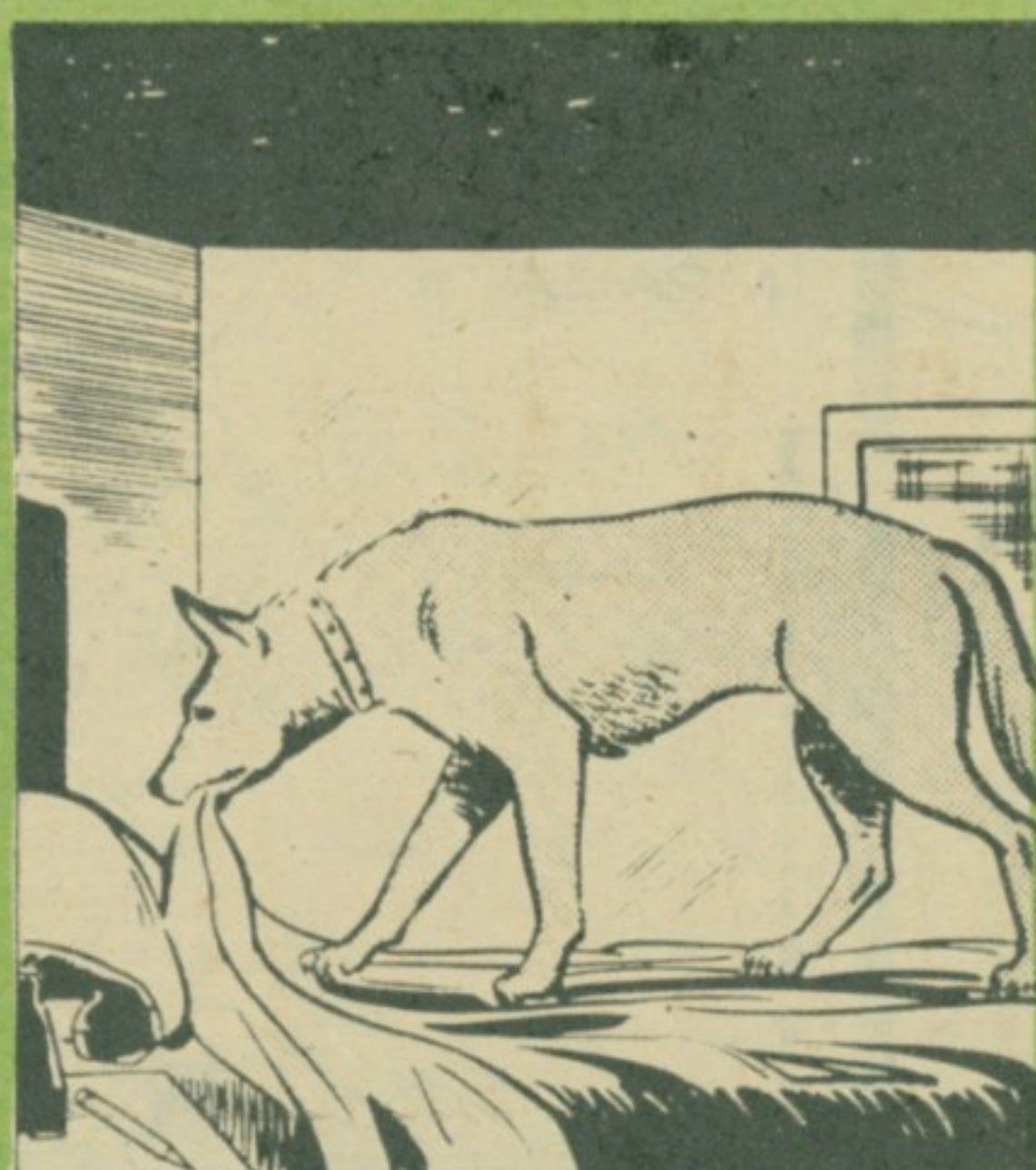

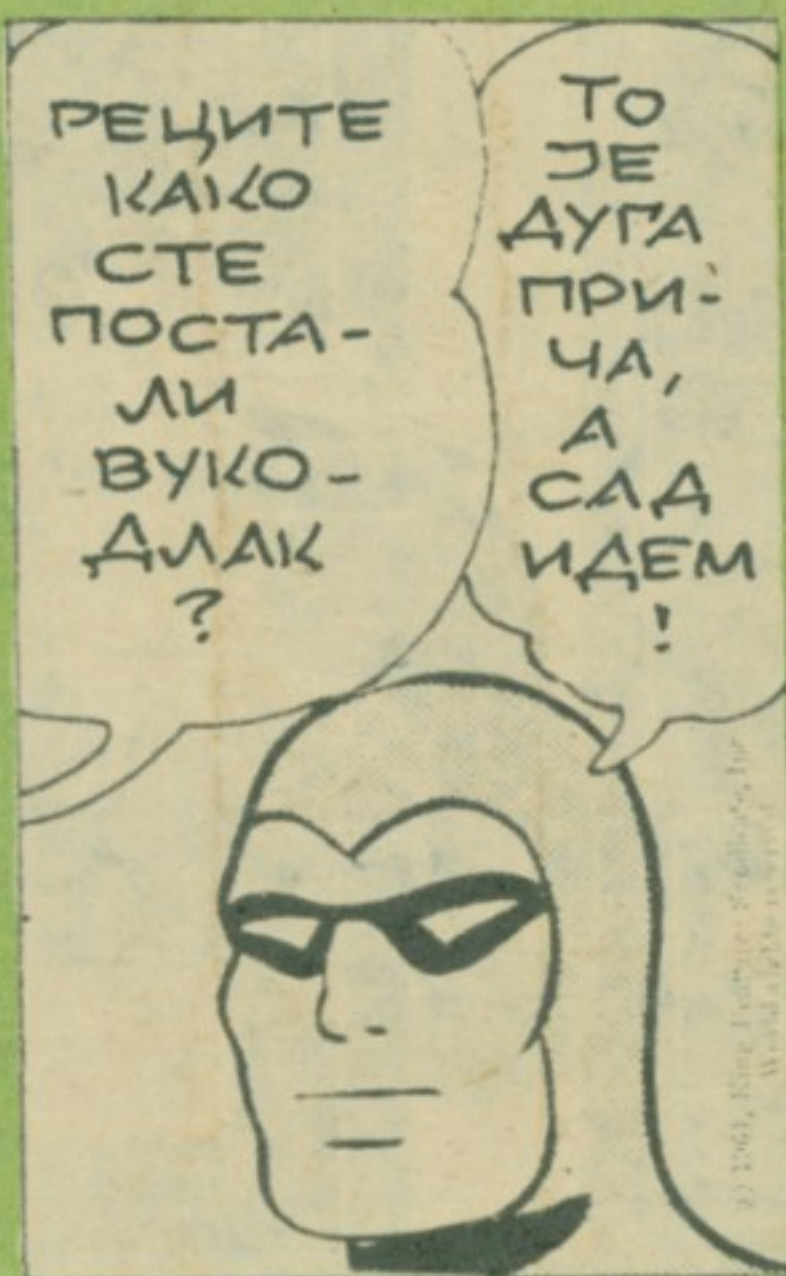

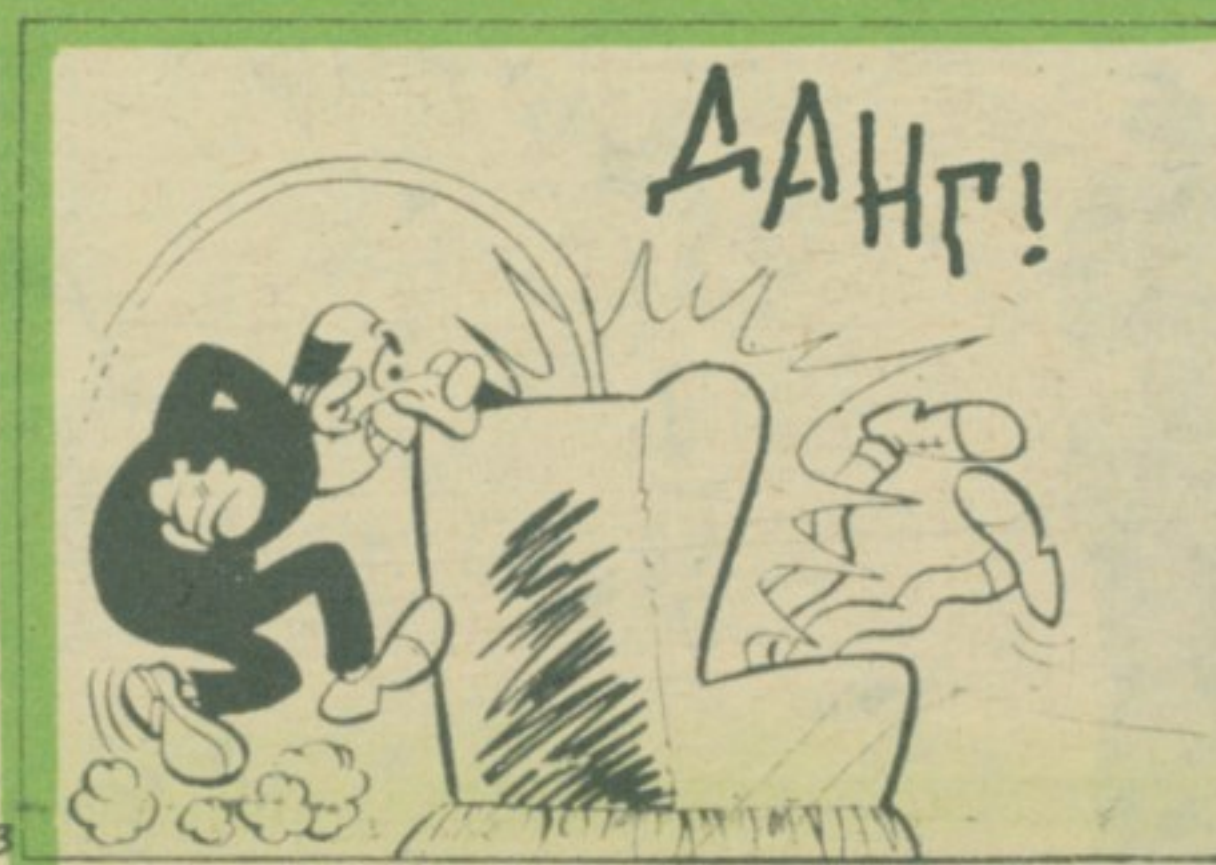
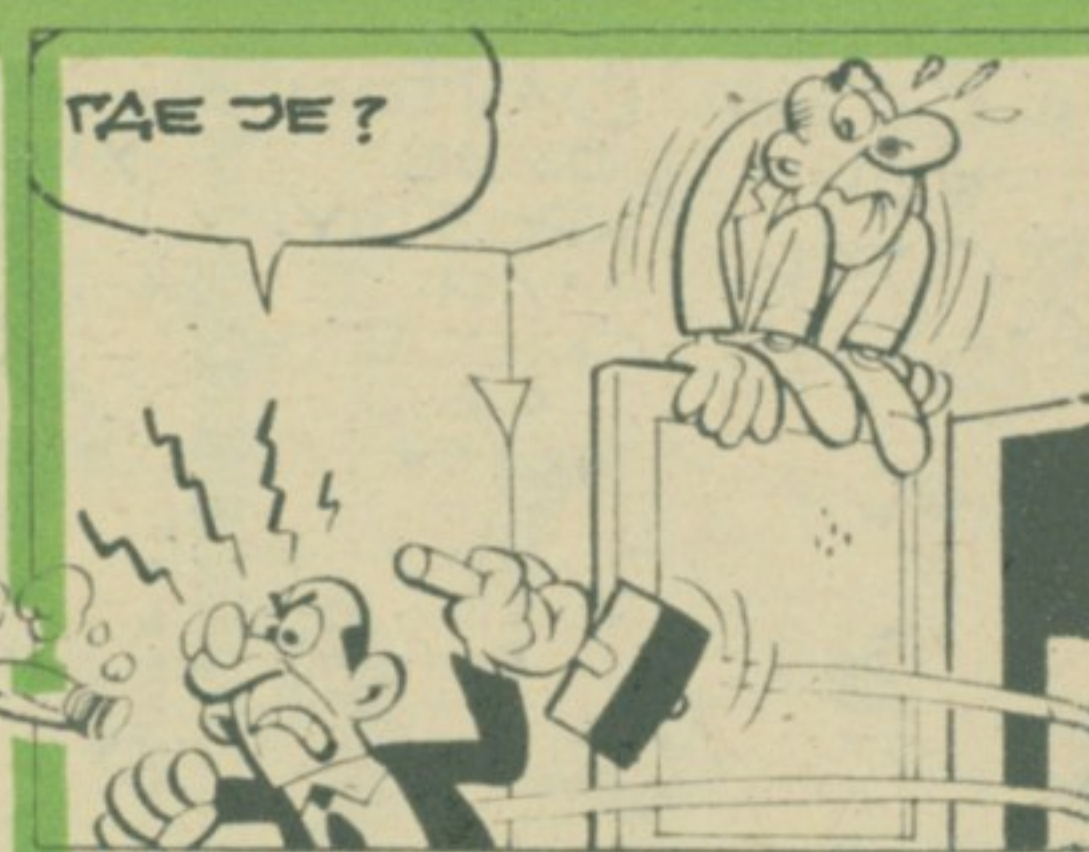

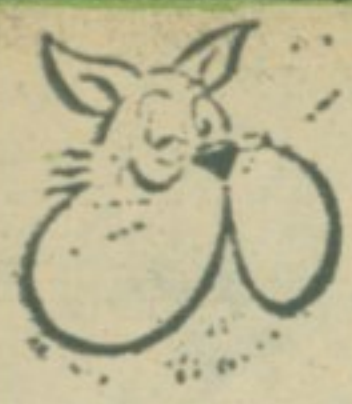

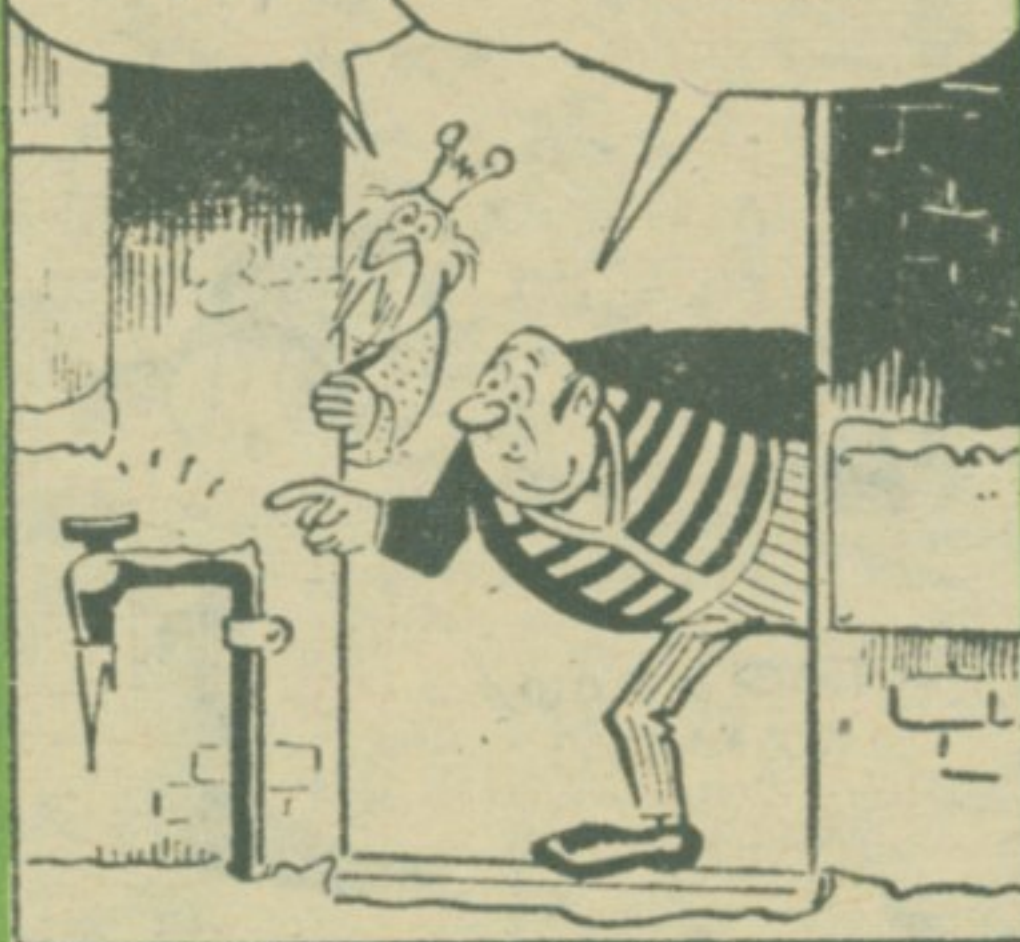

МИЦКО

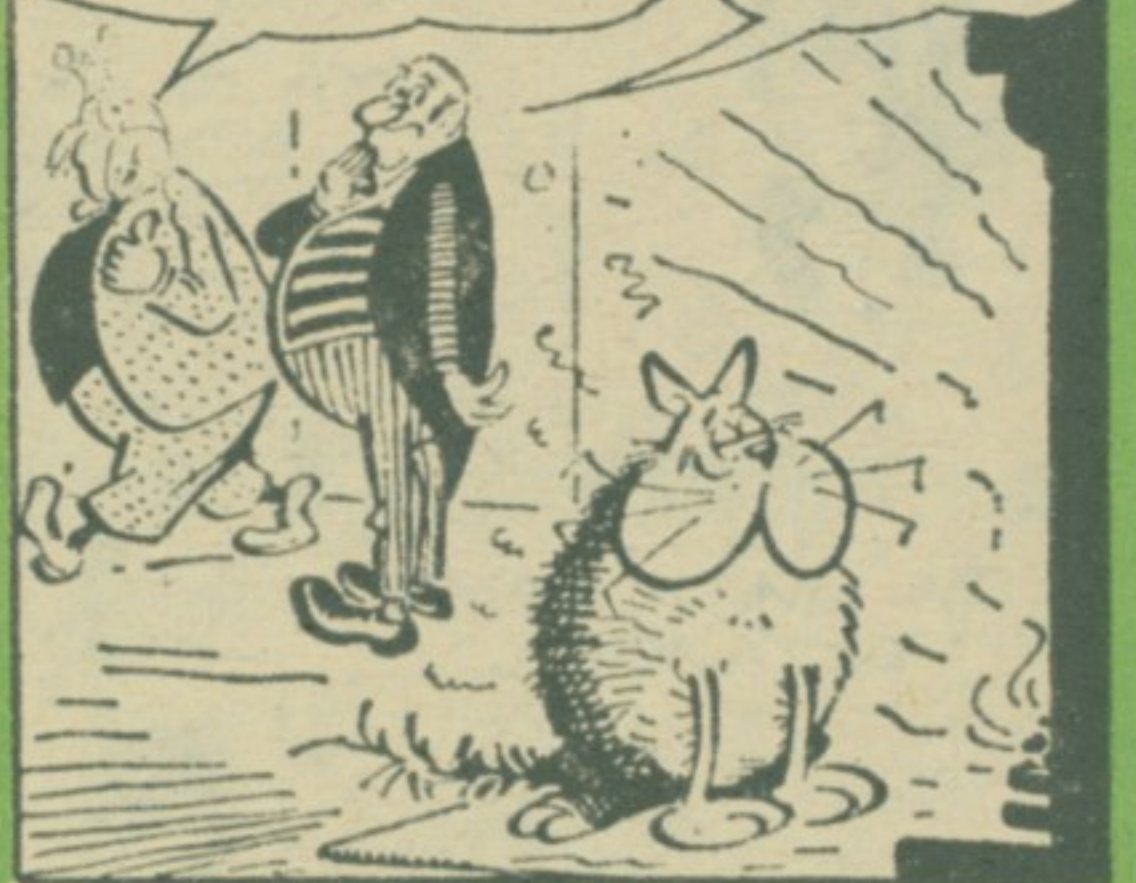
АЛА
ЈЕ
МРАЗ
!

СТРАОБАН!
ЗАМРЗЛА
НАМ СЕ
ЧЕСМА!

ОДМРЗНИ ЈЕ ... СТАВИ
НА ЊУ НЕШТО ТОПЛО!
МОРАМО ИМА-
ТИ ТЕКУЋУ
ВОДУ!

ТАКО
ЈЕ!

БАР
НЕЧЕМ
ДА ПОСЛУ-
ЖИШ!

ЗАГРЕЈ'О СИ СЕ
ПОРЕД КАМИНА!

ЖАСНИЈЕ...

ВОДА ЈЕ
ПОТЕКЛА...
А ЈА СЕ
СМРЗ'О!

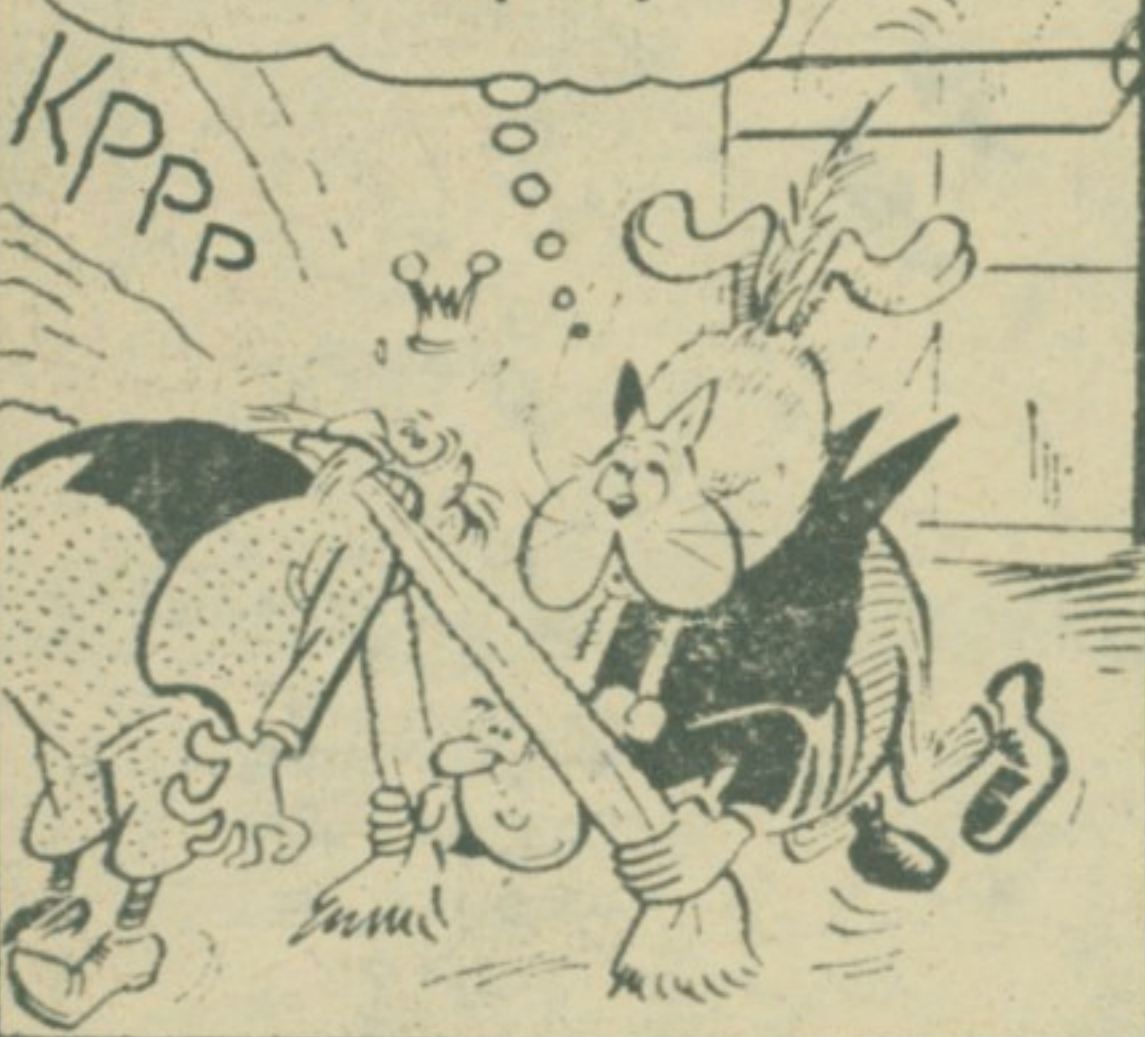

АЛИ, ВРАТА СУ ЗА-
КЉУЧАНА...

ГОРЊИ ПРОЗОР
ЈЕ ОДШКРИНУТ!
ИДЕМ
НА
КЛИЗА-
ЊЕ!
ТАЈ ШАЛ ЋЕ
МЕ ГРЕ-
ЈАТИ!

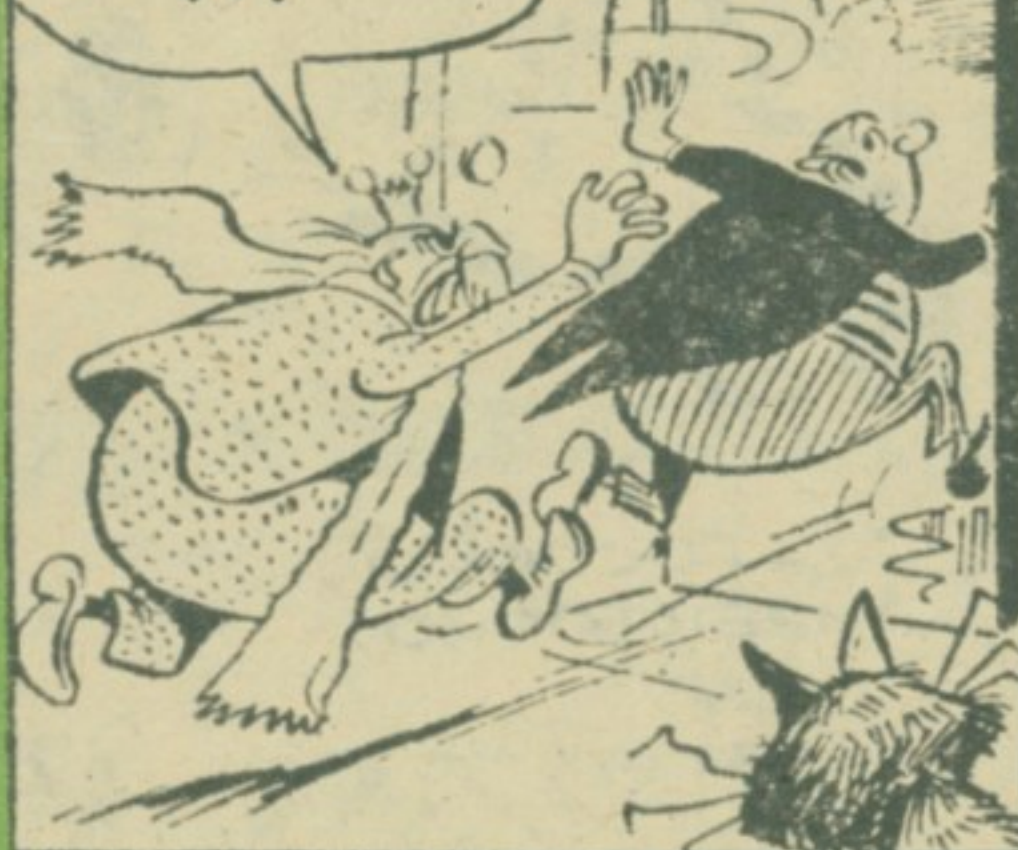

ЗАБОРАВИО
САМ ДА ПРОЗОР
"ПАДА"!

'ОКЕШ ДА
ЗАДАВИШ
РОЈЕНОГ
ГАЗДУ,
А?

ЈА
КИДАМ!

ВОДА ИЗ ОДМРЗНУТЕ ЧЕСМЕ
СЕ СМРЗЛА...

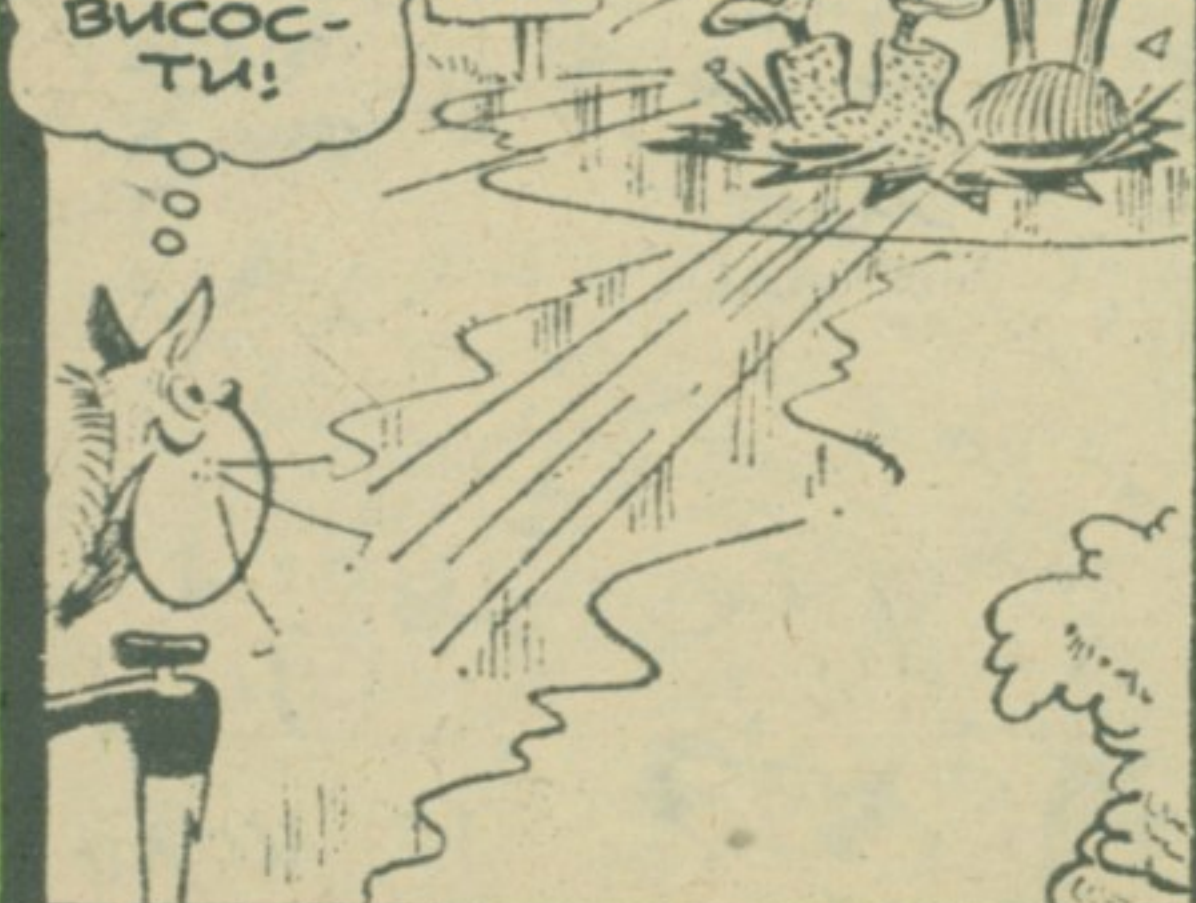
И ВОДА СЕ
ЗАЛЕДИЛА!

НИ ЛЕДЕНА
ВОДА НЕЋЕ РАС-
ХЛАДИТИ
БЕС ЊЕ-
ГОВЕ
ВИСОС-
ТИ!

КРАК

БАРА

САД БУ ТИ
ЈА ПОКАЗАТИ!

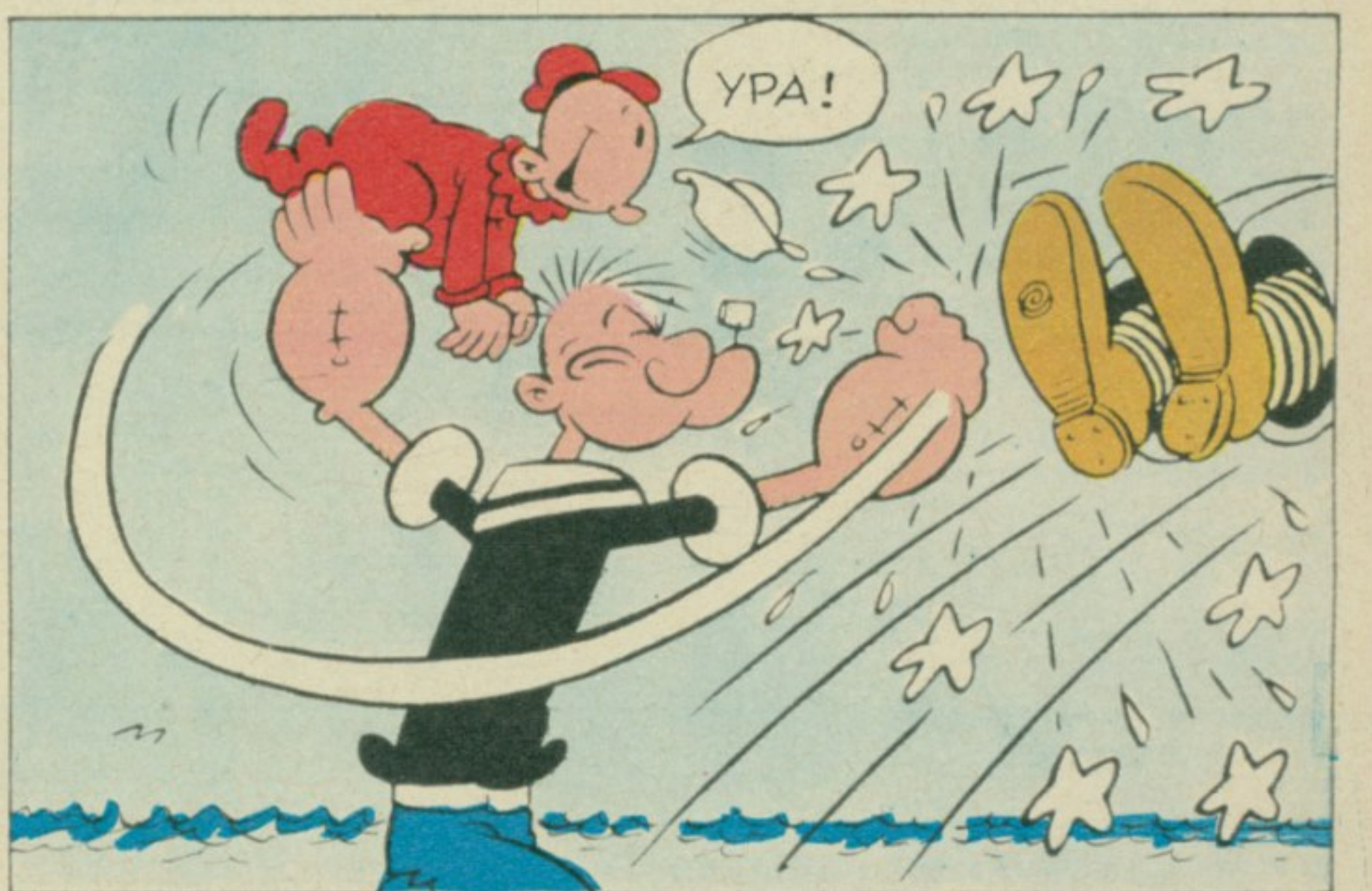
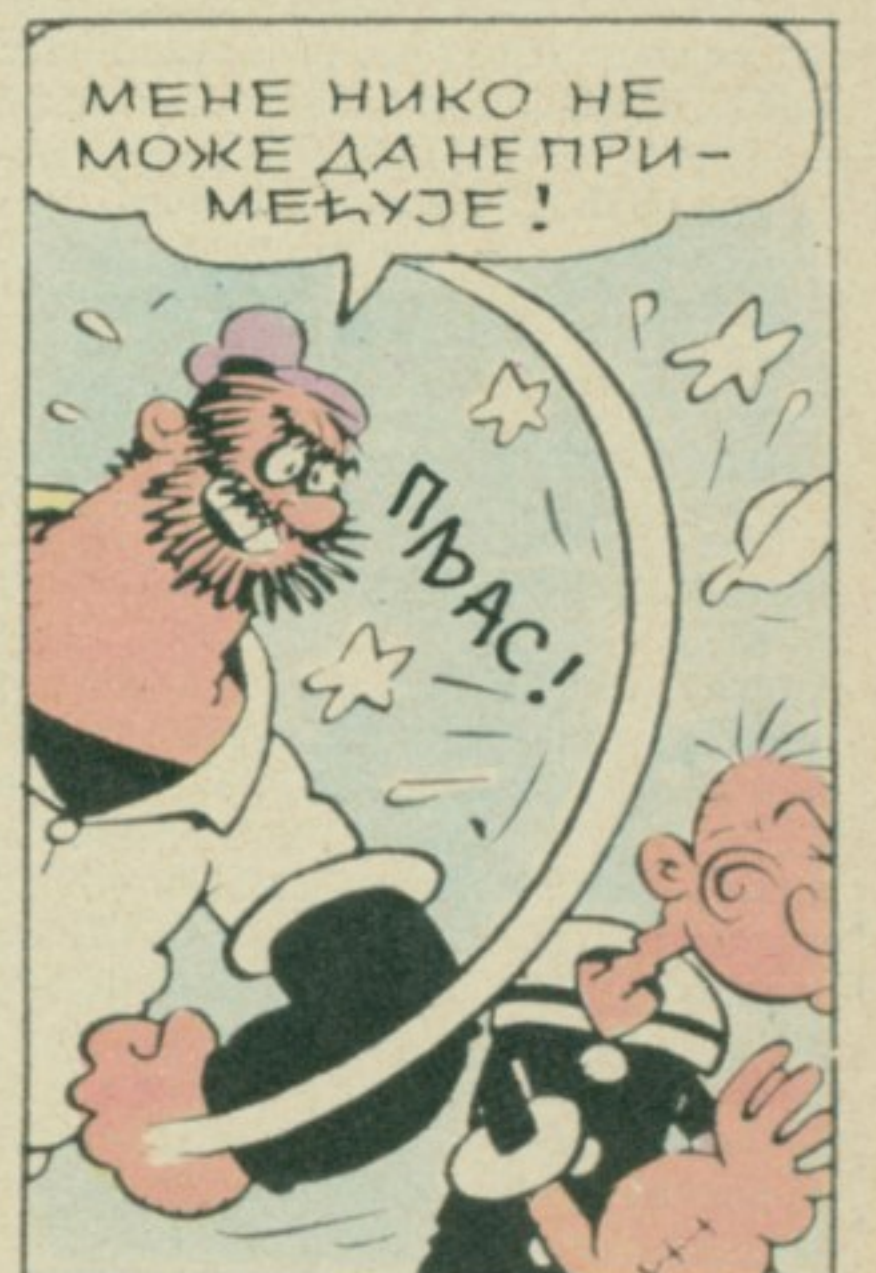

ОХ! ТО
БОДЕ!

МОЈ МУЖ ЈЕ
ОДЛИ-
ЧАН
МАЧЕ-
ВА-
ЛАЦ!

МОРА
ДА МУ
ЈЕ
САД
ВРУ-
ЋЕ!

ВЕЛИКИ КВИЗ БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ ШТЕДИШЕ СВЕЗНАЛИЦЕ

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК и **БЕОГРАДСКА БАНКА** организују за ученике основних и средњих школа велики наградни квиз о НОВ. Школску екипу чине три такмичара и вођа — наставник. На регионалним такмичењима, која ће се одржати средином априла ове године у десетак већих градова у земљи, екипе ће одговарати писмено, а на завршном такмичењу у Београду 10. маја ове године — усмено.

Свака основна или средња школа могла је да пошаље само једну екипу, а у екипу су могли да уђу ученици разних разреда и одељења. Вођа екипе мора да буде наставник, то јест професор историје или неког другог предмета.

ПАЖЊА! Све до почетка регионалног такмичења екипе не морају да пријаве имена учесника. То значи да могу да имају и своје „резерве“.

СВЕЗНАЛИЦА 75.

постаће она екипа која покаже да најбоље познаје народноослободилачку борбу (од 6. априла 1941. до 15. маја 1945. године).

На регионалним такмичењима екипе ће на питања одговарати писмено. Такмичари имају на располагању 60 минута. Двадесет најбољих екипа, изабраних на регионалним такмичењима, долазе о трошку Београдске банке на дводневно такмичење у Београд где ће 10. маја бити одржана завршна приредба у дворани Дома писнира. Од свих 20 екипа жири ће, састављен од три позната историчара и по једног представника **ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА** и **БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ**, одабрати на предтакмичењу финалисте, то јест три екипе које на писменом испиту покажу најбоље знање. На главној приредби, 10. маја, поред забавног програма, одржаће се и такмичење на коме ће све три екипе усмено одговарати на питања и борити се за прву награду и назив

СВЕЗНАЛИЦЕ 75.

Учеснике такмичења у Београду очекују следеће 3 главне награде:

I НАГРАДА ЗА ШКОЛУ:

комплет инструмената за школски оркестар

I НАГРАДА ЗА ЕКИПУ:

3 магнетофона и ручни сат с посветом

II НАГРАДА ЗА ШКОЛУ:

комплет справа за фискултурну дворану

II НАГРАДА ЗА ЕКИПУ:

3 фото-апарата и ручни сат с посветом

III НАГРАДА ЗА ШКОЛУ:

комплет за хемијски кабинет

III НАГРАДА ЗА ЕКИПУ:

3 школске библиотеке и ручни сат с посветом

и 17 утешних награда за школе: школске библиотеке у вредности од по 2.000 динара.

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ
ДОБРО НАШУ
НОВИЈУ ИСТОРИЈУ?

ДА ЛИ СТЕ
ШТЕДИША
КОД

ЛИТЕРАТУРА:

Да би могле да одговоре на постављена питања екипе треба да уче из следећих уџбеника и приручника: 1) Мр Ђорђе Грубач, Историја за VIII основне школе, Београд, 1974. године; 2) Мр Ђорђе Грубач, Историјска читанка за VIII разред основне школе, Београд, 1974. године; 3) Др Ђорђе Кнежевић и мр Богдан Смиљевић, Историја најновијег доба, Београд, 1974. године, стр. 64—131; 4) Мр Богдан Смиљевић и др Ђорђе Кнежевић, Историјска читанка за IV разред гимназије, Београд, 1971. стр. 204—336 (све ове уџбенике издао је Завод за издавање уџбеника Србије); 5) 30 година социјалистичке Југославије, др Ј. Марјановић и други, Београд, 1973. стр. 57—175 (издање „Дуге“, Београд).

ОБАВЕШТЕЊЕ: учесницима квиза: у редакцију **ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА** до одређеног рска, то јест 20. марта ове године, стигло је око стотину пријава.

НАПОМЕНА: питања за ученике основних школа разликоваће се од питања намењених ученицима средњих школа.

ЗА ОТВАРАЊЕ ШТЕДНЕ КЊИЖИЦЕ ДОВОЉНО ЈЕ ДА СЕ ОБРАТИТЕ НАЈБЛИЖОЈ ПОСЛОВНОЈ ЈЕДИНИЦИ **БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ**

МАЛА ИГРА

За учеснике квиза **ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА** и **БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ**: док не почне право такмичење, дајемо вам један задатак да се забавите. Од ових 12 пајаца само је један Мићин. Он се зове Пјеро, има шиљат нос, капу са шпицастим врхом, ободом и пером. Њосав је, носи прслук без рукава, кравату са тачкицама и пругасте панталоне. На ципелама има велике шнале, рукави на кошуљи су горе уски а доле широки и у руци има штап с ручицом у облику јабуке. То је пајак број ???

ОДГОВОР:

Мићин пајак Пјеро је обреш број 9.

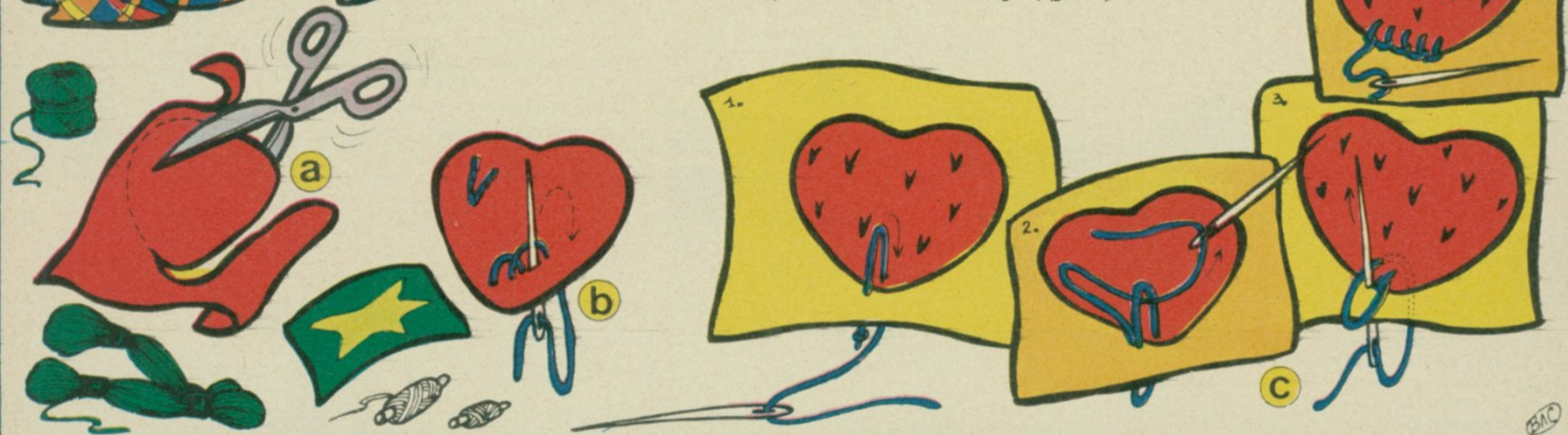
КУТАК ЗА ДЕВОЈЦИЦЕ

КРПИЦЕ КАО УКРАС

направите сами

И најобичнији платнени столњак, кецеља од цица или блуза од јевтиног материјала могу лепо да изгледају ако се украсе. Предлажемо вам да украс овога пута буде шара од крпица која представља јагоду са листом и петељком. Ево како се то ради: црвену тању крpicу изрежите у облику јагоде, а зелену — листиће и петељку (црт. а). Затим, на јагоди извезите семење ланчић-бодом (црт. б). Како се јагода пришива на столњак показује вам цртеж с. На цртежима 1, 2 и 3 приказано је како се изводи бод, а на цртежу 4 како бод изгледа. На исти начин пришијте листић а затим пуним бодом извезите петељку (црт. 5).

muflon самолепљиви
папири
папири у боји и фолије
за колаж у свим
већим
књижарама

raznobarvni samolepilni

Ново помагало за ликовну и техничку наставу.
Нема више назања лепком!
Од папира исеци одговарајући лик, одстрани заштитни папир и залепи.
Уради сам самолепљиву налепницу.

muflon

ООУР фабрике папира за документа и картоне Радече код Зиданог Моста, представништво: Цеље, Малгајева 2а/1

muflon

самолепљиви папири у боји и фолије за колаж у свим већим књижарама.

Ново помагало за ликовну и техничку наставу.
Нема више назања лепком! Од папира исеци одговарајући лик, одстрани заштитни папир и залепи.
Уради сам самолепљиву налепницу.

muflon

ООУР фабрике папира за документа и картоне Радече код Зиданог Моста, представништво: Цеље, Малгајева 2а/1.

Човек је користио пса за вучу још од најстаријих времена. Марко Поло пише пре више од шестсто година да је у Кини видео псе који су вукли саонице преко блата и леда, по терену који је био „сувише клизав за коње и точкове“. У читавој Кини, Манџурији, Монголији и на Тибету пси су превлачили терете тамо где коњ, магарац и мазга нису могли да прођу.

Касније су псе почели да употребљавају за вучу и у Европи: Низоземској — нарочито у Белгији — Швајцарској и Енглеској. Упрегнути у мала кола, пси су разносили хлеб и млеко, вукли угаљ и рибу, довозили из планинских швајцарских кантона на пијаци сир и корпарске производе.

ИЗГУБЉЕНА ОПКЛАДА

У Енглеској су у деветнаестом веку пси вукли колица у којима су своју робу разносили од куће до куће месари, пиљари, пекари и млекације. Оштрачи, зидари и котлокрпе користили су псе да им вуку колица са алатом. Често су ти мали трговци и занатлије изводили у шетњу своје породице колима у која су били упрегнути пси.

У јужној Енглеској често се могло видети како пси вуку кола натоварена рибом од забачених рибарских насеља до железничких станица. Једна запрега од четири пса могла је да вуче кола с неколико стотина килограма рибе.

Године 1820. у Лондон је из познатог летовалишта Бата стигао неки Француз Шабер у ниским чезама које је вукао велики „сибирски вучјак“ (вероватно нека врста хаскија, поларног пса за вучу). Шабер се хвалишао да његов пас може да превали дневно и по 65 километара вукући чезе с једним путником. Чак се кладио у то. Опкладу је, међутим, изгубио јер су дво колице са вучјаком прешле „на испиту“ свега тридесе-

У СЛУЖБИ

МНОГЕ ЦАРИНАРНИЦЕ У СВЕТУ ДАНАС ИМАЈУ СПЕЦИЈАЛНЕ ПСЕ КОЈИ БЕЗ ГРЕШКЕ ОТКРИВАЈУ ДРОГУ ЧАК И КАД СЕ НАЛАЗИ У ХЕРМЕТИЧКИМ ПОСУДАМА. АЛИ ИМА И ПАСА КРИЈУМЧАРА: ТАКВА ЈЕ БИЛА ПУДЛИЦА БАРБУ.

Натпис на гробу пса Батутевејна у Њустед Ебију, на Њуфаундленду

У близини овог места почивају остаци Оноћа који је био одарен лепотом без тачишине, снагом без насиља, храбрићу без суровости и свим људским врлинама али без људских мана. Ова хвала која би, пописана над тјелом човека, значила ласкање само је мали данак његовоме бајдсвејта, пса, који је дошао на свет на Њуфаундленду, маја 1803. а умиро у Њустед Ебију 10. новембра 1808. године.

так километара за један дан.

Средином 19. века у Лондону су биле забрањене псеће запрете, али не из сажалења према псима. За-

брану су тражили грађани које је у ране јутарње сате будио громки лавез. Поред тога, тврдило се да се коњи плаше паса и да тако уплашени могу да изазову несрећу. Године 1854. псеће запрете коначно су забрањене у читавој Енглеској.

У Европи су за вучу највише коришћени њуфаундлендски пси али и све друге врсте великих и јаких паса. А на северу, на самом Њуфаундленду живот без паса није се могао ни замислити. У току сезоне лова пси су рибарима помагали да извуку мреже, преносили рибу од обале до места где се она сушила. Тамо су их користили и за преношење поште и намирница до забачених насеља. Зими су пси долачили дрва из шуме и кажу да је један једини пас, који би радио за друге, зарађивао толико да је његов господар могао од тога да издржава себе и своју породицу!

У Португалу су све до тридесетих година овог века пси познати под нази-

влачење мрежа и пренос рибе већ и преношење порока с једног рибарског брода на други. Водени пси се и данас гаје у Португалу иако више нису помагачи рибарима. Чак се сваке године организују изложбе ових паса.

КАО ЈАСТУК

Док су још били на ниском ступњу развитка људи су у многим деловима света употребљавали псе у разним религиозним обредима. Веровало се да су пси најбољи водичи покојника и да ће га са овога света сигурно превести у свет духова. У неким индијанским племенима кад би умро неки ратник жрт-

вом португалски пси — водоземци били незаменљиви помоћници рибара и морнара. Ти необични пси су издржљиви пливачи и што је интересантно, уживају да пливају. Рибари су их користили не само за из-

Француски посланик у Турској Де Жирарден пронашао је 1688. године у Цариграду један стари латински рукопис у коме се налазио опис начина ратовања уз помоћ паса. На једној минијатурној слици у том рукопису нацртани су пси у борби с непријатељем. Пси су на леђима имали привезане судове са смолом, а на глави кратко копље, као рог носорога. Војници би прво запалили смолу у

суду, а затим би избухнуле псе нагнали на непријатеља. Овако наоружане животиње сејале су панику у непријатељским редовима.

Из рукописа се, међутим, види да се од оваквог начина употребе паса у рату брзо одустало због тога што су се несрећни пси, заплашени ватром, често враћали међу оне који су их слали на непријатеља и изазивали пожар.

И у модерним ратовима

Л ЧОВЕКА

вовали су једног пса да би га одвео до вечних ловаца. Пси су приношени на жртву да би болесници оздравили, да би се очистили људи и места, да би се умиловили богови.

Вероване да се уз помоћ паса могу излечити неке болести задржало се веома дуго. У Енглеској се током читавог 15, 16 и 17. века сматрало да ће се особа која пати од болова у стомаку најпре излечити ако стално носи са собом малог пса. То су најчешће па-

туљасте шпанијели које су називали „угађачима“. Веровало се такође да ови пси привлаче буве са човека, што је можда и било тачно јер је овим паразитима одговарала више телесна температура пса.

Код многих народа мали пси су служили и као извор топлоте. Ацтечки свештеници употребљавали су, како је остало забележено, „псе јастуке“ који су их грејали у хладним ноћима. Не зна се тачно каква је то врста паса била, али се

верује да су то били неки бездлаки пси.

Тибетске ламе употребљавали су псе као грејаче за ноге или их носили у рукавима да би им грејали руке. Чак и данас аустралијски домороци носе штењад динго-паса пребачене преко рамена и слабина да би их грејали за време хладних пустињских ноћи и јутара.

У Шкотској су некад пси окретали долапе, у Велсу бућкалице у којима се из млека издвајао бутер, а у читавој Европи ражњење. Да би пас окретао ражањ или бућкалицу затворили би га у округао кавез сличан точку на колима и један крак ражња причврстили за точак. Тако затворен, пас је био приморан да се креће у круг. Заједно с њим окретао се и кавез и ражањ. Слични кавези употребљавали су се и за псе који покрећу бућкалице за бутер.

СЛУЖБЕНИК ЦАРИНАРНИЦЕ

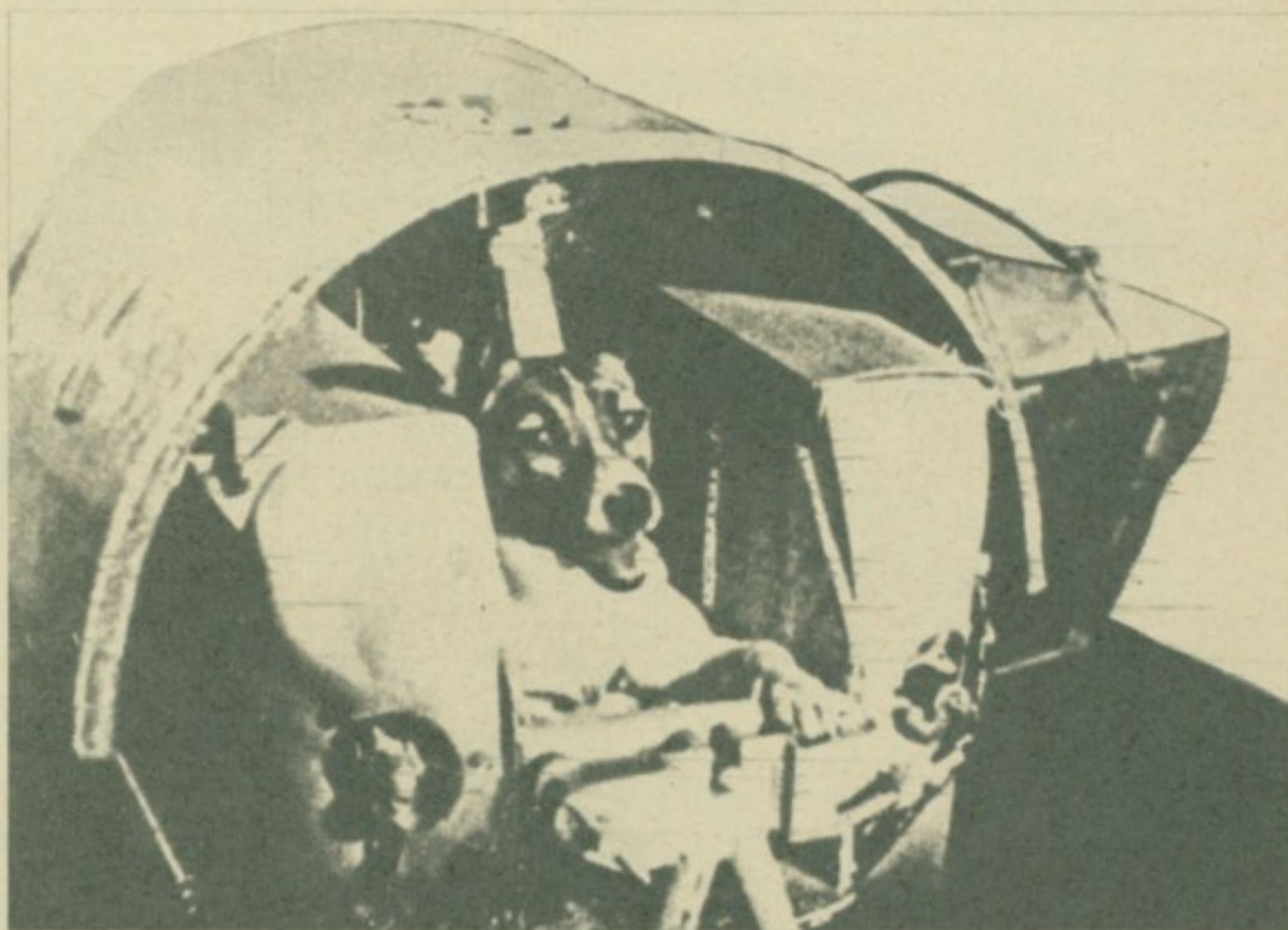
Човек одавно већ не користи одличан њух пса са-

мо у лову. У Италији трагачи за ароматичним и веома скупим подземним гљивама тартуфима за њихово откривање употребљавају — псе.

У Совјетском Савезу се пси одавно користе за откривање руда! Насlage различитих руда имају различите, карактеристичне мирисе и добро увежбани пси могу да их открију чак

цариници кад је, кријумчарећи чипке, препливавао једну реку.

Још од времена када је, према легенди, једна вучица отхранила Ромула и Рема, керуше су коришћене као помајке за животињске бебе — сирочиће. Ту улогу најчешће добијају керуше овчарских паса код којих је матерински инстинкт веома развијен. У зоолошким вртovima ове керуше су одгајиле безброј сирочића — лазића и тигрића. Код неких керуша матерински нагон толико је јак да почињу да стварају млеко за своју посвојчад чак иако саме нису непосредно пре тога имале младе. Забеле-

и на дубини од 7 метара!

Британска полиција има екипу паса обучених за откривање дрога. Најпре су били употребљавани један алзашки и један лабрадорски пас. Они су се толико „извештили“ да сада могу да открију дрогу чак и кад се налази у херметички затвореним металним посудама. Данас многе царинарнице у Европи имају у својој служби овакве псе.

Али, нису сви пси на страни закона. Њих такође користе и разни кријумчари. Најпознатији пас-кријумчар била је једна пуд-

жени су случајеви да су керуше усвајале чак и мале дивље зечеве.

Не треба заборавити ни псе циркуске звезде који играју фудбал, иду у школу, скачу кроз запаљене обруче, ходају по конопцу, играју валцер.

Најзад, треба поменути и оне псе који су жртвовани у медицинским истраживањима, помоћу којих се дошло до сазнања о узроку и начину спречавања дијабетеса, пелагре, рахитиса, беснила. Пси су били и први свемирски путници.

Многе цртаче стрипова и

ПСИ-РАТНИЦИ

пси су употребљавани али углавном за везу у областима где није било других саобраћајних могућности. Коришћени су такође и у санитарској служби, на фронту где је сакупљање рањеника било неизводљиво.

У време II светског рата у совјетским оружаним снагама налазиле су се специјалне јединице са укупно 60.000 обучених паса, углавном овчара. Ови пси учествовали су у чишћењу минских поља у непосредној близини фронта и насељених места. Четвороноги пионир ци-минери спасили су од разарања многе градове које су фашисти минирали. Постоје подаци да су ови пси онеспособили око четири милиона мина!

Детектор (магнетна палица за проналажење мина) реаговала је на сваки комадић метала, исто као и на мину, а мине у дрвеним кутијама није могла да открије. Стога се дошло на идеју: ако пас може да прати траг, зашто се не би могао обучити и да по мирису експло-

зива одреди место где се налази мина? У ратним архивима сачувана су и имена прва два пса која су успешно „испекла“ загат проналажења мина. Били су то овчарски пас Каро и теријер Лор.

Пси-детектори су свој задатак обавили изванредно. У једним блиндираним колима, поплављеним водом, они су открили 60 мина, мада су пре тога она била претражена палицама. Други случај је нешто забавнији: у току је било проверавање једног дела шуме и пас, пуштен „по трагу“, врло брзо је открио место где се налази мина. Војници су све претражили али мину нису пронашли. Поново су пустили пса, и он је опет дошао до истог места и стао. И тада један војник случајно је погледао горе и угледао нешто тамно у крошњи дрвета. Била је то мина.

У Војноисторијским архивима Совјетског Савеза налазе се имена паса-хероја: Дик, Налет, Цек, Морјак, Рекс, Јелик, Маљчик. Само у току лета

1943. године један совјетски дресер је уз помоћ пса Јелика открио и онеспособио 2.613 минских препрека. А други војник са псом Маљчиком уништио је 2.561 мину.

У овој земљи постојали су и пси — диверзанти који су били специјално обучени да дижу у ваздух непријатељске објекте у позадини. Међу њима је свакако најзапаженија керуша Дина која је у једној важной акцији избацила из шина немачку композицију!

Велике заслуге припадају и псима који су у прегнути у саонице, по студеној руској зими, у време великих снегова и под жестоким непријатељском ватром довели у прве борбене редове хиљаде тона муниције и евакуисали преко 600 хиљада рањеника!

У критичним ситуацијама, кад није било друге везе, пси су на време достављали борбене извештаје и наређења. Чак и рањен, пас је у већини случајева успевао да допузи до одређеног места.

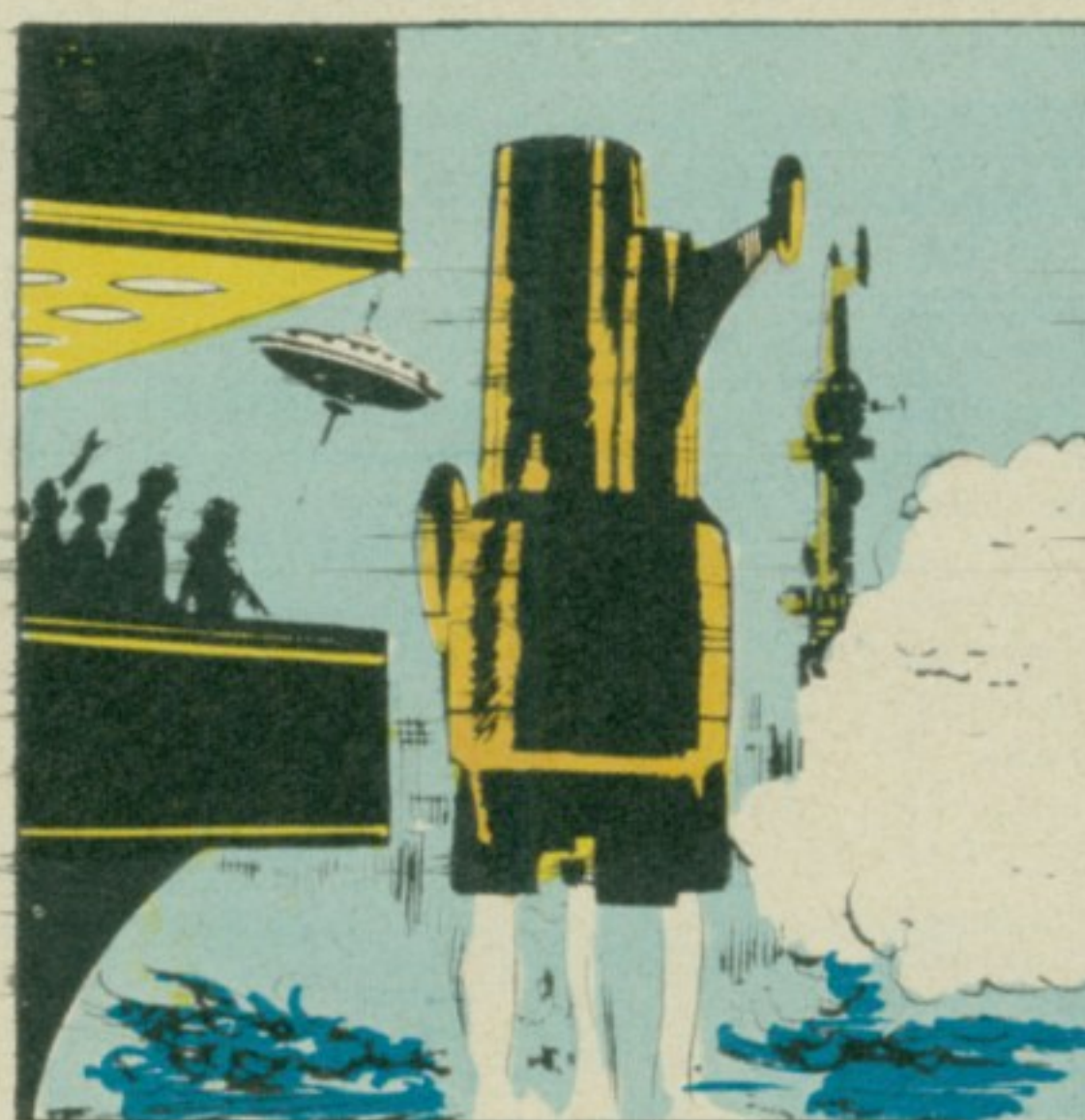

лица по имену Барбу која је кријумчарила белгијске чипке у Француску. Барбуа су остригли до коже, затим су му око тела обмотали чипке а преко њих навлачили лажно псеће крзно. Пас је био тако дресиран да је избегавао све особе у униформи граничара и цариника. Боја лажног крзна стално је мењана да пас не би пао у очи. Па ипак је Барбу несласно завршио: устрелили су га

цртаних филмова инспирисали су пси. Мада не први, Плутон Волта Дизнија је најпривлачнији пас из стрипова. Плутон није расни пас већ обичан цукац и можда баш зато популаран код деце. Доброћудан је мада не много паметан и храбар. И Луњу и Мазу, Шварћу, симпатичног Пуковника златног срца, Клемпу упознали смо најпре у стриповима а затим и на филмском платну.

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

22
СЛЕДЕЋЕГ ПЕТКА: СТАРИ ПОЗНАНИЦИ!

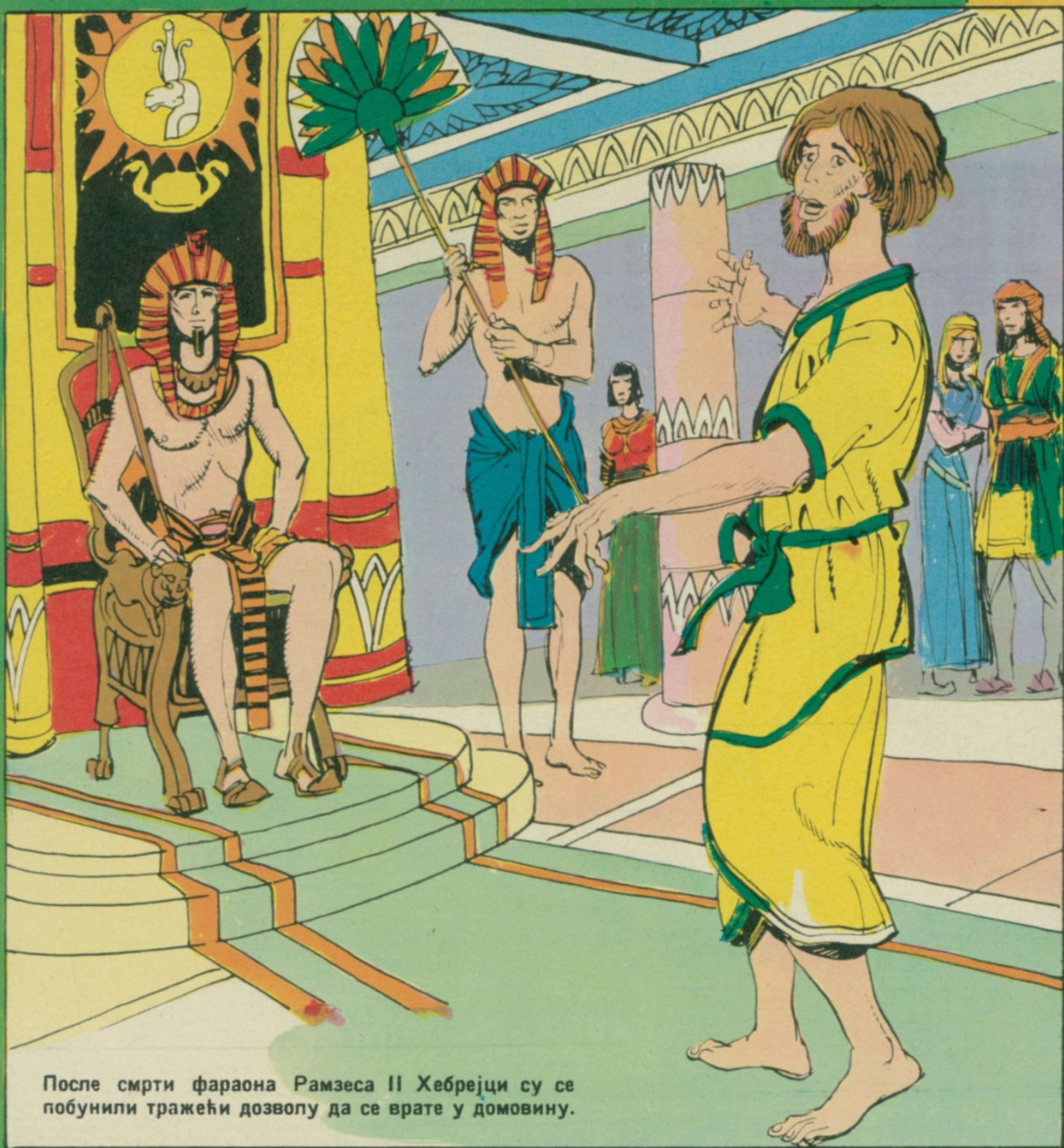
На здравље!

ПАЛОМА МАРАМИЦЕ ОД ПАПИРА
СУ УВЕК МЕКЕ И ПРИЈАТНЕ,
А ПРАКТИЧНЕ САМО ТАДА КАД
ВАМ СЕ НАЛАЗЕ ПРИ РУЦИ

марамичу од папира можете
пружити и другоме

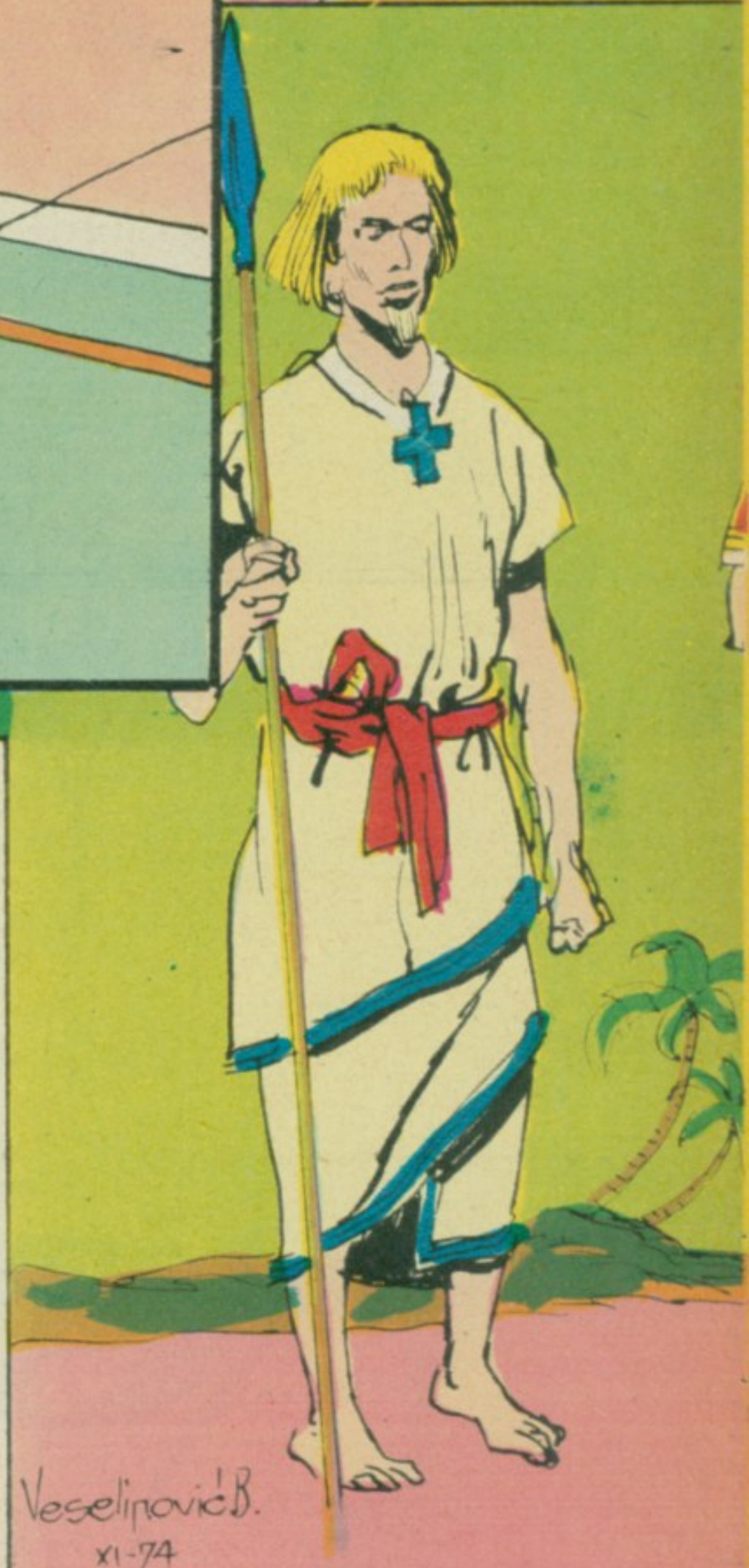
paloma
sladkogorska sladki vrh

После смрти фараона Рамзеса II Хебрејци су се побунили тражећи дозволу да се врате у домовину.

Хебрејци су номадски народ пореклом из Месопотамије. По библијском предању, из Месопотамије (Доњи Еуфрат око града Ур-Касдим) у Палестину их је довео патријарх Аврам. Приликом упада Хикса у Египат (око 1700. пре н. е.) претежан део Хебрејаца прешао је у Египат и населио источну покрајину Гошен где временом напуштају номадски живот и уче се земљорадњи и занатима. Протеривањем Хикса (око 1580. пре н. е.) и оснивањем Новог Египатског Царства погоршао им се положај у Египту, јер их фараони присиљавају да као робови подижу утврђења и обезбеђују границу. После смрти Рамзеса II (13. в. пре н. е.), користећи немире у Египту, они дижу буну под вођством Мојсија, напуштају Египат и враћају се у домовину. Избором судије Саула за цара, 1030. пре н. е. ствара се јединствена хебрејска држава. Саула је наследио цар Давид (1010—970) из лозе Јуда. За време владавине Давидовог мудрог и праведног сина Соломона (970—930) робовласничка држава чије се границе спомињу само у библијским списима, постигла је велики процват. Развили су се градови, утврђења и пристаништа одакле су вешти трговци стизали до обала Азије и северноафричког кон-

тинента. У начину живота, облачења, војној опреми и уметничкој активности присутни су утицаји Египћана, Персијанаца, Вавилонаца, Грка и Римљана. Према подацима из Библије у периоду владавине цара Соломона мушкарци почињу да носе кошуље-тунике од платна које ће касније заменити прегача. Туника је сезала до листа или чланка на нози, имала дугачке или полудугачке рукаве и вез на порубу. Касније је поруб украшаван ресама. Преко кошуље се носио сгртач од вунене ткавине, без ити извезен црвеним концем, који је на једном рамену био причвршћен, а на грудима набран. У Новом Царству носи се дугачка туника и четвртасти огртач обмотан око тела и у струку притегнут каишем. Жене су носиле сукње придржане нараменицама, зване кетонет. Касније су имали једнобојну тунику и дугачак, ресама украшен огртач. Хебрејци су углавном ишли боси, ретко су носили равне сандале. Жене су у коси имале граке, а тек од 3. в. н. е. почињу да покривају лице. Само су цареви носили преко турбана или везених капа дијадеме — равне круне украшене драгим камењем. Зими им је одећа била допуњена огртачем од коже.

Veselinovic B.
x1-74

НАРОДИ И НОШЊЕ КРОЗ ВЕКОВЕ

ХЕБРЕЈЦИ

Хебрејски свештеници носили су платнене панталоне, тунике од гана са везеним појасом а на глави турбан. Огртачи су им били од плаве тканине украшене звончићима и разнобојним кићанкама а преко њих су носили неку врсту оклопа причвршћеног каишем и нараменицама. На грудном делу оклопа налазила се трсугласта тканина украшена са дванаест драгих каменова.

Високи хебрејски свештеник.

ХИТ СТРАНА

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ОЈ ТИ, ДУШО
ДУШЕ МОЈЕ!

народна песма
аранжман: Душан Шарац
пева: Мишо Ковач

Писмо моја, хрли тамо
на груди се спусти дјеви
коју грли слатки сан.
Ој ти, душо душе моје
Ој ти, срце срце моје
Ој ти, душо душе моје
чувао те добри свит.

Писмо моја, хрли тамо
то анђела мог је дом
ти јој реци да је љубим
цилим жаром срца свог.
Ој ти, срце срце моје
Ој ти, срце срца мог
Ој ти, душо душе моје
чувао те добри свит.

ПРВА ЈУГОСЛОВЕНСКА РОК-ОПЕРА »ГУБЕЦ-БЕГ«

После дуго
грајних при
према у За
гребу је почетком марта одржана
премијера која није у потпуности
задовољила присутне.

Пре више од две године
члан популарног квартета
„4 М“ и композитор
Ивица Крајач и његов колега
певач Карло Метикош, одлучи-
ли су да напишу рок-оперу, пр-
ву код нас, узимајући као тему
селачку буну у Стубичким То-
плицама коју је предводио Ма-
тија Губец. Тако су се збива-
њима на позорници велике за-
гребачке концертне дворане
„Ватрослав Лисински“, 402 го-
дине од буне, присутни подсе-
тили на светао догађај наше
историје, велику победу хрват-
ских и словеначких кметова.
Позоришне кулисе, за које је
утрошено три вагона дрвета,
веома су ефектно симболизова-
ле стубичке брежуљке и кулу
злогласног властелина Фрање
Тахија. Импресивно су делова-
ле и масовне сцене, када се на
позорници налазило преко две
стотине извођача, певача, бале-
тана и каратиста који су сво-
јом вештином покушали да сце-
ну битке на Стубичком пољу
учине што уверљивијом. Режи-
ја овог великог подухвата, ко-

Поп-занимљивости

Марк Волан каже: моји обо-
жаваоци имају од 12 до 17 годи-
на. Ја не могу без њих јер ме
они инспиришу и зато увек по-
кушавам да задовољим њихов
укус. Ја нисам као Дејви Боуви
које се за време концерата пре-
свлачи и по двадесет пута. Ја
једноставно чиним све оно што
и моји обожаваоци. Природан
сам и обичан као што сам био и
пре него што сам постао поп-
звезда.

МИШО КОВАЧ

Пријатан глас и екстраваган-
тно понашање — то би с
најмање рети био опис Ми-
ше Ковача, певача који већ десет
година влада естрадним сценама
широм наше земље. Истовремено
и хваљен и кућен Мишо Ковач је
успео, упорношћу и преданим ра-
дом, да се у музичком свету поп-
не до самог врха и да ту и остане.
Рођен је 16. VII 1941. године у
Шибенику. Први сусрет са естра-
дом имао је 1959. године када је
у тада веома популарном такми-
чењу младих певача „Микрофон
је ваш“ убедљиво освојио прво
место. Пет година касније снима
своју прву плочу са композици-
јом популарног Реј Чарлса »I
Can't Stop Loving You« (Не могу
престати да те волим). Од тада је
снимио безброј плоча. Тачан број
можда сада није ни важан. Важ-
није је то да Мишо Ковач у сво-
јој ризници трофеја и награда
има десет златних и осамнаест
сребрних плоча. Композицијам
Пропаљак не зора, Више се не-
неш вратити, Све што ми живот
пружа, Одвешћу те на венчање
и другим, тријумфовао је на то-
ло свим смотрима домаће забавне
музике.

Каријеру врхунског певача по-
чиње освајањем првог места „На
шлагеру сезоне“ 1969. године. Ис-
те године на Опатијском фести-
валу освојио је треће место, а го-
дину дана касније у Сплиту тре-
ћу награду публике. У Опатији

1971. године проглашен је за нај-
бољег интерпретатора, а у Спли-
ту 1973. године постиже и најзна-
чајнији успех освајајући три пр-
ва места: награду публике, струч-
ног жирија и критике. До сада је
гостовао у свим већим местима
Југославије, а са успехом се пред-
ставио и публици Совјетског Са-
веза и Сједињених Америчких Др-
жава. Један је од ретких певача
који се окупио и на филму. Са
познатим глумцем Радетом Шер-
бецијом, играо је главну улогу у
филму „Поподне једног фазана“.

Мишо Ковач приступа сваком
послу вредно и предано. Према
млађим колегама је увек преду-
сретљив и спреман да им помогне,
а на солистичким концертима
публици пружа ретко задовољство
певајући пуним срцем. То је ње-
гов дуг свима који су га у теш-
ком послу подржали, јер он је,
како сам рече, само „радник пе-
вања“. Недавно турнејом по Ср-
бији и Македонији то је још јед-
ном доказао. Свуда топло дочекав
Мишо Ковач је још једном потвр-
дио да му је место на самом врху
југословенске забавне музике.

На фестивалима, на којима је
до пре две године увек имао ус-
пеха одлучио је да не учествује.
Такозване „фестивалске кухиње“
и намештања резултата гласања,
више није могао да поднесе. Ос-
тао је једино веран „Београдском
пролећу“ на коме ће се појавити
и ове године.

Поп-музика из Охрида

Француски ансамбл Магма спа-
да у ред најнеобичнијих група у
поп музици. И за ансамбл са истим
именом који постоји у Охриду,
могло би се казати да је необичан.
Наиме, сви чланови овог квартета
веома су млади. Милчо, Петар,
Славе и Владо иду у средњу шко-
лу и углавном свирају на школ-
ским игралима и у околним ме-
стима. Група МАГМА основана је
маја 1973. године и на свом репер-
тоару, осим својих, има компози-
ције YU-групе, Корзи групе и
Индекса. Групу чине: Мирослав-
Милчо Стефановски, 15 година,
бубњеви; Петар Петровски, 16 го-
дина, певач; Славе Костовски, 15
година, гитара и Владо Костовски
15 година, без гитара.

ОДГОВОР ЧИТАОЦУ

И на крају да одговоримо на
писмо нашег дугогодишњег чи-
таоца, аутора текста популарне
композиције „Она спава“ која је
у интерпретацији Здравка Чоли-
ћа за мање од два месеца прода-
та у златном тиражу. Када смо
објавили текст ове композиције,
оманком је стајало да је аутор
Велизар Софранец. Тачно име и

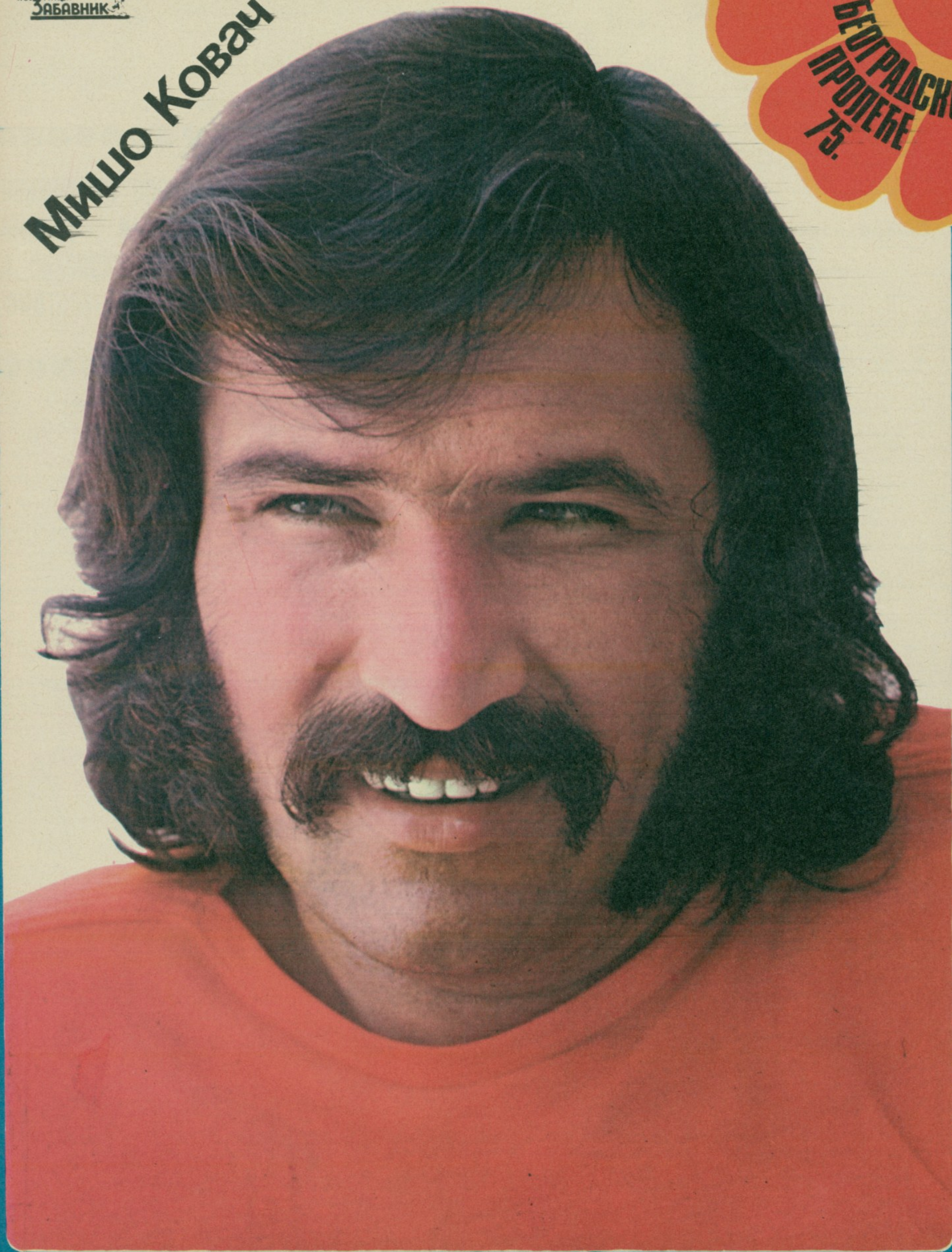
презиме нашег читаоца, аутора
текста ове песме је ВЕЛИЗАР ШО-
ФРАНАЦ.

Надамо се да ће аутор прими-
ти наше извињење, а његов леп
гест, да део прихода од ове ком-
позиције да нашој редакцији ка-
ко би га поклонили некој соци-
јалној установи за напуштenu
децу унапред поздрављамо.

ПОЛИТИЧНИ
ЗАБАВНИК

Мишо Ковач

БЕОГРАДСКО
ПРОЛЕЋЕ
75.

Снимио: В. Шотаревић

Ричард Грегор је седео у прашњавој канцеларији Међупланетарног сервиса. Било је скоро подне и управо се спремао да почне да ређа неки компликовани пасијанс, кад се зачула бука у ходнику. Врата су се нагло отворила и у собу је упао његов ортак Арнолд.

— Ала ћемо да зарадимо паре! — галамио је. — Унесите то овамо, момци.

Четири радника су унела у собу неку црну, четвртасту машину.

— Таако — задовољно је рекао Арнолд и платио носачима. Затим је, са рукама на леђима, стао да загледа машину са свих страна.

Сћара наука

Грегор је, оставивши карте, и сам пришао машини, кисело се смешкајући. Нису му била нова оваква Арнолдова расположења. Откако су основали предузеће, Арнолд је науморно трагао за неким извором лаке и добре зараде али, као по правилу, све се завршавало неуспехом, а са много баченог новца и труда. Но, Арнолд није губио наду.

— Шта је сад то? — питао је Грегор.

— То је милион долара право у наше шаке — рекао је Арнолд.

— Не сумњам, али прво ми реци шта је.

— Бесплатни произвођач — поносно се осмехнуо Арнолд. — Пролазио сам поред Џоове васионске старинарнице и угледао ово у излогу. Купио сам га будзашто. Џо није имао појма чему служи.

— А ти? — упитао је Грегор.

Арнолд је сада клечао и покушавао да прочита упутство урезано на машини. Не дижући главу, рекао је:

— Сигурно си чуо за планету Мелц.

Грегор је климнуо главом. Мелц је била мала планета на крају северне галаксије, удаљена од трговачких путева. Некада је имала веома развијену цивилизацију, са изванредним достигнућима, од којих се, на жалост, сачувао само још понеки залутали примерак.

— Значи, ово је производ мелцијанске старе науке — рекао је Грегор.

— Тачно. То је такозвани бесплатни продуктор. Сумњам да их данас има више од пет-шест у целој васиони.

— А шта производи?

— Откуд знам... Додај ми мелцијанско-енглески речник, молим те.

Грегор је донео речник, мрмљајући:

— Не знаш ни чему служи...

— Зар је важно чему служи? Главно је да је све бесплатно.

Арнолд је једно време претурао по речнику, седећи на поду и стално бацајући поглед на упутство на машини. После извесног времена, повикао је:

— Аха, ево га! Слушај шта каже: „Овај продуктор је гарантовано неуништив. Не може да се сломи ни да се поквари. Непотребно је сидати гориво и слично. Сам узима енергију из ваздуха. За паљење притисни дугме. За искључивање употреби лексијански кључ“.

Ово је шанирис!

Арнолд је потражио дугме и притиснуо га. Продуктор се затресао, зашкрипао, а затим почео равномерно да брекће. После из-

КЉУЧ

ФАНТАСТИЧНА

ПРИЧА

РОБЕРТ ШЕКЛИ

весног времена, из једног отвора је стао да излази сиви прах.

— Вероватно отпаци раније про изводње — мрмљао је Арнолд.

Међутим, сиви прах је наставао да излази и после петнаест минута.

Арнолд је скупио мало праха, ставио га у епрувету и почео да га испитује.

— Хоћемо ли да искључимо машину док то не завршиш? — упитао га је Грегор.

— Никако. Ма шта да је, сигурно много вреди. Пусти је, нека ради.

У току следећих неколико часова, Арнолд је био обузет опитима. За то време, машина се била добро загрејала и избацивала је прах у већем млазу.

Тангрис је био основна храна становника планете Мелц. А они су имали у рукама машину која је, без икаквих сировина и погонске енергије, произвођила тангрис.

Најзад, Арнолд је скочио са столице.

— Готово! Драги мој, ово је тангрис! — узвикнуо је.

— Тангрис? Шта је то тангрис?

— Мислио сам да знаш. Тангрис је основна храна на Мелцу. Сваки одрасли Мелцијанац троши годишње неколико тона тангриса.

Грегор је одједном почес да гледа машину са више поштовања.

Арнолд је већ претурао по телефонском именику. Окренуо је један број.

— Хало? Је ли то Међупланетарни завод за исхрану? Имам нешто за вас. Могу да вам испоручујем у неограниченим количинама тангрис, основну храну Мелцијанаца... Знао сам да ће вас интересовати. Цена? Па, не знам

какво је стање на тржишту... Рецимо, пет долара по тони... Шта? Пет центи по тони? Шалите се.

Грегор се уморно спустио у фотељу и безвољно слушао Арнолда како говори:

— Да, јасно ми је. Онда ништа... До виђења.

Арнолд је спустио слушалицу и обратио се Грегору:

— Кажу, на Земљи нема велике потражње за тангрисом, а транспорт до Мелца је скуп и не исплати се. Није важно, мора да тангрис има још неку примену.

С новим жаром Арнолд се бацио на прелиставање свих могућих књига, док га је његов ортак сажаливо посматрао.

— Хоћу ли да искључим машину? — питао је Грегор.

— Нипошто. Она прави новац, разумеш ли? — одговорио је Арнолд, пун оптимизма.

Нико не зна

Предвече, Арнолд је још копао по књигама, а Грегор се нервозно шетао горе-доле по соби, мада све теже, јер му је сиви прах већ допирао до листова.

Арнолд је најзад затворио књиге. Лице му је имало уморан, али озарен израз.

— Тангрис може да служи и као грађевински материјал. После неколико недеља стајања на ваздуху, стврдне се као гранит. Врзо, зови грађевинску компанију!

Грегор је окренуо број и саопштио директору компаније да има неограничену количину тангриса.

— Тангрис? Он се данас мало тражи. Не прима никакву боју. На Грегорово инсистирање, директор је попустио:

— У реду, можемо да дупимо тангрис за неке мање објекте. Плаћамо петнаест по тони.

— Долара?
— Не, центи.
— Па, не знам... морам да размислим. Јавићу вам се.

Арнолд је на брзину нешто израчунао и одмах повикао:

— У реду је, реци да пристајемо. То је 550 долара годишње. Нећемо се обогатити, али није ни за бацање.

Грегор је позвао компанију и рекао да пристаје на цену.

— У реду — казао је директор. — Ви знате где смо, па истоварите материјал кад вам је угодно.

— Да га ми превеземо? Мислио сам да ћете ви...

— Шта вам пада на памет? Хтео сам да вам учиним услугу.

Грегор је спустио слушалицу.

— Баш је могао и више да понуди. Него, искључи ту машину док не решимо шта ћемо.

Арнолд се с муком осмехнуо.

— Није то тако лако — рекао је.

— Зашто?

— Потребан нам је лексијански кључ. А ми га немамо.

Следећих неколико часова прошло је у грозничавом окретању свих могућих телефонских бројева. Звали су музеје, истраживачке институције, познате археологе, али нико никада није видео лексијански кључ.

Сав очајан, Арнолд је позвао Џоову старинарницу.

— Не, немам лексијански кључ — рекао је Џо. — Шта мислиш, зашто сам ти продао машину тако јефтино?

Грегор није знао да ли треба да се љути на свог ортака или на себе што му је дозволио да укључи ту проклету машину.

— Још све није изгубљено — рекао је Арнолд неубедљиво. — Ми ћемо ипак зарадити с том машином.

— Најбоље ће бити да је се отарасимо — одвратио је Грегор. — Хајде да је бацимо у море.

— Не! Сетио сам се. Врзо, морамо да припремимо васионски брод.

Правац:

планетна Мелу

Следећих неколико дана Грегор и Арнолд су имали пуне руке посла. Платили су неколико људи да им очисте кућу од тангриса, а њих двојица су припремали брод за пут. Био је проблем где сместити машину, која је и даље раздрагано штекотала и произвођила сиви прах. Најзад, ставили су је у товарни део васионског брода и кренули према северном крају галаксије.

— А ако је тржиште већ засићено? — питао је Грегор.

— Ни говора. Тангрис је Мелдијанцима као хлеб.

После две недеље, најзад су испред себе угладали планету Мелу. За то време, цео товарни део био је испуњен тангрисом, који је почео да се шири по целом броду.

Чим су се спустили, пришао им је цариник, крупан човек наранџастог тена.

— Добро дошли — рекао је. — Хоћете ли дуго да останете?

— Вероватно хоћемо — рекао је Арнолд. — Желели бисмо да склопимо важан посао с вама.

— Одлично! — осмехивао се Мелдијанац. — О чему је реч?

— Хоћемо да продамо тангрис...

Цариниково лице се одједном, смрачило.

— Жао ми је, али мораћете одмах да напустите ову планету.

— Али, имамо пасоше...

— А ми имамо законе. Губите се одмах, заједно с тим продуктом.

Броду се полако приближавало неколико тенкова.

— Чекајте! — повикао је Грегор. — Ево, дајемо вам бесплатно машину. Нека то буде поклон.

— Губите се! — викао је Мелдијанац. — Зар сте мислили да овде можете да продате тангрис? Погледајте околу!

Имали су шта да виде. Све је било сиво и прашњаво — и тле и зграде, и равница која се пружала све до сивих планина.

— Хоћете ли да кажете да је цела планета... — промуцао је Грегор.

— Просудите сами — одговорио је Мелдијанац. — Стара наука је настала овде, али увек има будала које ће се петљати у те машине. А сада, одлазате. Али, ако икада пронађете лексијански кључ, дођите нам опет и тражите цену коју хоћете.

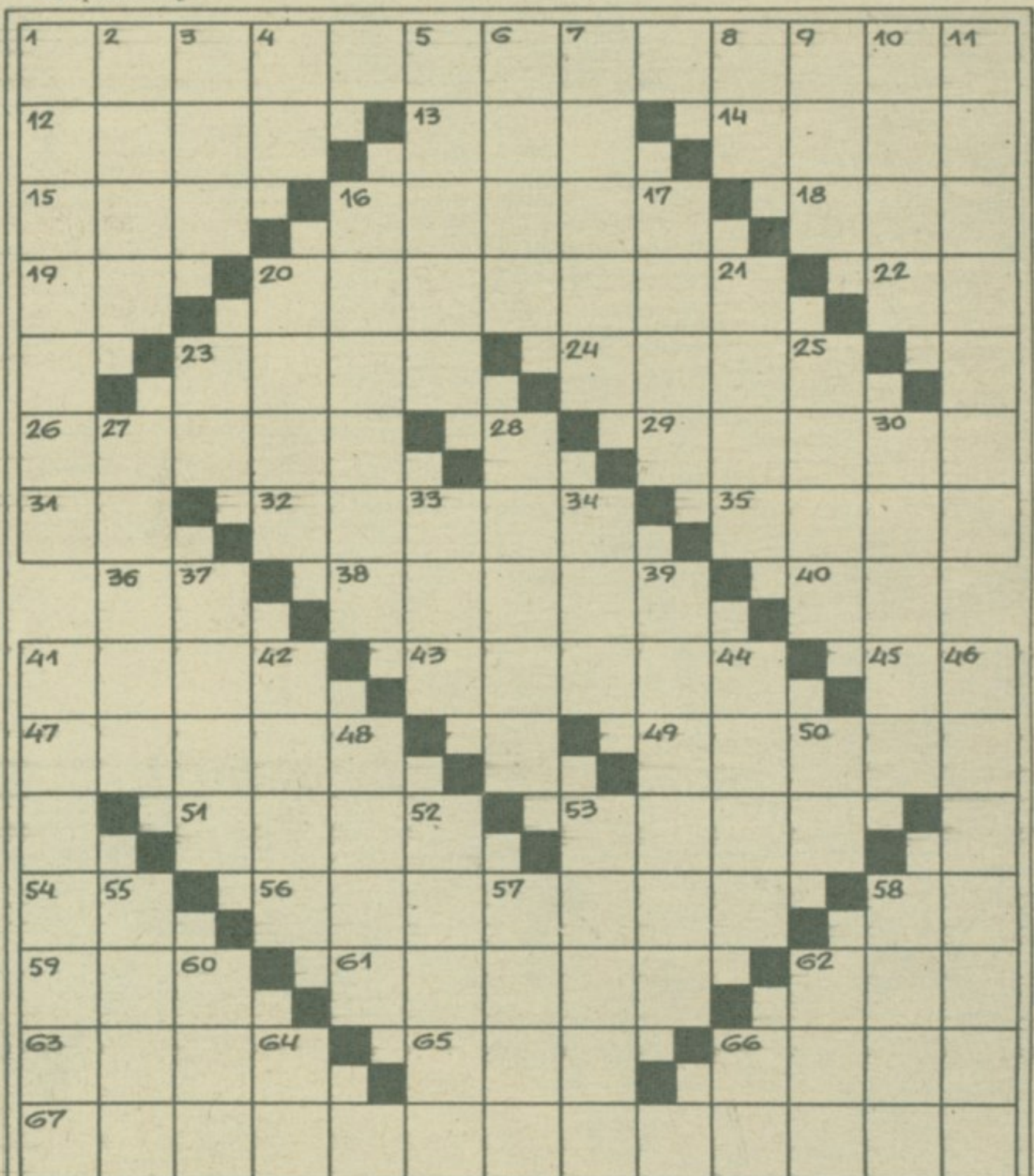
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) врста ватреног оружја, 12) коштуњав плод, 13) један и други, 14) врста кичмењака, живи у води, 15) ваздух који издишемо и удишемо, 16) женско име, 18) плин, 19) хемијски знак за калај, 20) расположиво вредносно средство за подмирење дуга, 22) иницијали нашег најпознатијег физичара, 23) стари манастир на Дрини, 24) италијанско женско име, 26) једињења алкохола и киселине, 29) худ, 31) узвик исмејавања, 32) градска четврт, 35) река у СССР, протиче кроз Лењинград, 36) скраћеница на лекарским рецептима, 38) белгијски шахиста, 40) ауто-ознака за Сарајево, 41) француска филмска глумица (Жана), 43) хемијски елемент, 45) ауто-ознака за Нови Сад, 47) Обри, 49) прогонство (стр.), 51) метална плоча у коју се удара дрвеним батом, 53) мера за хартију, 54) јуначки спев, 56) вијак, 58) ауто-ознака за Крапину, 59) празан ход код возила, 61) рескирање, 62) комадић, 63) рибарска мрежа, 65) део недеље, 66) јединица мере за јачину осветљења, 67) несхватљивост, невероватноћа.

УСПРАВНО:

1) подсмевање, 2) једна планета, 3) древна игра, 4) два сугласника, 5) штап, притка, 6) десна притока Западне Мораве, 7) прах за штављење коже, 8) мера за површину, 9) место у Србији, 10) врста дрвета, абонанс, 11) барјак, 16) део оптичког апарата, 17) наш телевизијски редитељ (Јован), 20) градско зеленило, 21) полет, 23) истурени део копна у море, 25) грчки бог рата, 27) пресан, непечен, 28) извор, 30) кухињска посуда (мн.), 33) погодбени везник, 34) земљиште, 37) град у ЧССР, 39) врста морске рибе, 41) португалски морепловац (Фернандо), 42) окидач, 44) ватра, 46) сланоћа, 48) либијски кнез, Псаметихов син, 50) девето и дванаесто слово азбуке, 52) име књижевника Тартаље, 53) град у Грчкој, 55) бразилски фудбалер, 57) десна притока Дрине, 58) чајни колачићи, 60) шанац, 62) певачки састав од два члана 64) скраћеница за: војни експедитор, 66) авионска скраћеница за Норвешку.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Крит, 4) Рас, 7) ујам, л, 10) романтика, е, 11) Икар, 13) Ито, 14) оток, 16) понта, а, 18) арома, л, 19) економи, н, 22) сок, 24) Истра, 25) Дик, 27) анал, 29) тат, 30) кика, 31) филија, 32) Оберон, 33) Изер, 34) тип, 36) јела, 37) рам, 38) Базел, 40) кот, т, 41) никадор, р, 43) сокак, б, 45) варан, 48) круп, 49) тер, 51) Нана, в, 52) китоловац, н, 53) одар, 54) рак, 55) раст.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Вукоје Булатовић.
Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у странијој валути: ДМ 60.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шкр. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу нишљена Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

Богата ризница одговора на многобројна дечја питања

Ова дивна књига неопходна је потреба сваког ученика јер пружа читав низ сазнања о свету који га окружује. Прилагођена је свим ђачким узрастима. То је књига која може да се чита редом, или без реда, по сопственом избору, забаве или сазнања ради.

„ХИЉАДУ ЗАШТО — ХИЉАДУ ЗАТО“ је поучан, забаван, користан и пре свега информативан приручник.

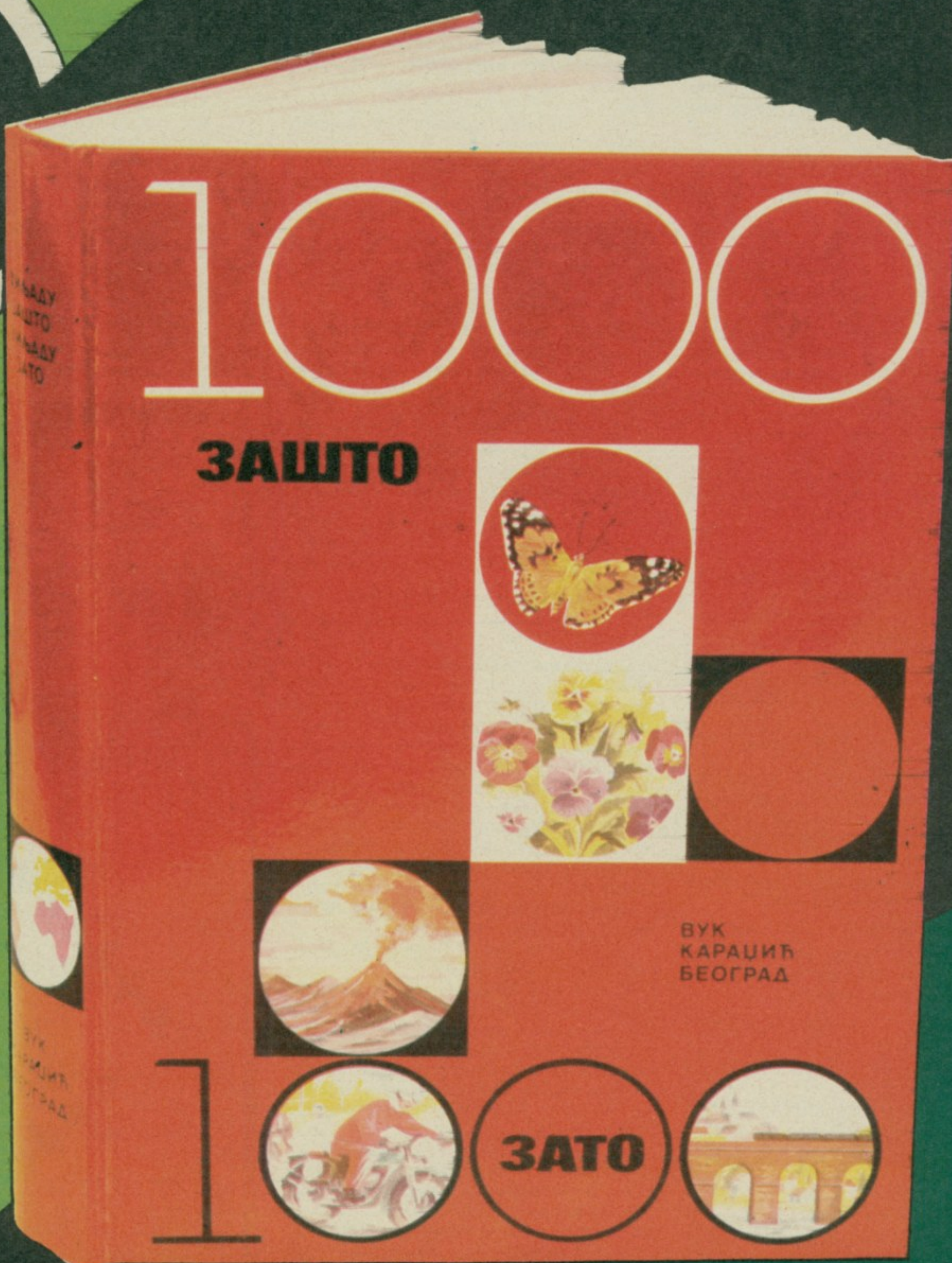
Књига је писана једноставно и популарно, на 483 стране двостубачног текста, формата 28,5 x 20,5 см. луксузно је опремљена и богато илустрована, у тврдом повезу са пластифицираним корицама.

Купци из Београда могу подићи књигу сваког радног дана до 15 часова у предузећу „ВУК КАРАЦИЋ“. Краљевића Марка бр. 9.

Цена књиге је 180.— динара. Може да се купи за готово и на отплату.

КУПЦИ „ПОЛИТИКИ-НОГ ЗАБАВНИКА“ УЖИВАЈУ ПОПУСТ ТАКО ДА КЊИГУ ДОБИЈАЈУ ЗА 150.— ДИН.

Сва обавештења можете да добијете на телефон 620-371.

ЗАШТО

ИП
»ВУК КАРАЦИЋ«
11001 БЕОГРАД,
Краљевића Марка бр. 9

ПОРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „1000 ЗАШТО — 1000 ЗАТО“ по цени од 180.— дин. ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕТЕМ ПО ПОВЛАШЋЕНОЈ ЦЕНИ (плаћање поштару приликом пријема књиге).

НА ОТПЛАТУ у 6 месечних рата почев од — 1975. год. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему рачуна и уплатница. У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Презиме и име занимање _____

Адреса стана пошт. број и место _____

Назив и адреса радне организације _____

(Печат и потпис овлашћеног лица)

Овера о запослењу _____

Поруџбеница се оверава само при куповини књига на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак предпоследњег чека од пензије.

(Својеручни потпис купца) _____

ЗАТО

ПОЛИТИЧНИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

ОНИ СУ СЕ ЈАВИЛИ!

Многи наши читаоци интересују се за акцију „Помозимо ђацима пешацима“. Помоћ недовољно опремљеним школама у забаченим местима (школске уџбенике, лектуру и друге књиге, одећу, обућу, играчке и слично) међу првима су понудили: СВЈЕТЛАНА НИКИЋ из Загреб, КОНИ ПЕТЕК из Цела, НАДА ТОМАС из Куманова

(писала нам је четири пута!), БРАНИМИР ХОРВАТ из Загреб, АЛЕКСАНДАР ПЕТРОВИЋ, МАРИЈА ДАБИЋ, МАРИЈАНА ЈОВИЋ, МИЛОШ ПАНТОВИЋ, АЛЕКСА МИЛИЋЕВИЋ, БРАНКА и НАТАША КНАУС, ДУШИЦА

БУКАНОВИЋ, ЛИДИЈА ПАНЧИЋ, МИРНА и МАЈА ОБРЕНОВИЋ из Београда, НАДА ЛАЗИЋ из Госпића, ЕЛИЗАБЕТА АТАНСОВА из Струмице, БИСЕРКА НОВАК из Осигека, ЂОРЂЕ ГАЈИЋ из Инђије, ученици V разреда ОШ „Јован Поповић“ из Деча...

На жиро-рачун НИП „Политика“ 60801-601-822, са назнаком ЗАБАКЕ ПЕШАКЕ, стигло је само неколико уплатница: АРИЈАНА из Сплита уплатила је 50 динара; МИРЈАНА ПЕТРОВСКА из Скопља 10 динара и РАДМИЛА РАШЕТА из Смедерева 160 динара. У акцији прикупљања новца у Смедереву, коју је водила Радмила Рашета, учествовали су пионери и омладинци из Ул. Ђуре Даничића од броја 78 до 88. Најмлађи учесник је СУЗАНА МАРИЧИЋ која има само четири године.

Читаоцима који су нам писали да желе да се укључе у ову корисну и хуману акцију послали смо, као што ћемо и убудуће чинити, адресе школа из забачених и пасивних крајева наше земље. НА ТЕ АДРЕСЕ ТРЕБА СЛАТИ САМО ПОКЛОН-ПАКЕТЕ, А НОВАЦ УПЛАЋИВАТИ НА ЖИРО-РАЧУН НИП „ПОЛИТИКА“, ОБАВЕЗНО СА НАЗНАКОМ „ЗАБАКЕ ПЕШАКЕ“. По завршетку акције, редакција ће прикупљени новац послати једној или га поделити на више школа (зависно од укупне суме), односно купити учила која су школи најпотребнија. Резултат акције објавићемо у Забавнику.

СЛЕПИ МАТЕМАТИЧАР

Много волим математику и интересујем се за научнике који су ову науку обогатили. Ако можеш кажи ми нешто више о Леонарду Ојлеру.

Гордана Ђосева,
Скопље

Леонард Ојлер (Leonard Euler), 1707 — 1783) велики швајцарски математичар, један је од најплоднијих у историји математике уопште. Створио је методе и отворио путеве истраживања из којих су се развиле нове области математике. Бавио се свим гранама математике, механиком и астрономијом. Зна се да је радио са великом лакоћом. Најтежи проблем могао да реши у рекордно кратком времену и то окружен децом, од којих би му бар једно седело у крилу. Овај генијални математичар целог живота се бавио истраживачким радом, чак и онда када је ослепео.

У математици се и данас користе називи: Ојлеров круг, Ојле-

рова константа, Ојлерова права, Ојлерова формула (има их више). Најпознатија дела Леонарда Ојлера су: Алгебра и аналитичка геометрија, Диференцијални рачун, Интегрални рачун и Диференцијалне једначине.

НЕ ДИРАЈ ЛИЦЕ ПРСТИМА!

Толико сам поружнела откад су ми се на лицу појавиле бубуљице, да најрадије не бих уопште изашла из куће. Покушала сам сама да

их се ослободим, али сам направила још горе; остали су ми ожиљци. Које да се обратим за помоћ.

Љиљана из Ниша

Сигурни смо да претерујеш и да ниси поружнела због бубуљица које су нешто сасвим обично за девојчице твојих година. Било би боље да сама ниси дирала лице него да си се одмах обратила лекару специјалисти за кожне болести (дерматологу). Бубуљице се успешно лече, чак се и ожиљци могу отклонити.

Оно што сама смеш да предузмеш је да смањеш своју дневну порцију слаткиша, а узимаш више млека, јогурта и воћа. Добро је пред ручак појести и мало квасца. Све остало: чишћење лица, избор средстава за сасушивање и лечење бубуљица, најбоље је препустити стручњацима.

Доктор

ТОРНАДО СА МИСИСИПИЈА

Молим те да ми одговориш која је најдужа река на свету и колико је пловна.

Душан Јовановић,
Десимировац

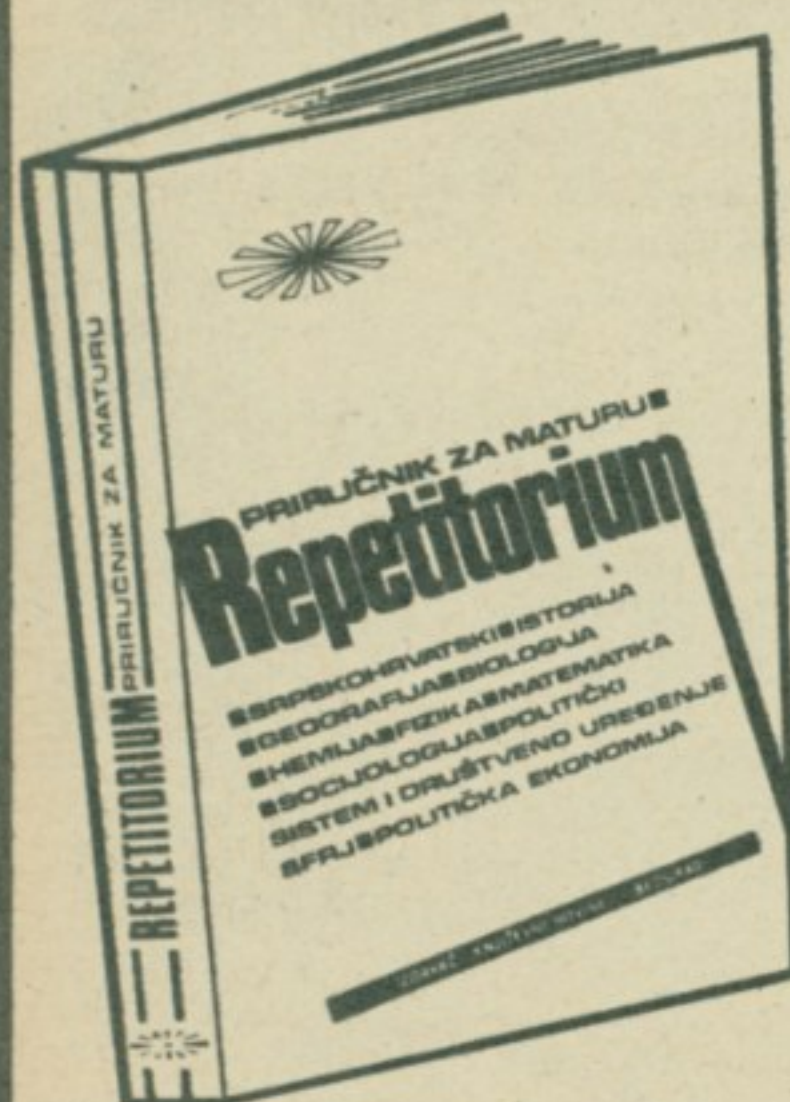
Мисисипи са притоком Мисури најдужа је река на свету. Према најновијим мерењима дугачка је 6.970 км. Извире северно од Сент Паула у Минесоти, а на ушћу у Мексички залив прави пространу делту. Пловна је 3.130 км — са осталим притокама даје 28.000 км пловног пута.

У пролеће Мисисипи има висок водостај и често плави своја обала на подручја. Да би се спречиле поплаве које наносе велике штете градовима и фармама дуж Мисисипија, изграђено је преко 3.000 км насипа и много одводних канала.

Почетком лета долином ове легендарне реке истраживача и првих насељеника у унутрашњости Северне Америке дува јак ветар — торнадо.

УЧЕНИЦИ – СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре. Репетиторијум можете добити поужећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поузећем). Цена једне књиге је 60 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 190 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 30 динара за сваку књигу!

